

Jaarstukken 2022

Waterschap Zuiderzeeland
Postbus 229
8200 AE Lelystad
Telefoon: (0320) 274 911
waterschap@zuiderzeeland.nl
www.zuiderzeeland.nl

Inhoudsopgave

Inleiding	4
De Programma's	6
1. Programma Bestuur en omgeving	7
1.1. Wat hebben we bereikt?	7
1.2. Wat hebben we gedaan?	7
1.2.1 Onderwerpen en bereikte resultaten	7
1.2.2 Speciale investeringen programma Bestuur en omgeving	17
1.2.3 Afronding maatregelen programma Bestuur en omgeving	20
1.3. Wat heeft het gekost?	20
2. Programma Waterveiligheid	21
2.1. Wat hebben we bereikt?	21
2.2. Wat hebben we gedaan?	21
2.2.1 Onderwerpen en bereikte resultaten	21
2.2.2 Speciale investeringen programma Waterveiligheid	25
2.2.3 Afronding maatregelen programma Waterveiligheid	27
2.3. Wat heeft het gekost?	28
3. Programma Voldoende en gezond water	29
3.1. Wat hebben we bereikt?	29
3.2. Wat hebben we gedaan?	29
3.2.1 Onderwerpen en bereikte resultaten	29
3.2.2 Speciale investeringen programma Voldoende en gezond water	37
3.2.3 Afronding maatregelen programma Voldoende en gezond water	39
3.3. Wat heeft het gekost?	39
4. Programma Schoon, gezuiverd water	41
4.1. Wat hebben we bereikt?	41
4.2. Wat hebben we gedaan?	41
4.2.1 Onderwerpen en bereikte resultaten	41
4.2.2 Speciale investeringen programma Schoon, gezuiverd water	45
4.2.3 Afronding maatregelen programma Schoon, gezuiverd water	49
4.3. Wat heeft het gekost?	49
5. Programma Financiën, organisatie en informatie	51
5.1. Wat hebben we bereikt?	51
5.2. Wat hebben we gedaan?	51
5.2.1 Onderwerpen en bereikte resultaten	51
5.2.2 Speciale investeringen programma Financiën, organisatie en informatie	57
5.2.3 Afronding maatregelen programma Financiën, organisatie en informatie	57
5.3. Wat heeft het gekost?	58

6. Verplichte Paragrafen	60
6.1. Bedrijfsvoering	60
6.2. Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar	60
6.3. Incidentele baten en lasten	60
6.4. Onttrekkingen voorzieningen en bestemmingsreserves	60
6.5. Waterschapsbelastingen	61
6.6. Weerstandsvermogen.....	64
6.7. Financiering.....	68
6.8. Verbonden partijen.....	68
6.9. EMU-saldo	72
6.10. Topinkomens	72
6.11. Openbaarheidsparagraaf	73
Jaarrekening	75
7. Balans	76
7.1. Balans per 31 december	76
7.2. Toelichting op de balans.....	77
8. Exploitatierkening	93
8.1. Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten	93
8.2. Toelichting op de exploitatierkening.....	94
8.3. Exploitatierkening naar programma's.....	101
8.4. Exploitatierkening naar kostendragers	102
8.5. Melding in het kader van de WNT	105
9. Overige gegevens	109
9.1. Gebeurtenissen na balansdatum	109
9.2. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	109
Analyse begroting en resultaat en bestemming resultaat	110
10. Analyse begroting en resultaat	111
10.1. Begroting en prognose financieel jaarresultaat	111
10.2. Analyse gerealiseerd resultaat	111
11. Bestemming resultaat en beschikbare vermogen	114

Inleiding

Het jaar 2022 startte nog in de coronacrisis, die werd opgevolgd door de Oekraïne-crisis en wijziging in de macro-economische omstandigheden. Desondanks is het werk van Waterschap Zuiderzeeland voor het grootste deel doorgegaan. Onze waterkeringen zorgden voor waterveiligheid, onze gemalen voor droge voeten en ook ons afvalwater werd gezuiverd.

Waterbeheerprogramma 2022-2027 vastgesteld

In 2022 stelde de Algemene Vergadering het Waterbeheerprogramma 2022-2027 vast. Samen met de Watervisie vormt dit het startpunt voor het gesprek met onze omgeving. We hebben de samenwerking met partners versterkt rondom gedeelde opgaven als klimaatadaptatie en gebiedsontwikkelingen, waarbij water en bodem steeds meer gelden als sturend principe. De mogelijkheden en onmogelijkheden van het bodem- en watersysteem vormen het vertrekpunt bij het maken van ruimtelijke keuzes. Hiermee anticiperen we bijvoorbeeld op lange perioden van droogte of extreme regenbuien. Dit principe is ook verankerd in het traject 'Samen maken we Flevoland'. Met onze kennis dragen we bij aan de toekomstbestendige inrichting van ons gebied. Verder zijn we met de vaststelling van de Waterschapsverordening voorbereid op de nieuwe Omgevingswet.

Klimaataanpak en energiestrategie

Met het vaststellen van de Klimaataanpak Zuiderzeeland en de Energiestrategie 'Water en Energie Verbinden' zijn nieuwe ijkpunten gezet op weg naar een klimaat- en energieneutraal waterschap. De Klimaataanpak volgt de ambitieuze landelijke klimaatdoelstellingen voor mitigatie, adaptatie en circulariteit. Binnen de kerntaken hebben we in 2022 de mogelijkheden verkend die binnen ons bereik liggen. In de waterketen liggen er vooral grote kansen bij de zuiveringen op het gebied van energie. Het vergisten van slib en het opwekken van CO₂-arme elektriciteit en warmte met het vrijgekomen biogas, levert een flinke besparing op de inkoop van zowel gas als elektriciteit. In 2022 werd op onze objecten meer duurzame elektriciteit opgewekt dan ooit. Dit is te danken aan het feit dat 2022 een goed zonjaar was. Door de vele zonuren werd er in 2022 ruim 10% meer zonne-energie opgewekt dan het jaar daarvoor met hetzelfde aantal zonnepanelen.

De inflatie is in 2022 helaas in de dubbele cijfers

Hoge inflatie is helaas weer terug. De kosten van energie en grondstoffen stegen in het jaar 2022 naar ongekende hoogten. Ook onze leveranciers kregen te maken met hogere materiaalkosten. In combinatie met personeelstekorten was bij Zuiderzeeland een forse prijsontwikkeling merkbaar. Het waterschap was al voor het jaar 2022 een groot aantal contracten, waaronder energie, meerjarig aangegaan, hetgeen de prijsontwikkeling enigszins temperde. Toch bleek de in de begroting opgenomen ruimte voor prijs- en loonontwikkeling ontoereikend en in juli 2022 heeft de Algemene Vergadering daarom hiervoor extra middelen ter beschikking gesteld.

Toekomstbestendige financiën en slimme keuzes

In het Bestuursprogramma *Water beweegt ons*, dat in 2019 is vastgesteld, is opgenomen dat het waterschap een gezonde financiële uitgangspositie wil behouden voor de lange termijn. Ook in 2022 borgden we de toekomstbestendigheid. In december 2022 is het reserve- en schuldenbeleid vastgesteld, waarin uitgangspunten bepaald zijn voor onze financiële positie in de toekomst. Ook heeft de Algemene Vergadering begin 2022 de keuze gemaakt om de leningenportefeuille te herstructureren en de lage rente voor een langere tijd vast te leggen. We waren alert op de ontwikkelingen om zo goed mogelijk om te gaan met stijgende prijzen. Bijvoorbeeld is besloten de vervanging van de damwand aan de Vollenhoverdijk te vertragen vanwege de staalprijs. Deze vertraging heeft goed uitgepakt, want eind 2022 bleken de prijzen inderdaad 35% lager. Daarnaast is het project voor de herinrichting van het buitenterrein naar achter geschoven.

Belangrijke mijlpalen en besluiten in 2022

Het jaar 2022 wordt gekenmerkt door verschillende belangrijke mijlpalen en besluiten, waaronder:

- Uitvoering gegeven aan de agenda Biodiversiteit, met opgedane ervaring door maaien en klepelen en biodivers aanpassen van pachtcontracten;

- Windpark Hanze bevindt zich in de realisatiefase;
- We hebben intensief samengewerkt over Oosterwold (decentrale zuivering en waterkwaliteit);
- Schikking getroffen met groep agrariërs rondom de Leemtocht te Kraggenburg;
- De beoordelingsronde voor onze dijken is afgerond en gerapporteerd;
- De verkenningsfase van het dijkversterkingsproject IJsselmeerdijk is afgerond en de planuitwerkingsfase is gestart;
- Het besluit om, onder voorwaarden, te starten met dijkversterkingsproject traject 8-4 (Ketelmeerdijk tot Roggebotbrug) is genomen;
- De dalende trend van muskusratvangsten zet door;
- De aanleg van het grondwatermeetnet is afgerond;
- Het besluit is genomen om de gecreosoteerde oeverbeschoeiing in Noordoostpolder te vervangen, omdat de vrijkomende stof fluorantheen de Europese norm fors overschrijdt;
- In 2022 is de renovatie en verduurzaming van gemaal Vissering grotendeels afgerond;
- We monitorden het coronavirus in het rioolwater en deze data zijn beschikbaar gesteld via het landelijke dashboard coronavirus;
- Het voorontwerp voor het vergroten van de capaciteit van AWZI Almere (AWZI Fit for the future) is opgesteld.

Het resultaat over 2022 is € 2,2 miljoen

De bovengenoemde omstandigheden zijn daar met elkaar de oorzaak van. Het voorstel is om het jaarresultaat te toe te voegen aan de algemene reserve (watersysteemtaak), te onttrekken uit de tariefegalisatiereserve (zuiveringstaak) en drie bestemmingsreserves te vormen. Zo kan dit resultaat bijdragen aan een financiële toekomstbestendigheid van het waterschap.

De Programma's

1. Programma Bestuur en omgeving

1.1. Wat hebben we bereikt?

In verbinding zijn met onze omgeving stond in 2022 centraal. De Watervisie en het Waterbeheerprogramma vormen startpunt voor gesprek met onze omgeving. We hebben de samenwerking met partners rondom gedeelde opgaven als klimaatadaptatie, internationale projecten en water en bodem als sturend principe versterkt. Ook binnen onze eigen muren hebben we grote stappen gemaakt in de beweging naar energieneutraliteit en het versterken van onze biodiversiteit. Met het vaststellen van de Klimaataanpak Zuiderzeeland en de Energiestrategie 'Water en Energie Verbinden' zijn nieuwe ijkpunten gezet op weg naar een klimaat- en energieneutraal waterschap. Tevens zijn we in 2022 goed voorbereid op hetgeen er staat te gebeuren op het gebied van de Omgevingswet in 2024 en de waterschapsverkiezingen van 2023.

Door de gedeelde opgaven en gebiedsontwikkelingen neemt het werk voor vergunningverlening en daarop aansluitend het toezicht en de handhaving (VTH) toe. Dit groeiend werkaanbod gaat gepaard met een toenemende complexiteit. De invoering van de Omgevingswet vraagt tegelijkertijd van vergunningverleners en toezichthouders een rolverschuiving van toetsend en controlerend naar adviserend en faciliterend. En deelname in een vroege fase van planvorming. Met de vaststelling van de Waterschapsverordening zijn stappen gezet voor de nieuwe kaders.

In 2022 is een overkoepelende visie voor het vergroten van het waterbewustzijn opgesteld, aangevuld met een contentmarketingstrategie. Hierdoor wordt de komende jaren in onze communicatie gewerkt vanuit één invalshoek en één geïntegreerde aanpak. We zien vanuit de media steeds meer aandacht voor het waterschapswerk, mede dankzij onze medewerkers en bestuursleden als ambassadeurs. De toenemende belangstelling zien we ook terug in een toename van het aantal informatieverzoeken Wet open overheid (Woo). Niet alleen in het aantal verzoeken, maar ook in de omvang en de complexiteit ervan.

1.2. Wat hebben we gedaan?

1.2.1 Onderwerpen en bereikte resultaten

➤ Goed besturen

Waterbeheerprogramma 2022-2027 vastgesteld

In onze Watervisie (2021) kijken we door een waterbril naar ons beheergebied. Wie zien grote uitdagingen die we samen met onze omgeving aan willen gaan. In de Watervisie nodigen we dan ook uit tot gesprek. In 2022 zijn er filmpjes opgenomen door het college van Dijkgraaf en Heemraden en de secretaris-directeur waarin de opgaven die we in ons gebied voor ons zien worden benoemd en een handreiking naar onze omgeving wordt gedaan.

De Watervisie vormt tegelijkertijd de inspiratie voor ons Waterbeheerprogramma 2022-2027. Hierin staat vastgelegd welke doelen we in de planperiode willen bereiken en welke maatregelen we daarvoor nemen.

Op 5 juli 2022 is het Waterbeheerprogramma 2022-2027 vastgesteld. De doelen en maatregelen komen terug in de planning & control cyclus en vormen daarmee het vertrekpunt voor al ons waterwerk.

Vorbereiding waterschapsverkiezingen 2023

Iedere vier jaar vinden de waterschapsverkiezingen plaats. De volgende verkiezingen zijn op 15 maart 2023, tegelijk met de verkiezingen voor Provinciale Staten. De voorbereidingen voor de waterschapsverkiezingen zijn in 2022 verlopen volgens plan. De training 'Bestuurlijk actief bij Waterschap Zuiderzeeland' is in drie avonden gegeven aan 22 potentiële bestuurders. In deze training is informatie gegeven over het waterschap en het bestuur.

Na de verkiezingen in 2019 ontstond de wens om de aandacht voor de waterschappen vast te houden. Dat resulteerde in de landelijke/gezamenlijke publieksaanpak Waterbazen, gecoördineerd door de Unie van Waterschappen. Deze aanpak is gericht op meer draagvlak voor het werk van de waterschappen, het vergroten van het waterbewustzijn bij inwoners en een goede opbouw naar de waterschapsverkiezingen. De regionale communicatiecampagne voor de komende verkiezingen is voorbereid in lijn met de landelijke publieksaanpak. Hierbij is nauw samengewerkt met de provincie Flevoland. Algemene informatie en de toekomstige opgaven van Waterschap Zuiderzeeland zijn aangereikt aan de politieke partijen. De stembulp is voorbereid. Er is een aantal formele stappen gezet die nodig zijn om de verkiezingen op een rechtmatige wijze te laten verlopen. Hierbij hebben zich geen bijzonderheden voorgedaan.

Bestuurlijke vernieuwing

In oktober 2022 vond een AV-conferentie plaats. Daarbij is stil gestaan bij het thema 'water en bodem sturend'. Er is gereflecteerd op de consequenties van het veranderende klimaat, de toenemende water- en ruimtevrage en de hogere eisen die we stellen, de grenzen die in zicht komen van wat nog veilig, rendabel en leefbaar is.

Schikking getroffen met groep agrariërs rondom de Leemtocht te Kraggenburg

Waterschap Zuiderzeeland en een groep agrariërs rondom de Leemtocht te Kraggenburg hebben op 26 oktober 2022 in een lopende rechtszaak een gezamenlijke schikking getroffen. Hiermee is er een einde gekomen aan een vervelend en langdurig juridisch proces. Het waterschap heeft aan de agrariërs excuses aangeboden. Voor Zuiderzeeland was het aangaan van de schikking een belangrijke stap om naast de afwikkeling van de schade ook in de toekomst goed samen te kunnen blijven werken met deze agrariërs. Voor de agrariërs is de schadezaak hiermee op een goede manier afgerond. Het proces en de rol van het waterschap wordt geëvalueerd. Doel hiervan is leren hoe we als waterschap in complexe, langlopende dossiers tot een continue, bewuste afweging kunnen komen van de verschillende belangen die Zuiderzeeland vertegenwoordigt in verbinding met de maatschappij.

Governance van de gemeenschappelijke regeling GBLT toekomstbestendig gemaakt

Waterschap Zuiderzeeland is deelnemer van de gemeenschappelijke regeling (GR) GBLT. GR GBLT heft en int de waterschapbelastingen namens ons waterschap en een aantal andere waterschappen en gemeenten en is daarmee de belangrijkste gemeenschappelijke regeling waar we deelnemer van zijn. Om de regeling ook voor de toekomst bestendig te maken is de tekst van de regeling op een aantal punten aangepast. Eind 2022 heeft de Algemene Vergadering het college groen licht gegeven om in te stemmen met deze tekstuele aanpassingen. Wanneer alle dagelijks besturen van de deelnemers hebben aangegeven in te kunnen stemmen met de gewijzigde tekst, treedt de GR op de eerste van de daaropvolgende maand in werking. Naar verwachting is dat voorjaar 2023 het geval.

Wijzigingen in de rechtmatigheidsverklaring, rekenkamer en waterschapsbelastingen treden naar verwachting in het jaar 2025 in werking

Zoals de geluiden eind 2022 waren, geeft de accountant vanaf het boekjaar 2025 alleen een verklaring af omtrent de financiële getrouwheid van de jaarstukken. Het college is vanaf die datum verantwoordelijk voor het afgeven van de rechtmatigheidsverklaring. Rekenkamers zijn vanaf het boekjaar 2025 verplicht bij alle waterschappen. Ook wordt in 2025 de gewijzigde wetgeving omtrent de aanslagoplegging van de waterschapsbelastingen van kracht. Vanaf eind 2022 bereidt Zuiderzeeland zich voor op het implementatietraject voor deze wijzigingen dat begin 2024 start.

Toename in informatieverzoeken Wet open overheid

Sinds 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) van kracht. Net als onder de Wet openbaarheid van bestuur (de voorganger van de Woo) is het mogelijk om een verzoek om openbaarmaking van informatie te doen. De afgelopen jaren is er een toename van het aantal Woo-/Wob-verzoeken dat bij Zuiderzeeland wordt ingediend. Niet alleen in het aantal verzoeken, maar ook in de omvang en de complexiteit ervan. Bij de grote verzoeken is het lastig om de wettelijke beslistermijn van (maximaal) zes weken te halen. Daarover wordt altijd afstemming met de verzoeker gezocht. De ambitie is om toekomstige verzoeken zorgvuldig, maar efficiënt af te ronden. We zetten in op de verbetering van de informatiehuishouding en het gebruik van ondersteunende software en waar nodig externe ondersteuning bij de afhandeling. En op maximale transparantie vooraf. Dit leidt er overigens niet toe dat er de garantie bestaat grote complexe verzoeken binnen zes weken kunnen worden afgerond. Dit jaarverslag heeft ook een openbaarheidsparagraaf (zie paragraaf 6.11). Deze zal vanaf nu in iedere begroting en jaarstukken terugkomen.

Zuiderzeeland in verbinding met de samenleving

Vertrouwen in de overheid en de politiek is geen vanzelfsprekendheid meer. Het versterken van de verbinding met de samenleving bleef daarom voor Waterschap Zuiderzeeland in 2022 een belangrijk aandachtspunt. In 2022 is een overkoepelende visie voor het vergroten van het waterbewustzijn opgesteld, aangevuld met een plan voor de uitvoering. Hierdoor wordt de komende jaren vanuit alle communicatiedisciplines gewerkt vanuit één invalshoek en één geïntegreerde aanpak. Vanuit de belevingswereld van inwoners en ondernemers willen we met concrete voorbeelden uitdragen waarom we ons werk doen, waarom dit belangrijk is en vooral welke bijdrage mensen zelf kunnen leveren. Eind 2022 is hiervoor een contentmarketingstrategie opgesteld. Via een aantal series vertellen we vanaf 2023 op een laagdrempelige en persoonlijke manier over ons werk en over de mogelijkheden die mensen zelf hebben om in actie te komen. Deze series worden ook geadverteerd via social media, zodat we ook mensen bereiken die onze informatie nu nog niet zien.

Medewerkers en bestuursleden als ambassadeurs van Zuiderzeeland

Daarbij is het belangrijk dat onze communicatie voor anderen begrijpelijk is. In 2022 volgden bijna alle nieuwe medewerkers een training Helder schrijven en zijn veel documenten herschreven op B1-taalniveau, zoals een aantal standaardbrieven over vergunningen. Bij voor media interessante gebeurtenissen (storm, droogte, gevolgen klimaatverandering, hevige regen etc.) gaven onze inhoudelijke specialisten of dagelijkse bestuurders waar mogelijk een toelichting in de media. Zo'n veertig medewerkers volgden hiervoor het afgelopen jaar een mediatraining. Medewerkers zijn ook aangemoedigd om intern verhalen te delen over hun dagelijkse werk. Dat kan door de introductie van een nieuw intranet sinds 2022 intern heel makkelijk. Steeds meer waterschappers deelden mijlpalen met collega's én via communicatie ook met de media. Ook het bestuur is gefaciliteerd bij het oppakken van hun communicatieve rol. Het aantal keren dat Zuiderzeeland actief werd gevraagd om een toelichting op een actueel onderwerp steeg van 184 naar 222.

Educatie gericht op jongeren

Ook educatie speelt een belangrijke rol als het gaat om het vergroten van waterbewustzijn. Het belang van educatie wordt onderstreept door de gevolgen van klimaatverandering die een steeds grotere impact krijgen op ons leven onder zeeniveau. Tegelijkertijd hebben scholieren en jongeren beperkte kennis van thema's als waterveiligheid, het voorkomen van wateroverlast en voldoende schoon water. Terwijl juist die generatie met deze problematiek te maken krijgt. Educatie draagt bij aan het vergroten van het waterbewustzijn onder scholieren en jongeren. Daarnaast wil Zuiderzeeland dé werk- en leerplek zijn voor jongeren. In 2022 is een nieuwe educatiestrategie vastgesteld die zich meer richt op het vergroten van het waterbewustzijn bij de 'jonge kiezer' en het bekender maken van ons werk bij studenten van 'groene' en 'blauwe' opleidingen.

Wie het verleden kent, begrijpt het heden

Met erfgoedbeleid zorgen we ervoor dat 'het geheel van belangrijke verhalen, objecten, gebouwen en plekken binnen het beheergebied van Zuiderzeeland' van generatie op generatie wordt overgedragen. Daarnaast ontwikkelen we een manier om dit erfgoed te presenteren aan onze omgeving. Voor 2025 resulteert dit in een jubileumproductie. Met het project geschiedschrijving brengen we als waterschap onze geschiedschrijving op orde richting ons 25-jarig bestaan in 2025. Op basis van het plan van aanpak zijn in 2022 de eerste stappen gezet met het identificeren van bronnen, ophalen van verhalen en het afbakenen van verhaallijnen.

➤ Duurzaam handelen

Klimaataanpak en Energiestrategie vastgesteld

De weg naar een klimaat- en energieneutraal waterschap heeft in 2022 nieuwe ijkpunten gezet in de vorm van het vaststellen van de Klimaataanpak Zuiderzeeland en de Energiestrategie 'Water en Energie Verbinden'. De Klimaataanpak volgt de ambitieuze landelijke klimaatdoelstellingen voor mitigatie, adaptatie en circulariteit. In de Klimaataanpak is onder andere voorgesteld in 2050 klimaatneutraal te zijn en in 2030 50% secundaire grondstoffen te gebruiken. Binnen de kerntaken hebben we de mogelijkheden verkend die binnen ons bereik liggen. In aanloop naar de renovatie van zuivering Almere hebben we alle mogelijke duurzaamheidsmaatregelen onderzocht en gewogen waarbij de optie van biogasproductie en mogelijk groengas-productie erg aantrekkelijk is gebleken. Om onze klimaatvoetafdruk verder te verkleinen hebben we ons materiaalgebruik inzichtelijk gemaakt om zo meer circulair te kunnen handelen en hebben we stappen gemaakt richting duurzaam opdrachtgeverschap. Samen met onze opdrachtnemers bespreken we de mogelijkheden om zo klimaatvriendelijk mogelijk te werken en daar waar de duurzame mogelijkheden nog te beperkt zijn hebben we samengewerkt met de markt aan innovaties. Zo hebben we het onderzoek afgerond naar de risico's en kansen van zonnepanelen op dijken op onze Knardijk en ontwikkelen we 100% circulaire oeverbeschoeiing.

Klimaatdoelstellingen als gedeelde opgave

Voor een groot deel is onze klimaatdoelstellingen een gedeelde opgave. Met de Unie van Waterschappen is toegewerkt naar nieuwe en scherpere klimaatdoelstellingen in de Visie op Klimaatneutraliteit. De waterschappen hebben op 14 oktober 2022 de ambitie uitgesproken om in 2035 klimaatneutraal te worden. Hiermee leggen we de lat hoger dan de landelijke ambities en daarmee onze eigen ambities uit de Klimaataanpak. In Unieverband gaan we de inspanningsverplichting aan om samen met de ander waterschappen verduurzaming te versnellen. Binnen de context van de Regionale Energiestrategie hebben we de kansen voor aquathermie verder verkend met een studie naar het potentieel voor kansrijke locaties. Op het gebied van nuttige toepassing van reststoffen hebben we met Aquaminerals en de Energie- en Grondstoffenfabriek gewerkt aan de verwaarding van cellulose van onze zuivering Zeewolde werken we samen met agrariërs in ons beheersgebied aan maaisel als bodemverbeteraar.

Specialistenteam energie op stoom

Na het vaststellen van de Energiestrategie is in 2022 de bijbehorende organisatie opgezet. Door het aantrekken van een Energiemanager en een Energiespecialist is de ambtelijke organisatie op het gebied van energie flink versterkt.

In de waterketen liggen er vooral grote kansen bij de zuiveringen op het gebied van energie. Het vergisten van slib en het opwekken van CO₂-arme elektriciteit en warmte met het vrijgekomen biogas levert een flinke besparing op de inkoop van zowel gas als elektriciteit.

In de Energiestrategie wordt de opwek van groengas als belangrijk doel genoemd. In 2023 wordt er een besluit verwacht voor het opwekken van groengas op de zuivering in Almere.

Ook binnen gebouwbeheer en facilitair speelt het energieverbruik een steeds belangrijkere rol. Naast het verlagen van de temperatuur op kantoor wordt er voor de gebouwen gekeken naar duurzame alternatieven voor verwarming. Deze worden op een natuurlijk moment ingevoerd.

Recordopwek duurzame elektriciteit

In 2022 werd op onze objecten meer duurzame elektriciteit opgewekt dan ooit. Dit is te danken aan het feit dat 2022 een goed zonjaar was. Door de vele zonuren werd er in 2022 ruim 10% meer zonne-energie opgewekt dan het jaar daarvoor met hetzelfde aantal zonnepanelen.

De warmtekrachtkoppelingen (WKK's) op de zuiveringen hebben in 2022 minder opgebracht dan in 2021. Dat komt doordat de WKK's op de AWZI Tollebeek twee maanden buiten gebruik zijn geweest voor het bijplaatsen van de derde WKK. Deze derde WKK zorgt wel voor een gemiddeld hoger opgewekt vermogen van bijna 20%. Dit belooft veel goeds voor 2023.

Samenwerken binnen samenwerkingsverband Klimaatadaptatie Flevoland (KAF)

Waterschap Zuiderzeeland werkt samen met de provincie Flevoland, de gemeenten Almere, Lelystad, Zeewolde, Dronten, Noordoostpolder en Urk, GGD en Rijkswaterstaat om de doelen te bereiken die zijn afgesproken in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Dit doen we bijvoorbeeld door gezamenlijk kennis te ontwikkelen en uit te dragen en gezamenlijk de Impulsregeling te benutten. Het samenwerkingsverband heet het KAF, dit staat voor Klimaatadaptatie Flevoland.

Zuiderzeeland was in 2022 regisseur en coördinator van het samenwerkingsverband KAF. Ook hebben we vanuit het waterschap het budget 'Klimaatadaptatie' hiervoor ingezet.

In 2022 leverde dat onderstaande resultaten op.

Kennisdeling, inspiratie en educatie

Op 20 september 2022 vond de derde editie van de 'Masterclasses Klimaatadaptatie' plaats op ons Waterschapshuis. Rond de 80 deelnemers vanuit waterschap, gemeenten, provincie, Rijkswaterstaat en GGD volgden inspirerende lessen. De Masterclasses gaven de deelnemers inspiratie en handvatten om in hun dagelijkse praktijk aan de slag te gaan met klimaatadaptatie. Dit keer was er ook aandacht voor de effecten van klimaatverandering op gezondheid.

Zuiderzeeland heeft in 2022 voor de derde keer samen met de gemeente Lelystad inhoudelijk bijgedragen aan het onderwijsprogramma van de studie Watermanagement van Van Hall Larenstein. De derdejaars studenten kregen de opdracht om een klimaatstresstest XL uit te voeren voor een aantal woonwijken in Lelystad. Met een computermodel keken zij naar de knelpunten in de wijken op het gebied van hittestress, droogte en wateroverlast. Ook gingen zij op zoek naar oplossingen. Daarbij kregen ze de extra uitdaging om mogelijke maatregelen te koppelen aan (sociale) thema's als eenzaamheid, biodiversiteit, gezondheid en zwerfafval. De resultaten zijn door de studenten aan waterschap en gemeente gepresenteerd. Naast inhoudelijk uitdagend en interessant was, was de opdracht voor de studenten een mooie manier om inzicht te krijgen in het waterschapswerk.

Samenwerking in uitvoering en beleid

Er hebben twee bestuurlijke overleggen met de portefeuillehouders van de verschillende partners in het KAF plaatsgevonden. Een belangrijk aandachtspunt was het traject rondom het opstellen van het RAS (Regionale Adaptatie Strategie). In deze RAS leggen de partijen binnen werkregio Flevoland een gezamenlijke ambitie en strategie vast. Dit maakt het mogelijk om binnen het beheergebied gezamenlijk te werken aan een klimaatadaptieve leefomgeving. In 2022 hebben verschillende themasessies plaatsgevonden die bijdragen aan de totstandkoming van een Regionale Adaptatie Strategie. Ook heeft er een uitgebreid bureauonderzoek plaatsgevonden naar alle beleid en andere stukken rondom klimaatadaptatie van de verschillende partners in het KAF. Eind 2022 was de concept-RAS gereed.

Overdracht ambtelijke regie -en coördinatie van het KAF aan nieuw duo

Zuiderzeeland heeft vanaf de start van het KAF in 2018 de rol van regisseur en coördinator op zich genomen. Na vijf jaar is het tijd om het stokje over te dragen. 2022 hebben we benut om de overdracht goed voor te bereiden. Dit heeft ertoe geleid dat de partijen in het KAF gezamenlijk hebben besloten om vanaf januari 2023 de ambtelijke regie en coördinatie van het KAF over te dragen aan een nieuw duo.

Wilde Weelde, de Klimaatadaptieve tuin op de Floriade

Zuiderzeeland heeft vanuit bestaand budget voor klimaatadaptatie een financiële bijdrage geleverd voor het inrichten van een klimaatadaptieve en natuurrijke tuin van Vakvereniging Wilde Weelde op het Floriade terrein. De tuin informeert en inspireert de bezoekers om zelf aan de slag te gaan met klimaatadaptatie, biodiversiteit en hergebruik van materialen.

Wilde Weelde op de Floriade

In 2022 is gestart met de uitvoering van de Agenda Biodiversiteit

Nadat de Agenda Biodiversiteit in 2021 door de Algemene Vergadering is vastgesteld, is begonnen met de inpassing van het thema biodiversiteit in onze werkprocessen. We pakken biodiversiteit op door 'learning by doing'.

In 2022 is ervaring opgedaan met ander onderhoud van de watergangen, door meer te maaien en ruimen i.p.v. het biodivers-onvriendelijke klepelen (in totaal 76 km langs watergangen in landelijk en stedelijk gebied en op dijken).

Op de Knardijk is de proef met meer biodiverse pachtcontracten door een onafhankelijke partij geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie en het daaruit voortvloeiende advies zijn de reguliere pachtcontracten vanaf 2023 aangepast. Ook zijn in 2022 de kansen voor biodiversiteit in de evaluatie van de maatwerkovereenkomsten met de gemeenten over stedelijk water besproken. Daaruit bleek dat bij de aanpassing van de maatwerkovereenkomsten zeker ook maatregelen voor versterking van de biodiversiteit verkend moeten worden. Ook moet de samenhang tussen de maatwerkovereenkomsten en de doelen stedelijk water worden verkend.

De samenwerking met gebiedspartners wordt zichtbaar in het project aangepast slootkantenbeheer voor meer biodiversiteit. Deelnemers van het Flevolands Agrarisch Collectief (FAC) voeren een biodiverser beheer van hun kavelsloten uit. Waarbij maaisel dat vrijkomt bij het biodivers maai-beheer van tochten, wordt gecomposteerd tegen een vergoeding en wordt gebruikt voor bodemverbetering. Met de provincie is cofinanciering voor agrarisch natuurbeheer (ANLB) voor de periode tot en met 2028 afgesproken om de ervaringen te kunnen versterken. In 2022 is de bewustwording voor communicatie rondom biodiversiteit vergroot. De kennis en bewustwording over biodiversiteit binnen de organisatie kan met de communicatiestrategie vergroot worden. Om de kennis van medewerkers beter te benutten is ingezet op het uitwisselen van praktijkervaring. We zijn lid geworden van het Deltaplan Biodiversiteit en Steenbreek en delen onze ervaringen met provincie en gemeenten.

Grensoverschrijdend samenwerken met andere waterschappen

In 2022 heeft Zuiderzeeland een bijdrage geleverd aan de VN ontwikkelingsdoelen (VN Sustainable Development Goals) door kennis uit te wisselen met overheden in Ethiopië, Indonesië, Colombia en Roemenië. De samenwerking vindt plaats binnen de Blue Deal, Fonds Duurzaam Water en het Young Expert Programma. Voor deze projecten ontvangt het waterschap subsidie. Wij voeren op deze wijze ons beleidskader Internationale Samenwerking uit.

Binnen Internationale Samenwerking dragen wij bij aan Blue Deal partnerschappen van andere waterschappen. In Colombia hebben wij kennis uitgewisseld over vergunningverlening, toezicht en handhaving. In Indonesië hebben wij meegeschreven aan het partnerschapsprogramma van Schieland & Krimpenerwaard en Delfland. Wij verwachten begin 2023 goedkeuring. In Roemenië zijn we op verzoek actief geweest op crisis management, opstellen van een crisisplan en een bestrijdingsplan overstromingen (flooding plan) en stakeholdermanagement. Daarnaast hebben we subsidie gekregen om één collega te laten deelnemen aan een tweejarig internationaal trainingsprogramma; deze collega past zijn training toe in het Roemenië partnerschap.

Training crisismanagement aan Roemeense partners bij Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

Awash (Ethiopië): samenwerken met de blik vooruit (2030)

Voor ons eigen Blue Deal Awash Partnerschap Programma (Ethiopië) stond het jaar 2022 vooral in het teken van het opstellen van een 2^e fase plan (2023-2030). Dit plan is in december goedgekeurd door de Blue Deal Stuurgroep en daarmee heeft Zuiderzeeland de meerjarige ondersteuning voor zijn projecten in Ethiopië kunnen verlengen. Ondertekening vindt plaats in februari 2023.

De context waarin wij onze activiteiten in 2022 hebben uitgevoerd is verbeterd; regering en rebellen hebben een vredesakkoord getekend, de invloed van COVID is afgenomen en een watersector brede reorganisatie is afgerond. Daardoor hebben wij vanaf medio 2022 weer meerdere werkbezoeken kunnen afleggen. We hebben onder meer het opzetten van een governance structuur voor de implementatie van een water akkoord ondersteund. Daarin werken boven- en benedenstroomse overheden structureel samen aan integraal waterbeheer. Wij hebben de monitoring en registratie van droogtmaatregelen mogelijk gemaakt door een app te ontwikkelen en mensen te trainen. Daarnaast hebben we experts van vijf organisaties getraind in monitoring van waterkwaliteit. Binnen onze projecten zijn zes young experts actief.

1e stuurgroepvergadering voor het Water Akkoord in Ethiopië

Erosie door zware neerslag in het Awash stroomgebied in Ethiopië

➤ **Bodem- en watersysteem laten sturen**

Water en bodem als sturend principe

In het regeerakkoord is opgenomen dat water en bodem sturend worden bij ruimtelijke planvorming. Door de kamerbrieven in 2022 is vanuit het rijk steeds concreter inhoud gegeven aan het principe Water en Bodem sturend. Het Rijk werkt aan landelijke inhoudelijke kaders en processen (bv. Watertoets 2.0) met input van de andere overheden. Waterschap Zuiderzeeland vertaalt de inhoudelijke kaders naar de regionale situatie. Dit gebeurt onder meer in strategische

samenwerkingstrajecten. Denk hierbij aan het optrekken in diverse omgevingsvisies en het samenwerkingstraject van Samen maken we Flevoland. Ook de samenwerking met de waterschappen binnen de metropoolregio Amsterdam en de samenwerking in de Regio Zwolle is verder uitgebouwd.

Water en bodem sturend vraagt een goede betrokkenheid bij de verschillende visies en ontwikkeltrajecten die onze medeoverheden en maatschappelijke partners in zowel stedelijk als landelijk gebied ontwikkelen. Onze partners geven steeds vaker aan dat zij de behoefte hebben om samen met het waterschap invulling te geven aan water en bodem sturend, zoals in diverse visietrajecten en bij locatieontwikkelingen als Almere Pampus. De komende periode maken we een afweging hoe we hier een prioritering in aanbrengen.

Het waterschap heeft in het afgelopen jaar een eerste invulling gegeven aan het principe Water en bodem sturend. Zo heeft Zuiderzeeland proactief de door het rijk gevraagde realitycheck uitgevoerd op de woningbouwplannen van onze provincie. Deze realitycheck was een van de stappen richting de nog te sluiten woondeal. Ook in het vervolgtraject is het waterschap partner en geeft het invulling aan water en bodem sturend. Daarnaast zijn de zogenaamde 'Kaartverhalen' gemaakt. Deze Kaartverhalen bevatten kaarten met hun verhaal op diverse thema's die voor water en bodem sturend relevant zijn. Denk hierbij aan thema's als bodemdaling, wateroverlast en waterkwaliteit. De Kaartverhalen zijn begin februari 2023 beschikbaar.

Watertoets 2.0

Waterschap Zuiderzeeland heeft in langlopende grootschalige gebiedsontwikkelingen al goede ervaringen met intensieve samenwerking met de gebiedspartners. Een mooi recent voorbeeld hiervan is Almere Pampus, waarin we in een vroeg stadium met meerdere partners nadenken over de wijze waarop bodem en water én natuur sturend kunnen zijn bij deze ontwikkeling.

Nog te vaak ervaren waterschappen echter dat in een te laat stadium van ruimtelijke ontwikkeling advies wordt gevraagd of dat uiteindelijke keuzes niet in lijn zijn met het gegeven advies. In het kader van water en bodem sturend wordt door het Rijk gewerkt aan een meer dwingend karakter van de watertoets. De watertoets moet zorgen voor een regionaal besluitvormingsproces dat garandeert dat water en bodem sturend de zwaarte in de ruimtelijke ordening krijgt die het - gegeven de kenmerken van dat gebied - nodig heeft. De watertoets 2.0 vraagt daarmee om specifieke inhoudelijke borging en een stevig uitvoeringskader.

Samen maken we Flevoland

In het traject Samen maken we Flevoland werken de acht Flevolandse overheden samen aan het realiseren van de grote opgaven en ambities voor de provincie. Deze partijen hebben gezamenlijk een onderzoek laten uitvoeren naar de Bestuurlijk Regionale Ecosystemen in Flevoland (dit als onderdeel van een breder onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen, BZK en Berenschot in meerdere regio's), oftewel hoe succesvol de regionale samenwerking is.

In samenwerking met het Rijk is de Strategische Agenda Flevoland opgesteld: In het eerste kwartaal is gewerkt aan een gezamenlijk perspectief op Flevoland geformuleerd. Dit perspectief is verder uitgewerkt in een eerste uitvoeringsagenda, het besluit daarover door bestuurders van rijk en regio valt in het eerste kwartaal van 2023. In dit traject is de positie van Water en bodem sturend steeds meer verankerd en hier is blijvende aandacht voor.

Geen opschalingen van de crisisorganisatie, wel voorbereidende acties

De crisisorganisatie is in 2022 niet opgeschaald en ingezet. Er is een aantal incidenten geweest waarbij voorbereidende acties zijn genomen om snel te kunnen acteren op het moment dat dat nodig zou zijn. Voorbeelden hiervan zijn de droogte en de mogelijke gevolgen voor het waterschap van de oorlog in Oekraïne.

Opleidingen, trainingen en oefeningen

Met het Platform Crisisbeheersing Waterschappen Midden Nederland (PCWMN) zijn verschillende opleidingen, trainingen en bijeenkomsten georganiseerd voor leden van de crisisorganisatie. Bij Zuiderzeeland is aandacht besteed aan de gewenste inrichting en werkwijze van het Actiecentrum water, die met de introductie van digitaal en hybride vergaderen, veranderd is. Een Actiecentrum water wordt ingericht, zodra er sprake is van een crisis.

Samenwerking met partners

De crisisorganisatie van Waterschap Zuiderzeeland werkt samen in het Platform Crisisbeheersing Waterschappen Midden Nederland (PCWMN). In 2022 is bij Waterschap Zuiderzeeland de rol Hoofd Veld geïntroduceerd binnen de crisisorganisatie waarmee de crisisorganisatie nog beter aansluit bij de samenwerking.

Tijdens de bestuursconferentie van de veiligheidsregio is het geactualiseerde convenant met de samenwerkingsafspraken tussen Veiligheidsregio Flevoland, Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek, Rijkswaterstaat, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en Waterschap Zuiderzeeland opnieuw vastgesteld. Met het convenant is de soepele samenwerking voor de toekomst bevestigd.

De veiligheidsregio Flevoland heeft in de beeldvormende vergadering van 27 september een presentatie gegeven over hun rol en hoe deze zich verhoudt tot de verantwoordelijkheden van Waterschap Zuiderzeeland.

Nieuwe opgaven vroegen flexibele inzet van vergunningverlening en toezicht

Door grootschalige ruimtelijke (infrastructurele) gebiedsontwikkelingen en noodzakelijke maatregelen in ons beheergebied, zoals de Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)-projecten, woningbouwprojecten en de zon- en windparken, nam het werkaanbod voor vergunningverlening en daarop aansluitend het toezicht en de handhaving (VTH), de afgelopen jaren toe. Naast de grootschaligheid van projecten, hebben maatschappelijke vraagstukken en opgaven, zoals de stikstofcrisis en strenge (agrarische) emissiebeperkingen hun weerslag op de wijze waarop VTH-processen verlopen en vragen deze steeds specifiekere kennis, ook in het veld. Om de opgaven goed op te kunnen pakken, heeft de Algemene Vergadering in september 2022 extra middelen (loonsom) toegekend.

De invoering van de Omgevingswet vraagt tegelijkertijd van vergunningverleners en toezichthouders een rolverschuiving van toetsend en controlerend naar adviserend en faciliterend. Van achteraf controleren naar continu inzicht. En deelname in een vroege fase van planvorming.

In 2022 hebben we stappen gezet voor de nieuwe kaders, waaronder de vaststelling van de nieuwe Waterschapsverordening. Nieuwe technologieën doen hun intrede en we zetten, in samenspraak met andere waterschappen stappen van traditioneel verzamelen van gegevens naar een data gedreven aanpak. Ook in 2022 hielpen we de aanvragers bij het uitvoeren van hun initiatieven binnen de kaders van het waterschap. Dit deden we door met initiatiefnemers in gesprek te gaan, zowel fysiek als digitaal.

Kwaliteit Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) op orde

We willen blijven voldoen aan de kwaliteitseisen van de taken van VTH. We sluiten hierbij aan bij het landelijke plan van aanpak Borging Kwaliteitscriteria VTH Waterbeheer.

Werken aan toepassing van nieuwe technologieën bij Toezicht en Handhaving.

In 2022 is op basis van goede ervaringen bij andere waterschappen besloten tot gebruik van een drone voor controles. Inmiddels zijn de daartoe benodigde certificaten behaald. Ook doen we mee in NL-Veranderdetectie. Een landelijk project waarin Rijkswaterstaat en waterschappen samenwerken, met als doel middels satellietbeelden en sensoren waterbedreigende veranderingen te signaleren. In 2022 is gewerkt aan de business case en zijn de eerste stappen gezet naar een uitvoeringplan NL-Veranderdetectie.

Omgevingswet nog steeds in voorbereiding

Wanneer de Omgevingswet in werking treedt was eind 2022 nog niet duidelijk¹, maar de voorbereidingen gingen in 2022 gewoon door. De overheid wil met de Omgevingswet de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen: van nee tenzij, naar ja mits. Het doel van de wet is om het mensen met een initiatief makkelijker te maken om toestemmingen aan te vragen en te krijgen. En tegelijk lokale overheden meer ruimte te geven voor maatwerk. Om dit te bereiken wordt het aantal regels verminderd en uitgangspunten opnieuw bekeken. De beleidsaanpassing 'Risicogestuurd reguleren' is in de waterschapsverordening opgenomen.

¹ De minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening heeft op 26 januari 2023 in een Kamerbrief kenbaar gemaakt dat de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking zal treden.

Onder de Omgevingswet is participatie een belangrijke pijler. Vroege participatie bij de ontwikkeling van de leefomgeving biedt ons de mogelijkheid, om onze waterbelangen proactief onder de aandacht te brengen bij inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden. De visie op participatie en onze uitgangspunten leggen we vast in participatiebeleid. De medewerkers bereidden zich voor op de komst van de Omgevingswet. Dat deden we ook in 2022 in Waterkracht-verband door het gezamenlijk volgen van opleidingen gericht op kennis, houding en gedrag.

Subsidie ten behoeve van uitstel van de invoering van de Omgevingswet

In 2022 is een subsidie van ruim € 80.000 ontvangen die door het ministerie van BZK beschikbaar is gesteld aan de waterschappen naar aanleiding van het laatste uitstel van de invoering van de Omgevingswet (van 1 januari 2022 naar 1 juli 2022). Het subsidiebedrag is in 2022 gedeeltelijk besteed en ingezet ten behoeve van extra werkzaamheden, zoals trainingen, implementatiekosten DSO, juridische advisering en ondersteuning bij waterprocedures. De besteding van het restant van de subsidie loopt door tot medio 2023.

Waterschapsverordening vastgesteld

Met de komst van de Omgevingswet maakt de Keur plaats voor de Waterschapsverordening. In de Waterschapsverordening staan onze regionale regels als het gaat om lozingen, grondwater, wateren en dijken. Hiermee bepalen we of voor een activiteit wel of geen vergunning nodig is. De Algemene vergadering stelde in oktober 2022 de Waterschapsverordening vast.

Ook de legger waarop de wateren en dijken staan wordt onderdeel van de Waterschapsverordening. We kunnen onder de Omgevingswet geen beschermingszone meer vastleggen of wijzigen in de legger. Die zones gaan als beperkingengebied deel uitmaken van de waterschapsverordening. Wie waar en waarvoor het onderhoud moet doen, blijft (nog) geregeld in een aparte onderhoudslegger. Eind 2022 hebben we een start gemaakt met het projectmatig oppakken van het proces van de legger met het doel om eind 2023 de legger op orde te hebben op inhoud en proces. In het beheerregister staat de actuele status van de wateren en dijken.

De bestuurlijke voorbereiding voor een nieuwe Legesverordening hebben we eind 2022 gestart, na het definitief worden van de Waterschapsverordening. Zo sluiten de Legesverordening en de Waterschapsverordening goed op elkaar aan. Beide verordeningen treden (pas) in werking na de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Invoering van een digitaal loket voor aanvragen

De uitvoering van de Omgevingswet wordt ondersteund door het Digitaal Stelsel (DSO). Over het goed functioneren daarvan zijn zowel landelijk als regionaal nog steeds zorgen. Wij hebben daarop niet alle invloed, maar schakelen gelijk op. In 2022 hebben we de aansluiting op DSO in de zogenaamde pre-productieomgeving omgevingsloket gerealiseerd. De inmiddels vastgestelde Waterschapsverordening, toepasbare regels en indieningsformulieren zijn daartoe in het systeem ingevoerd en het geheel verkeert eind 2022 in de testfase.

De koppeling met ons vergunningensysteem werkt zodat vergunningaanvragen, het doen van meldingen en het in behandeling nemen van samenwerkingsverzoeken, zou moeten slagen. De aanvragen voor de noodzakelijke verschillende koppelingen in de productieomgeving zijn gedaan en worden door de DSO organisatie conform planning gerealiseerd.

Nieuwe overeenkomst over samenwerken VTH in Flevoland

Met provincie Flevoland en de Flevolandse gemeenten hebben we de oude Bestuursovereenkomst WABO (Wet Algemene Bepalingen omgevingsrecht) op het onderdeel samenwerkingsafspraken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving aangepast aan de regelgeving van de Omgevingswet. In 2022 is over de werkwijze en teksten overeenstemming bereikt en door het college vastgesteld, waarna het proces tot gezamenlijke bestuurlijke accordering van de nieuwe Samenwerkingsovereenkomst Omgevingswet Flevoland in gang is gezet. De samenwerking met de Omgevingsdienst (OFGV) ligt vast in werkafspraken en verloopt goed.

1.2.2 Speciale projecten programma Bestuur en omgeving

Speciale investering		Programma		Financieel		Planning	
Windpark Hanze		Bestuur en omgeving		Max 10 miljoen (beschikbaar stellen lening)		2018-2024	
Onderzoeksfase	X Ontwerp/planfase		Uitvoeringsfase	Nazorgfase		Afgerond	
Kaders/doelstellingen <ul style="list-style-type: none"> • Hoofddoelstelling: Realiseren energiedoelstellingen waterschap op het gebied van zelfvoorzienendheid op een doelmatige wijze. • Kaders: Realiseren samenwerking Windpark Hanze binnen de 11 door de Algemene Vergadering vastgestelde randvoorwaarden. 							
Voortgang en resultaten 2022 <p>Na het bereiken van financial close eind 2021 heeft de focus in 2022 gelegen op de realisatiefase. Deze verloopt conform planning. In 2022 is vooral gewerkt aan de aanleg van wegen, kraan-opstelplaatsen en funderingen.</p> <p>In september 2022 heeft er een grote stroomstoring plaatsgevonden op de hoogspanningslijn waar ook Windpark Hanze, via het GDS (gesloten distributiesysteem) op wordt aangesloten. De verwachting is dat de schade begin 2023 wordt hersteld en dat er voor Windpark Hanze geen vertraging ontstaat.</p> <p>In 2022 is verder gewerkt aan het traject met omwonenden. De Algemene Vergadering is hierover in juni 2022 uitgebreid geïnformeerd. De verwachting is dat het traject in 2023 kan worden afgerond.</p> <p>De verstrekte achtergestelde lening van Zuiderzeeland aan Windpark Hanze bedraagt eind 2022 ruim € 8,6 miljoen. De verwachting is dat de omvang van de lening ruim onder het maximumbedrag van € 10 miljoen blijft.</p> <p>De aanbesteding voor de programmaverantwoordelijke partij is eind 2022 succesvol afgerond. Hiermee kan Zuiderzeeland invulling geven aan de doelstelling om de geproduceerde energie van Windpark Hanze daadwerkelijk af te nemen en af te stemmen op het eigen verbruik.</p>							
							

Speciaal exploitatieproject	Programma
Oosterwold	Bestuur en omgeving
Wat is het doel van dit project? <p>Vanuit Zuiderzeeland participeren we in de gebiedsontwikkeling Oosterwold in brede zin vanuit onze rol en verantwoordelijkheid. Daarnaast hebben we een specifieke rol en verantwoordelijkheid rondom de totstandkoming van de decentrale zuivering. Dit met onderstaande vastgestelde kaders afvalwater Oosterwold, september 2021:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Algemene kaders voor deelname aan een tijdelijke pilot afvalwaterzuivering</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ Doelmatig: Zuiderzeeland kiest voor laagste maatschappelijk kosten van zuiveren. ○ Voldoen aan waterkwaliteit: waterkwaliteitsdoelen oppervlaktewater staan centraal. ○ Duurzaam: circulariteit op de schaal van de AWZI. 	

- In control: helder beeld van de financiële consequenties van een pilot.
- *Specifieke uitwerking algemene kaders*
 - Doelmatig: het waterschap heeft in september 2021 gekozen voor het (centraal) zuiveren van het afvalwater van Oosterwold deelgebied 1b op de afvalwaterzuivering Almere. Het waterschap wil samen met de gemeente Almere en de gebiedsorganisatie Oosterwold onderzoeken hoe een tijdelijke decentrale zuivering met een zo beperkt mogelijke omvang, het beste vorm kan worden gegeven. De gesprekken hierover zijn gaande en het streven vanuit de gemeente is om halverwege 2023 de tijdelijke zuivering gereed te hebben.
 - Voldoen aan waterkwaliteit: bij voorkeur gebruik van technieken die zich al op kleine schaal bewezen hebben. Effluentkwaliteit pilotzuivering voldoet aan de Kaderrichtlijn Water kwaliteit.
 - Duurzaam: een decentrale tijdelijke pilot in Oosterwold heeft voor Zuiderzeeland meerwaarde als deze als testlocatie kan dienen voor ontwikkelen van kennis voor het verduurzamen van de afvalwaterzuivering.
 - In control: het beheer en onderhoud past binnen het beschikbare bedrag van de EFRO-aanvraag. De pilot heeft een duur van 3 jaar met mogelijk een verlenging van 4 jaar na een evaluatie. De marktconsultatie geeft inzicht in de te testen zuiveringstechnieken die een bijdrage leveren aan Almere Fit for the future en in de daadwerkelijke kosten.

Waarom is dit project speciaal en wat zijn de belangrijkste risico's van dit project?

De totstandkoming van de gehele gebiedsontwikkeling en de realisatie van de decentrale zuivering/ structurele oplossing voor het afvalwater, brengt uiteraard de nodige risico's met zich mee. Specifiek voor de decentrale zuivering omdat we een substantiële bijdrage betalen en het feit dat de gestelde criteria belangrijke randvoorwaarden zijn. De belangrijkste risico's betreffen *tijd* (zoals planning/realisatie zuivering en persleidingen & beschikbaarheid personeel), *geld* (bijv. kosten aanleg riolering voor de gemeente Almere, materiaalkosten leveringen) en *waterkwaliteit/ kwantiteit* (kwaliteit oppervlaktewater en waterbeschikbaarheid plangebied bij droogte en overlast bij hevige buiten) en er kan sprake zijn van een *imago-risico* voor de betrokken overheden, waaronder de gemeente Almere en waterschap Zuiderzeeland. We zetten in op een goede bestuurlijke en ambtelijke samenwerking en open communicatie tussen de overheden en met alle betrokkenen in dit proces.

Deze risico's zijn in onderstaande paragrafen uitgewerkt. We hebben specifiek aandacht voor de mogelijke risico's en de mogelijke beheersmaatregelen en beschouwen de risico's op dit moment onder controle, maar vraagt dit wel een grote mate van alertheid omdat het een dynamisch geheel betreft en er ook in 2023 veel staat te gebeuren.

Wat hebben we gedaan in 2022 in de gehele gebiedsontwikkeling Oosterwold?

Samenwerking

In 2022 is intensief samengewerkt met de gemeente Almere, gemeente Zeewolde, het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) en de provincie Flevoland m.b.t. de (door)ontwikkeling van Oosterwold, de daarmee samenhangende zorgplicht riolering, interbestuurlijk toezicht en de tijdelijke zuivering/ structurele aansluiting op de zuivering Almere.

Deze samenwerking is intensief omdat de verschillende belangen moeten worden afgewogen en er o.a. in de gemeente Almere veel bestuurlijke aandacht is voor de aanleg riolering en de daarmee samenhangende kosten.

Zowel ambtelijk als bestuurlijk leggen we de focus op het inbrengen van het belang van Zuiderzeeland en een constructieve samenwerking. Er zijn afspraken gemaakt over o.a. het proces in 2023 voor de totstandkoming van de SOK (samenwerkingsovereenkomst) Water en de SOK decentraal, zodat onze belangen ook in een overeenkomst goed zijn geborgd.

Voor de vergoeding van kosten van de extra inzet vanuit het waterschap voor Oosterwold, wordt ingezet op voortzetting van bestaande afspraken. Een aanzienlijk deel van de jaarlijkse kosten van het waterschap wordt vergoed uit de exploitatiebegroting van Oosterwold.

Ruimtelijke ontwikkeling

De gebiedspartners Zeewolde, Almere en het RVB zijn in gesprek over de doorontwikkeling van Oosterwold en de keuzes die voor de verschillende ontwikkelfasen worden gemaakt. Uiteraard brengen wij in zowel het ambtelijk als het bestuurlijk overleg het belang van Zuiderzeeland in, waarbij vanuit Zuiderzeeland o.a. het waterbelang mbt de aanleg riolering, kwaliteit- en kwantiteitseisen voor het watersysteem, kaders (decentraal) zuiveren en ook water & bodem sturend is benadrukt.

Zorgplicht riolering en interbestuurlijk toezicht

Sinds juli 2022 is er duidelijkheid over de verantwoordelijkheid: voor de invulling van de gemeentelijke zorgplicht werkt de gemeente nu aan een plan voor gefaseerde aanleg tot aansluiting op de riolering. In navolging daarvan verleent het waterschap geen nieuwe lozingsvergunningen. In de overgangsfase tot aansluiting op riolering ligt de verantwoordelijkheid op controle, beheer en onderhoud bij de gemeente, maar houden wij wel regulier toezicht op de grote (>30 vervuilingseenheden) systemen voor de individuele behandeling van afvalwater (IBA's). Naar verwachting worden deze in 2023 op het nieuwe rioolstelsel aangesloten. In dit kader worden ook interbestuurlijk toezicht gesprekken gevoerd met de provincie Flevoland over het opstellen van een plan van aanpak door de gemeente Almere, met duidelijke input vanuit het waterschap.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving is op orde

De focus voor vergunningverlening, toezicht en handhaving in Oosterwold richt zich op het realiseren en naleven van de benodigde waterberging en mede invulling geven aan het gemeentelijk verbetertraject om de IBA's te laten voldoen aan de lozingsnormen en/of mee te denken over alternatieven die passen bij Oosterwold. Er worden geen nieuwe lozingsvergunningen meer verleend. De waterkwaliteit wordt structureel gemeten en hoewel deze onder druk staat is de verwachting dat met de genomen maatregelen (geen nieuwe IBA's en structureel beheer en onderhoud van de IBA's) de kwaliteit een verbetering kan laten zien. Ook is vanuit vergunningverlening het contact en de afstemming met de gemeente Almere over de realisatie decentrale zuivering.

(Decentrale) zuivering

Het waterschap heeft in september 2021 gekozen voor het (centraal) zuiveren van het afvalwater van Oosterwold deelgebied 1b op de afvalwaterzuivering Almere. Omdat de capaciteit van de persleiding richting de afvalwaterzuivering Almere de komende jaren moet worden uitgebreid én Oosterwold nog moet worden aangesloten op deze persleiding, is er een tijdelijk decentrale oplossing noodzakelijk voor het afvalwater van 400 tot maximaal 800 woningen. Het waterschap heeft afgelopen jaar frequent overleg gevoerd met de gemeente Almere en de gebiedsorganisatie Oosterwold, om te onderzoeken hoe een tijdelijke decentrale zuivering met een zo beperkt mogelijke omvang, het beste vorm kan worden gegeven. Het waterschap wil participeren in de tijdelijke decentrale zuivering onder de voorwaarde dat deze kennis en informatie oplevert voor het verduurzamen van zuiveringstechnieken die kunnen worden toegepast op de AWZI Almere en eventueel de andere zuiveringen van het waterschap.

In het kader van de realisatie van de decentrale zuivering worden gesprekken gevoerd over realisatie op korte termijn binnen de gestelde kaders van de AV. Eveneens wordt met de gemeente Almere en in het gebiedsteam, waar alle partners in deelnemen, gesproken over de realisatie van de structurele aansluiting op de zuivering Almere en onder welke voorwaarden.

Wat heeft het gekost in 2022?

Voorafgaand aan het jaar 2022 zijn met de gebiedsorganisatie afspraken gemaakt over de declaratie van kosten door het waterschap. In 2022 zijn onder andere kosten voor monitoring van oppervlaktekwaliteit en monitoring van grond- en oppervlaktepeilen gedeclareerd (in totaal € 50.000) en door de gemeente Almere vergoed.

Daarnaast legt de gebiedsontwikkeling Oosterwold, vanwege het karakter van organische ontwikkeling en de benodigde afstemming met partners, een aanzienlijk beslag op de capaciteit in de organisatie. Naast vergunningverlening, toezicht en handhaving gaat het om capaciteit van adviseurs vanuit diverse vakgebieden.

1.2.3 Afronding maatregelen programma Bestuur en omgeving

- Er zijn geen maatregelen afgerond in 2022.

1.3. Wat heeft het gekost?

➤ Programmamalasten

Overzicht programma Bestuur en omgeving (bedragen x € 1.000.000)

	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Bestuur en omgeving	11,9	12,4	10,6	9,4

In paragraaf 8.3 is een toelichting opgenomen over de belangrijkste afwijkingen.

➤ Investerings

Geen investeringen voor programma Bestuur en omgeving in 2022

2. Programma Waterveiligheid

2.1. Wat hebben we bereikt?

In 2022 is op alle onderdelen van de zorgplichtketen voortgang geboekt. Het Beheer & Onderhoud is dusdanig uitgevoerd dat de waterkeringen in goede staat zijn gebleven en/of gebracht. Dit gebeurt op basis van het meerjarig onderhoudsprogramma. De resultaten uit bijvoorbeeld de inspecties zijn een start voor het beoordelingsproces. Een mijlpaal was de afronding van de eerste beoordelingsronde primaire keringen en het besluit om uit te gaan van een eigen gewenste programmering van de dijkversterkingsprojecten. Verwacht wordt dat er maximaal 144 km versterkt moet worden, dus het belang is groot. Het dijktraject 8-4 is aangemeld voor het landelijke programma. Om voortgang te kunnen maken is besloten om, onder voorwaarden, te starten met dit project met voorfinanciering vanuit het waterschap. Voor beide onderwerpen, beoordelen en het eigen versterkingsprogramma, is het een tussenstation. De start van de tweede beoordelingsronde is reeds een feit en de verdere detaillering van het versterkingsprogramma vraagt nog aandacht de komende tijd.

Het dijkversterkingsproject IJsselmeerdijk is op stoom. In 2022 is een belangrijke mijlpaal behaald: de afronding van de verkenningsfase. Deze afronding luidde tevens de start van de planuitwerkingsfase in.

We hebben ook een mooi resultaat geboekt op beleidsdossiers. Het waterveiligheidsbeleid is in 2022 geëvalueerd en vormt een goede opmaat naar de actualisatieslag. Ook is er helderheid over de status van kades. Daarmee borgen we dat er geen wateroverlast of schade ontstaat vanuit het watersysteem onder normomstandigheden.

2.2. Wat hebben we gedaan?

2.2.1 Onderwerpen en bereikte resultaten

➤ Beheren en onderhouden

Regulier onderhoud uitgevoerd

Het regulier onderhoud is grotendeels uitgevoerd zoals afgesproken in het Meerjaren Onderhoudsprogramma (MJOP). Daarin zijn onder andere de grasbekleding van de keringen geïnspecteerd en is de dijkdrainage doorgespoten. Ook is de Drontermeerdijk, na zijn versterking, weer teruggekomen in het reguliere onderhoud.

Het storten van stortstenen op de waterkeringen is uitgevoerd met een dieselelektrisch kraanschip.

Zowel het schip als de kraan die op het schip bevestigd is worden primair aangedreven door een elektromotor waarbij de elektriciteit afkomstig is van een Stage V generator, dit reduceert de uitstoot van stikstof. In de praktijk draait de kraan zo'n 70% tot 80% volledig elektrisch.

Op het gebied van biodiversiteit is flinke vooruitgang geboekt door het opnemen van algemene voorwaarden in de pachtcontracten van dijkpercelen. Hiermee wordt voorkomen dat kunstmest en chemische onkruidbestrijding wordt toegepast door pachters.

Nieuwe stortstenen op de Noordermeerdijk (Noordoostpolder)

Prijsverhogingen brachten wijzigingen met zich mee in de uitvoering van ons werk

In de bestuursrapportage 2022 is melding gemaakt dat er 30% minder stortsteen is gestort en dat de prijzen fors hoger zijn geworden. Het hoge prijsniveau blijft naar verwachting bestaan, waardoor de toekomstige raming voor stortsteen wordt aangepast. Op basis van de inspecties kunnen de noodzakelijke herstelwerkzaamheden worden uitgevoerd.

Aan de Vollenhoverkanaaldijk moest een damwand vervangen worden in verband met ouderdom. Door de hoge staalprijzen medio 2022 werd de raming van het vervangingsproject twee keer zo hoog. Hier is voor uitstel gekozen. Eind 2022 is er een duidelijk herstel van de staalprijzen naar het oude niveau. Inmiddels is de damwand ingekocht, voor een 35% lagere prijs dan medio 2022. Deze wordt in het voorjaar van 2023 aangebracht.

Kostenstijging heeft ook effect op directievoering van uitvoeringswerken. We merken dat aannemers sneller het gesprek aangaan over meerwerk. Dit vraagt meer tijd en kennis van directievoering van dijkopzichters. Op dit laatste punt is door een aantal medewerkers in 2022 een opleiding gevolgd, waardoor kennis goed op peil is.

Waterveiligheidsbeleid geëvalueerd

De evaluatie van het waterveiligheidsbeleid is afgerond. De Algemene Vergadering is hier in de vergadering van 20 december 2022 over geïnformeerd. De evaluatie is een belangrijke stap naar de actualisatie van dit beleid. In de begroting 2022-2025 gaven we aan dat we in 2022 met de actualisatie zouden starten. De verwachting is dat we in 2023 starten met de actualisatie waarbij de afronding naar verwachting uitloopt naar 2024.

Status kades bepaald

In het beheergebied van Zuiderzeeland liggen drie kades die bij hevige neerslag wateroverlast in het achterliggende gebied voorkomen. Vanwege deze functie heeft de Algemene Vergadering in oktober besloten deze aan te wijzen als overige kering.

Uitgangspunten loswallen

Er is in 2021 een uitgebreide inventarisatie uitgevoerd naar de huidige status van de loswallen. Er komt op dit moment geen voorstel over een ander en uniform gebruik en inrichting van de loswallen. De loswallen blijven onderdeel van ons regulier onderhoudstraject.

Waterveiligheidsrapportage 2020-2022

De waterveiligheidsrapportage is opgesteld en wordt in de eerste helft van 2023 ter kennisname aan de Algemene Vergadering aangeboden. Het is een integrale rapportage over het gehele waterveiligheidsdomein en geeft daarmee een goed beeld van de processen: beheren en onderhouden, beoordelen en versterken. In het kader van zorgplicht wordt de rapportage ook naar toezichthouders Inspectie Leefomgeving en Transport en provincies Flevoland, Overijssel en Friesland gestuurd.

➤ Voldoen aan de veiligheidsnormen

Beoordeling afgerond

We zijn trots op de afronding van het project beoordeling primaire keringen. Voor de landelijk afgesproken deadline zijn al onze dijktrajecten beoordeeld met als resultaat vijf voorlopige oordelen en vijf definitieve oordelen. We hebben dit resultaat met een presentatie in de Algemene Vergadering van 27 september 2022 verder toegelicht. We hebben met het beoordelen een enorme kennissprong gemaakt. Deze kennis wordt onder andere ingezet voor het project versterking IJsselmeerdijk, het beheren van dijken en calamiteitenzorg. We hebben op onderdelen landelijke toon gezet door bijvoorbeeld als eerste waterschap voorlopige oordelen in te zetten als een beheermaatregel voor planning.

De resultaten van de beoordeling zijn ook gebruikt om na te denken over de programmering van de dijkversterkingen. We staan als waterschap voor een grote opgave. Om in 2050 aan de landelijke eisen te voldoen moet tussen 116 tot 144 km aan dijken versterkt worden. Willen we dat doel

realiseren dan moet het tempo van de uitvoering omhoog. In dat licht is in de Algemene Vergadering van 20 december 2022 besloten om in 2025 te starten met de versterking van de dijk tussen de Ketelbrug en de Roggebotbrug. Het Rijk en de waterschappen dragen het grootste deel van de financiering bij, maar het moment waarop die middelen beschikbaar komen is onzeker. Door ervoor te kiezen zelf regie over de planning te nemen en deze dijkversterking, onder voorwaarden, voor te financieren, wil Zuiderzeeland zeker stellen dat de volledige opgave voor 2050 is versterkt.

Innovatieproject erosiebestendigheid

In het innovatieproject 'erosiebestendigheid overgangen dijkbekleding' zoekt Zuiderzeeland met subsidie van het HWBP naar uitvoerbare innovatieve toepassingen om onze dijken te versterken op de overgangen van gras naar verharding op het binnentalud. Dit levert niet alleen veel gewenste kennis op naar erosie door wateroverslag, maar mogelijk ook oplossingen die ervoor kunnen zorgen dat onze dijken minder opgehoogd hoeven worden. In 2022 heeft Zuiderzeeland de markt geconsulteerd en zijn verschillende technieken ingediend. Erna zijn een aantal kansrijke ideeën geselecteerd met behulp van een afwegingskader dat toetst op effectiviteit, haalbaarheid, duurzaamheid, beheerbaarheid, kosten & planning en inpassing in de omgeving. Na deze selectie is een onderzoeksplan opgesteld zodat we gesteld staan om in 2023 de geselecteerde technieken aan te scherpen en te beproeven in het veld. Uiteindelijk wordt een ontwerptraad geschreven zodat succesvolle innovaties ingezet kunnen worden in dijkversterkingsprojecten in het hele land.

➤ Maatschappelijke opgaven ondersteunen

Veranderende omgeving

We zijn als waterschap betrokken bij diverse ruimtelijke ontwikkelingen van derden. Het is belangrijk dat we aan de voorkant meedenken en meesturen in deze projecten. Daarmee ontstaan integrale oplossingen waarbij het belang van waterveiligheid duurzaam geborgd is.

Een aantal projecten is inmiddels afgerond of zijn van tafel: de ombouw van kruispunt Ganzeweg-Knardijk is afgerond; de grasmat op de Drontermeerdijk is opgeleverd en in eigen beheer; en de zorgvuldig doorlopen evaluatie naar de drijfveren achter het fietspad op de Zwartemeerdijk, hieruit is geconcludeerd dat er geen draagvlak is om deze ontwikkeling voort te zetten. Hierover is de AV op 7 juni 2022 geïnformeerd.

Lopende ontwikkelingen

Er is ook een aantal nieuwe projecten opgestart in 2022. Zo zijn we betrokken geraakt bij de verkenningen van Waterfront Lelystad en Almere Pampus. Het project Waterfront Lelystad is een voorverkenning opgestart naar het ontwikkelen van de kuststreek tussen Houtribsluizen en gemaal Wortman. Waterschap Zuiderzeeland is benaderd als één van de belangrijke stakeholders. In bouwkundige schetsen laat de gemeente zien dat ze plannen hebben de dijk (de Oostvaardersdijk) en buitendijks gebied te willen ontwikkelen. Naast dat de gemeente een ruimtelijk ontwikkeling voorziet voor de Oostvaardersdijk staat deze dijk ook op de nominatie om versterkt te worden. Reden temeer om vroegtijdig het belang van waterveiligheid mee te geven. Een onderdeel daarvan is dat we nogmaals kijken naar de omvang van de versterkingsopgave.

Water en bodem sturend

Een mooi voorbeeld waar we als waterschap uitgenodigd zijn om beperkingen en kansen vroegtijdig mee te geven is het gemeentelijk project Almere Pampus. In dit project wordt de brief van ministerie over 'water en bodem sturend' serieus opgepakt en vertaald naar kaders voor dit project.

Als laatste in het rijtje van nieuwelingen waar Zuiderzeeland sturing heeft gehad, is de gebiedsontwikkeling Oostvaardersoever. De beoogde ecologische impuls voor Markermeer en Oostvaardersplassen vraagt ingrepen in- de dijk. We hebben aangedrongen op het verder uitwerken van het gewenste eindbeeld zodat we beter zicht hebben op de consequenties voor de dijk. Op dat moment is een goede afweging te maken over de haalbaarheid van het voorstel.

Als laatste rapporteren we over twee bekende projecten. Voor Almere Duin zijn de genoemde activiteiten uit de begroting van 2022 uitgevoerd. Dit unieke project van de gemeente Almere is zowel fysiek als beleidsmatig grensverleggend. Dit vergt een intensieve overlegstructuur met veel aandacht voor de waterveiligheid. Om kennis te ontwikkelen is als pilot een 'proefduin' aangelegd. Hieruit zijn op meerdere fronten al leerpunten gekomen. Zowel in aanleg, samenwerking en de beheerfase. Waarbij de leerpunten direct door gemeente en waterschap doorvertaald worden in

verbeteringen in de andere dijkvakken. De monitoring in dit proefvak en andere delen van Almere Duin levert ook voor de langere termijn informatie en kennis welke mogelijk gebruikt kan worden voor toekomstige beleidsaanpassingen. Ook op een ander vlak werken we in Duin aan de toekomst: jaarlijks begeleiden we zo'n 50 studenten van de Universiteit Twente in een interdisciplinaire ontwerpmodule met de multifunctionele kering in Almere Duin als case.

Voor het project Maritieme Service Haven Noordelijk Flevoland (MSNF) is een positieve uitspraak gedaan door de Raad van State. Het project kan doorgaan. Door de vertraging en forse kostenstijgingen wordt het plan opnieuw financieel doorgerekend door de provincie. Het is afwachten wat de uitkomsten en mogelijke consequenties hiervan zijn.

Almere Duin: waterveiligheid geborgd bij stedelijke uitbreiding

Almere Pampus: huidig situatie (links) en stedenbouwkundige schets (rechts)

2.2.2 Speciale investeringen programma Waterveiligheid

Speciale investering	Programma	Financieel		Planning
IJsselmeerdijk	Waterveiligheid	€ 18,5 miljoen eigen aandeel (realisatie grotendeels na planperiode MJB)		Afronding verkenningfase: september 2022 Totale afronding: 2027
Startfase	X Verkenningfase	X Planuitwerkingsfase	Realisatiefase	Afgerond
Kaders die van toepassing zijn <ul style="list-style-type: none"> • Robuuste realisatie versterkingsopgave van het HWBP voor wat betreft IJsselmeerdijk (Kaders voor HWBP-projecten, Algemene Vergadering, 30 juni 2020). • Duurzame versterking, rekening houdend met de kaders voor duurzaamheid (collegeplan, SER Energieakkoord, Masterplan Duurzame Energie, Ontwikkelagenda grondstoffen, Green Deal Duurzaam GWW 2.0). • Waar mogelijk toepassen van snellere, goedkopere of slimme oplossingen (innovatie). • Vormgeven van het participatieproces volgens de toekomstige Omgevingswet. 				
Voortgang en resultaten 2022 <p><i>Het ontwerpproces en eindproduct verkenningfase</i></p> <p>Het project Versterking IJsselmeerdijk heeft in oktober 2022 de verkenningfase afgerond. Conform planning is aansluitend gestart met de planuitwerkingsfase. Het project is binnen het beschikbare budget uitgevoerd. De uitgevoerde onderdelen van de verkenningfase zijn begroot op € 6,6 miljoen. De werkelijke totale kosten voor de verkenningfase bedragen € 5,8 miljoen. Belangrijkste oorzaken voor de onderschrijding zijn een aanbestedingsvoordeel op de ingenieursdiensten en de beperkte gevolgen van het optreden van risico's.</p> <p>Het eindproduct van de verkenningfase is de notitie Voorkeursbeslissing (VKB). Hierin staat op hoofdlijnen hoe de waterkering versterkt kan worden. De IJsselmeerdijk wordt voor een groot deel versterkt door de aanleg van een vooroever in combinatie met traditionele dijkversterkingsmaatregelen. Het gekozen Voorkeursalternatief (VKA) draagt ook bij aan versterking van natuur en recreatie (vaststelling D&H 4 oktober 2022, ter kennisname AV op 25 oktober). In het ontwerpproces is het ontwerp voor de dijkversterking van grof naar fijn uitgewerkt. In een aantal stappen zijn de bouwstenen (oplossingen voor een specifiek deel van de totale opgave) via mogelijke en kansrijke alternatieven (de alternatieven die na een uitgebreide beoordeling het meest haalbaar worden geacht per dijkvak) uitgewerkt tot het VKA. Door middel van een uitgebreid participatietraject is de inbreng van de verschillende belanghebbenden opgehaald. De resultaten zijn onderdeel van de afweging van de alternatieven en mogelijke meekoppelkansen en innovaties. De aanpak heeft geleid tot breed draagvlak in de omgeving voor het VKA. De zorg- en aandachtspunten zijn goed in beeld en zijn meegenomen naar de planuitwerking. Tijdens het participatieproces zijn ook de meekoppelkansen voor het project in beeld gebracht en afgewogen. Het resultaat is een intentieovereenkomst met Rijkswaterstaat, provincie Flevoland, Stichting Het Flevo-landschap en gemeenten Lelystad en Dronten voor de realisatie van een vooroever, een aantrekkelijke fietsroute en andere kleinschalige recreatievoorzieningen op de IJsselmeerdijk. In de planuitwerkingsfase worden deze intentieovereenkomsten uitgewerkt naar financierings- en realisatieafspraken.</p> <p><i>Duurzaamheid van begin af aan geïntegreerd</i></p> <p>Duurzaamheid is vanaf de start van het project integraal onderdeel van de aanpak. Er is een VKA ontworpen, waarmee naar verwachting de dijkversterking klimaatneutraal kan worden uitgevoerd, onder andere door emissiearm bouwen en aanleg van een zonnepark op het binnentalud. Ook is het VKA in grote mate circulair en het heeft potentie om een belangrijke bijdrage te leveren aan biodiversiteit op en om de dijk. De duurzaamheidsambities die we bij de start van de Verkenningfase hebben geformuleerd, zijn in de Planuitwerkingsfase doorvertaald naar concrete nevendoelen. Helaas is de PAGW-subsidie voor de ecologische plusvariant van de vooroever in 2022 niet verkregen. Er wordt onderzoek gedaan naar andere mogelijkheden.</p>				

In 2022 is afgewogen welke contractvorm het best passend is om het VKA te realiseren. Besloten is om UAV-GC toe te passen als contractvorm voor de realisatiefase, omdat dit een goede basis biedt voor het realiseren van de projectdoelstellingen en voor het beheersen van belangrijke projectrisico's.

Eind 2021 is voor twee vernieuwingen een innovatiesubsidie aangevraagd bij het HWBP: het ontwikkelen van een duurzaamheidsdashboard voor dijkversterkingen en een onderzoekstraject naar het verhogen van de erosiebestendigheid van gras en onderlagen bij overgangen. Beide subsidies zijn door het HWBP toegekend en beide trajecten zijn in 2022 van start gegaan.

Start planuitwerking

Als voorbereiding op de planuitwerkingsfase is een Plan van Aanpak opgesteld. Dit plan vormt de basis voor de uitvoering van de planuitwerking en voor de subsidie-aanvraag bij het HWBP. De aanbesteding voor het ingenieursbureau dat gaat ondersteunen gedurende de planuitwerkingsfase is gestart. Gunning wordt voorzien in februari 2023. Aansluitend wordt de definitieve subsidie aangevraagd bij het HWBP.

Top 5 risico's

Tijdens de verkenningsfase zijn de drie belangrijkste/grootste voorziene risico's uit het plan van aanpak alle drie in meer of mindere mate opgetreden:

1. "De Hydraulische Randvoorwaarden voor het ontwerp wijzigen gedurende de verkenningsfase."
Door de projectgroep is veel inspanning gepleegd op het aanscherpen van de hydraulische randvoorwaarden en de berekeningsmethodiek. Gedurende de Verkenningsfase zijn deze gewijzigd met een aanpassing van het ontwerp tot gevolg (Meerdijk grotere opgave, Baaidijk kleinere opgave). Doordat de wijzigingen tijdig aan de orde kwamen, konden ze goed worden meegenomen in het ontwerpproces en heeft dit niet tot vertraging geleid.
2. "Er komt een tweede golf van de coronaepidemie die leidt tot grootschalige personeelsuitval bij ZZL en/of adviesbureaus en/of samenwerkingspartners."
Tijdens de verkenningsfase hebben we meerdere coronagolven met bijbehorende lockdowns gehad. Ondanks dat nagenoeg iedereen van zowel waterschap als ingenieursbureau ziek is geweest, is de opgelopen vertraging beperkt geweest. Corona, en specifiek het effect van thuiswerken op persoonlijk welzijn en werkplezier, is regelmatig onderwerp van gesprek geweest. We hebben goed naar elkaar omgekeken.
3. "De ontwerpogave is complexer dan gedacht en het participatieproces vraagt meer tijd en geld dan vooraf ingeschat."
Op basis van eerdere studie werd een voorlandoplossing (vanwege de diepte van het IJsselmeer) weinig kansrijk geacht. Toen deze oplossing toch kansrijk bleek voor het oplossen van de veiligheidsopgave én het realiseren van meer biodiversiteit zijn een aantal aanvullende werkzaamheden (VTW's) m.b.t. het voorland uitgevoerd door het ingenieursbureau.

In het plan van aanpak voor de planuitwerkingsfase (november 2022 gestart) zijn de volgende belangrijkste risico's benoemd:

4. "Beheerkosten vooroever vallen hoger uit dan het bedrag afgegeven bij de VKB."
De investeringskosten voor de vooroever zijn lager dan voor de andere alternatieven. Wel leidt de vooroever tot extra beheerkosten voor Zuiderzeeland. We voorkomen dat de beheerkosten verder toenemen door deze als designdriver bij de uitwerking van de vooroever mee te nemen. Ofwel, de beheerkosten bepalen mede de ontwerpkeuzes. Ook onderzoeken we de mogelijkheid om meerjarig onderhoud onderdeel te laten zijn van het contract met de aannemer en zoeken we naar aanvullende financiering voor het beheer van de vooroever.
5. "Provincie geeft Vergunning Wet Natuurbescherming voor de gebruiksfase niet af."
Onder andere het vervallen van de tijdelijke bouwvrijstelling voor uitstoot van stikstof en de nabijheid van het windmolenpark (aantrekken extra vogels door de vooroever) maken de vergunningverlening voor de aanleg van de vooroever in het N200 gebied IJsselmeer complex. Zuiderzeeland beheerst dit risico door het uitvoeren van de juiste onderzoeken met de juiste experts, door tijdig vooroverleg met het bevoegd gezag, door samen op te trekken met Windplanblauw en door stevig in te zetten op een emissiearme uitvoering en vergroting van de biodiversiteit om het project vergunbaar te krijgen.

Speciale investering	Programma	Financieel		Planning
Dijktraject 8-4	Waterveiligheid			
X Startfase	Verkenningfase	Planuitwerkingsfase	Realisatiefase	Afgerond
<p>Kaders die van toepassing zijn</p> <p>Naast de al vastgestelde kaders voor de HWBP opgave (Algemene Vergadering, 30 juni 2020) worden voor het project de volgende concrete kaders gesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doel van het project is het versterken van dijktraject 8-4 (Ketelmeerdijk tot Roggebotbrug), zodat het project voldoet aan de normen. • Planning: het project heeft een lange looptijd. De voorbereidingen starten in 2023 met de werving van medewerkers, het opstellen van het plan van aanpak en de subsidieaanvraag. In 2025 start de Verkenningfase, mits programmering op het landelijke programma in 2025 of 2026 plaatsvindt. Een programmering in 2026 betekent dat Zuiderzeeland de bijbehorende voorfinancieringskosten op zich neemt. Het project heeft naar verwachting een doorlooptijd tussen de 6 en 8 jaar. • Kosten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Het voorbereidingskrediet wordt gedelegeerd aan het college van Dijkgraaf en Heemraden tot een maximum van € 1,16 miljoen, mits programmering op het landelijke programma in 2025 of 2026 plaatsvindt. ○ De totale voorfinancieringslasten mogen niet significant (maximaal +10%) afwijken van de in deze nota geschetste totale lasten. 				
<p>Voortgang en resultaten 2022</p> <p>Het doel is om met dijktraject 8-4 in 2025 te starten (besluit Algemene Vergadering, 20 dec 2022). Daarvoor moeten de nodige voorbereidingen worden getroffen. In 2022 is een Trajectaanpak opgesteld en een Ingangstoets doorlopen. Het externe expertteam geeft op basis van de Ingangstoets een advies aan de programmadirectie van het HWBP over de stabiliteit van de scope van het project. Als de projectscope stabiel is kunnen de bevindingen uit de ingangstoets gebruikt worden voor het maken van afspraken tussen waterschap en programmadirectie over opname van projecten in het HWBP-programma.</p> <p>Het expertteam is van mening dat er een veiligheidsopgave en daarmee een grondslag is voor het project. Daarnaast is een aantal adviezen meegegeven voor het vervolg. Bij positieve besluitvorming maart 2023 over de extra loonsom, wordt een basisteam ingericht dat een kredietaanvraag gaat voorbereiden. Parallel wordt het project bij de programmadirectie HWBP aangemeld. Afhankelijk van de programmering kunnen er voorfinancieringslasten ontstaan voor Zuiderzeeland. Met het besluit van 20 december heeft de Algemene Vergadering het college van Dijkgraaf en Heemraden gemandateerd om het krediet beschikbaar te stellen, mits de voorfinancieringslasten binnen de financiële kaders blijven die de Algemene Vergadering daaraan gesteld heeft.</p> <p>In 2024 kan het plan van aanpak worden opgesteld en de kredietaanvraag worden gedaan, waarna het project in 2025 van start kan.</p>				

2.2.3 Afronding maatregelen programma Waterveiligheid

- Er zijn geen maatregelen afgerond in 2022.

2.3. Wat heeft het gekost?

➤ Programmamalasten

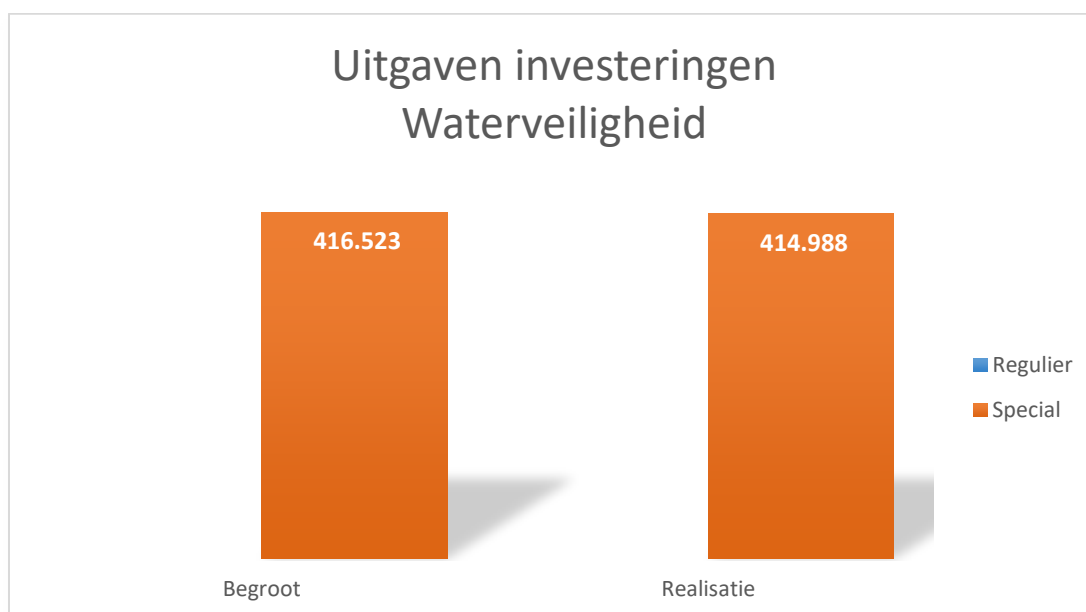
Overzicht programma Waterveiligheid (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Waterveiligheid	8,1	8,3	7,4	7,2

In paragraaf 8.3 is een toelichting opgenomen over de belangrijkste afwijkingen.

➤ Investerings

In onderstaande staafdiagrammen is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien, gesplitst naar reguliere en speciale investeringen. Het gaat hier om de gerealiseerde uitgaven in 2022 per type investering (Realisatie) in relatie tot de verwachte uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot). Het betreft binnen dit programma alleen speciale investeringen.

Toelichting:

Op 25 oktober 2022 heeft de Algemene Vergadering ingestemd met de start van de planuitwerkingsfase van de IJsselmeerdijk. De subsidieaanvraag voor deze fase vindt in het voorjaar van 2023 plaats. De gerealiseerde uitgaven zijn op dit moment daarom nog zonder subsidie verantwoord. De vorige fase (verkenningfase) is afgerond met een positief resultaat. De Algemene Vergadering wordt voorgesteld dit bedrag toe te voegen aan een nieuwe bestemmingsreserve Hoogwaterbeschermingsprogramma.

3. Programma Voldoende en gezond water

3.1. Wat hebben we bereikt?

2022 was een extreem droog en zonnig jaar. Niet eerder deze eeuw was het neerslagtekort zo groot. De voorjaarsstormen in februari zorgden door de vele neerslag voor plaatselijke wateroverlast. Zuiderzeeland is met ingelanden in gesprek gegaan om eventuele aandachtspunten in het watersysteem in beeld te krijgen. Ook is gesproken over maatregelen die ondernemers zelf kunnen nemen.

Zuiderzeeland zorgde met zijn dagelijkse werkzaamheden voor voldoende en gezond water. Tegelijkertijd heeft het waterschap tijd besteed aan het nog beter inzichtelijk maken van het watersysteem en voorbereid zijn op veranderingen in het klimaat. De thema's waterbeschikbaarheid en het grondwatermeetnet zijn daar twee sprekende voorbeelden van. Daarnaast werd gewerkt aan beleidsvorming op het gebied van landelijke vraagstukken en richtlijnen, waaronder het principe van 'Water en bodem sturend'. Ook werd bodemdaling in 2022 een steeds prominenter onderwerp. Voor het verbeteren van de waterkwaliteit is in 2022 gestart met de voorbereidingen van de KRW maatregelen uit het derde Stroomgebiedbeheerplan.

De Algemene Vergadering stemde in met het tot 2039 versneld vervangen van ruim 150 kilometer geërodeerde oeverbeschouwing in de Noordoostpolder. De oevers worden vervangen voor duurzame oevers conform het oeverbeleid dat ook in 2022 werd vastgesteld. De Algemene Vergadering nam een besluit over Omgevingsgericht beheer en onderhoud waardoor Zuiderzeeland beter zichtbaar wordt in stedelijk gebied. De beleidsthema's biodiversiteit en klimaat veranderen de wijze waarop beheer en onderhoud werd uitgevoerd. In het maaibestek van Urk en Fryske marren kwamen deze drie beleidswijzigingen voor het eerst samen in één bestek, het bestek van de toekomst!

3.2. Wat hebben we gedaan?

3.2.1 Onderwerpen en bereikte resultaten

➤ Beheren en onderhouden

Sturen op de behoefte van het watersysteem

Het beheer in onderhoud is in 2022 grotendeels uitgevoerd volgens de vastgestelde planning. Ondanks de droogte is het watersysteem zelden in problemen gekomen, maar dit vraagt wel continue alertheid. We zijn steeds beter voorbereid op droge omstandigheden. We sturen niet meer alleen op de peilbesluiten, maar ook op de behoefte van het watersysteem. Dit doen we door de waterpeilen hoger te houden als we droogte aan zien komen, we proberen daarbij het water langer vast te houden. We anticiperen daardoor beter op de weersomstandigheden.

Gedurende 2022 zijn de energieprijzen aanzienlijk gestegen. Omdat de energieprijzen al voor deze stijging waren vastgelegd heeft dit niet geleid tot aanvullende kostenstijgingen voor het waterschap. Uitzondering hierop is het gasverbruik van gemaal Vissering. Omdat de verwachting was dat de renovatie van gemaal Vissering reeds was afgerond, was de gasprijs niet op voorhand vastgelegd. Vanwege de vertraging in de renovatie van het gemaal heeft dit vooral in de eerste maanden van 2022 geleid tot hogere verbruikskosten van gas.

We gaan door met aanleggen van duurzame oevers

Begin 2022 werden de laatste duurzame oevers onder het project 'Duurzame oevers 2017-2021' aangelegd. Hiermee is in alle waterlichamen 40% van de oevers KRW-proof ingericht, waardoor de KRW-maatregel is afgerond. Het vervangen van oeverconstructies wordt daardoor weer in het reguliere onderhoudsprogramma opgenomen. De Algemene Vergadering koos ervoor om door te blijven gaan met het aanleggen van duurzame oevers, maar wel met een smaller profiel.

Eerste stappen klimaatpak bij werkzaamheden

Na vaststelling van de klimaatpak begin 2022 is gestart met het gebruik van HVO brandstof (blauwe diesel) in het maaibestek van Urk en Fryske Marren. Blauwe diesel is een volledig fossiel vrije diesel waarmee de CO₂-uitstoot tot 90% gereduceerd kan worden. De bestekken die voor 2023 zijn voorbereid zijn voorzien van meer maatregelen. Klein materieel zoals bosmaaiers en kettingzagen worden grotendeels elektrisch voorgeschreven. Naast het duurzaam uitvoeren van werkzaamheden blijven we opties rond circulariteit verkennen. Zo zijn we in 2022 gestart met een pilot waarbij bruikbare lengtes van verwijderde beschoeiingspalen worden hergebruikt. Alle opgedane ervaringen worden gebruikt om de klimaatmaatregelen verder uit te rollen binnen het beheer en onderhoud.

Biodiversiteit uitgewerkt in diverse pilots

Het aantal kilometers oevers dat we 'maaien en ruimen' wordt steeds groter. Ook zijn er enkele kleinschalige maatregelen toegepast zoals een pilot met de 'Ecochopper' voor het maaien van taluds. De Ecochopper zuigt het maaisel niet op zoals traditionele maaimachines dat doen. Het maaisel wordt omhooggeslagen waardoor zaden en bodemdierpjes niet worden meegezogen. Langs de Burchttocht vindt een pilot plaats met gefaseerd maaien waarmee het leefgebied zo goed mogelijk wordt ingericht voor de aanwezige libellen. Daarnaast wordt steeds meer maaisel dat vrijkomt bij het maaien van taluds door aangrenzende agrariërs gebruikt voor compostering.

Omgevingsgericht beheer in stedelijk gebied

In april 2022 stemde de Algemene Vergadering in met de conclusies uit de evaluatie van het omgevingsgericht beheer en onderhoud. Daarmee wordt het omgevingsbewust maaien in stedelijk gebied verder uitgerold. In 2022 werd de zichtbaarheid in stedelijk gebied direct vergroot door het plaatsen van bouwboarden bij grote onderhoudswerkzaamheden. Daarnaast werd de pagina 'Water in stad en dorp' op onze website gelanceerd. Op deze pagina zijn ook de maai- en baggerkalender te vinden. Ook zijn we in 2022 gestart met omgevingsbewust maaien in Urk en Fryske Marren.

Dalende trend muskusratvangsten zet door

In 2022 vingen de muskusrattenbestrijders van Zuiderzeeland 2.699 muskusratten. Dat is een daling van ruim 15% ten opzichte van 2021 en daarmee wordt de dalende lijn van 2021 voortgezet. Het uitbreiden van de loonsom voor het vangen van muskusratten, waar de Algemene Vergadering in 2021 voor koos, lijkt zijn vruchten af te werpen. De verwachting is dat de daling van vangsten doorzet. Het doel is om muskusratten terug te dringen naar de landsgrenzen. Voor het eerst sinds 2009 zijn er weer enkele beverratten gevangen in ons beheergebied.

Op zoek naar het optimale peilbeheer Noordoostpolder

In 2022 is het project 'Optimaal peilbeheer Noordoostpolder' gestart. In het project wordt onderzocht welke manier van bemalen bijdraagt aan een zo robuust mogelijk watersysteem in de Noordoostpolder. Daarbij kijkt men naar een optimaal peilbeheer voor de functies in het gebied en tegelijkertijd een optimale waterkwaliteit. Ook wordt onderzocht of we slimmer gebruik kunnen maken van (eigen) duurzaam opgewekte energie. Er liggen bijvoorbeeld mooie kansen om de afname van energie door de gemalen te matchen met de opwek vanuit Windpark Hanze en onze eigen zonnepanelen.

➤ Voorkomen van wateroverlast en watertekort

Beter voorbereid op klimaatverandering

Het voorbereid zijn op en zoveel mogelijk voorkomen van wateroverlast en watertekort zijn twee belangrijke taken waar Zuiderzeeland te allen tijde aan werkt. Door de klimaatverandering wordt het weer steeds extremer en dat vraagt om nog meer inzet op deze onderwerpen. Het vraagt extra

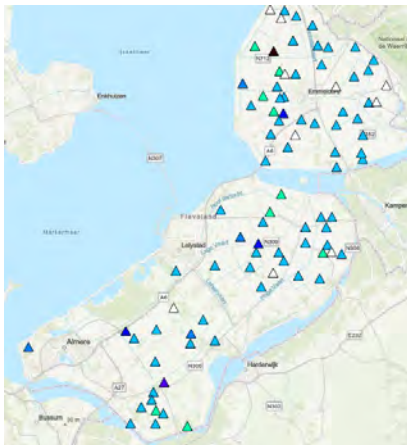
aandacht van het waterschap om de kennis over het watersysteem te vergroten en de gevolgen van het veranderend weerbeeld in beeld te brengen. Zuiderzeeland heeft in 2022 op diverse terreinen hier actie op ondernomen waaronder op het onderwerp waterbeschikbaarheid en het aanleggen van een grondwatermeetnet.

Waterbeschikbaarheid

Onderzoek heeft uitgewezen dat ook in het beheergebied van Zuiderzeeland rekening moet worden gehouden met watertekorten. Dit betekent dat er in lange droge periodes onvoldoende water is voor beregening, doorspoeling en om de peilen in de watergangen op peil te houden. We willen goed voorbereid zijn op droge situaties. Dit vraagt keuzes. In overleg met de betrokkenen wordt hier over nagedacht. Hierbij kan worden gedacht aan het beperken van de watervraag, meer water vasthouden en aanpassen aan drogere omstandigheden. De bevindingen zijn gedeeld met het bestuur. In verband met andere urgente dossiers is besluitvorming uitgesteld.

Waterverdeling Noordwest Nederland

Een deel van het beheergebied is voor de watervoorziening afhankelijk van wateraanvoer uit het IJsselmeergebied. De beschikbare hoeveelheid water in het IJsselmeer is echter beperkt. Met de waterbeheerders rond het IJsselmeer zijn nieuwe afspraken gemaakt in welke mate de verschillende waterbeheerders bij verschillende situaties worden gekort op de inname uit het IJsselmeergebied.

Grondwatermeetnet is een feit

In 2022 heeft Zuiderzeeland in het beheergebied het grondwatermeetnet aangelegd. Ruim 200 peilbuizen meten de grondwaterstanden en stijghoogtes en de mate van kwel of wegzijging. Ook zijn meerdere meetpunten voorzien van neerslagmeters. Het waterschap verwacht dat het meetnet een beter en vollediger beeld geeft van het ondiepe grondwater om daarmee het grondwaterbeheer zo goed mogelijk te kunnen uitvoeren. De waterstanden zijn te zien op de website www.zuiderzeeland.nl/grondwatergegevens. Via deze portal zijn de grondwaterstanden (t.o.v. maaiveld en NAP) en de neerslaghoeveelheden per dag te bekijken.

Bodemdaling en bodemdalingsgebieden

Bodemdaling en de effecten van bodemdaling spelen een steeds belangrijkere rol in de dagelijkse werkzaamheden van het waterschap. Daarom heeft het waterschap in 2022 intensief bijgedragen aan het gebiedsproces bodemdaling. Samen met onder andere agrariërs, provincie, gemeenten en Rijksoverheid is gezocht naar maatregelen op het gebied van waterhuishouding in bodemdalingsgebieden. Ook is onderzocht welke verdienmodellen mogelijk zijn bij een afnemende drooglegging. Ingelanden zijn tijdens een bijeenkomst in november door de provincie en het waterschap bijgepraat over de stand van zaken rondom het gebiedsproces.

Het waterschap besloot in 2018 in het bodemdalingsgebied ten zuidwesten van Emmeloord maatregelen te treffen. Dit is door het waterschap aangemerkt als speciale investering. In 2022 heeft het waterschap het treffen van het maatregelenpakket heroverwogen en de betrokkenen zijn hierover door het waterschap tijdens een bijeenkomst in december geïnformeerd. In paragraaf 3.2.2 wordt een verder toelichting gegeven op deze speciale investering.

Vorbereiding watersysteemtoets

2022 stond ook in het teken van het voorbereiden van de watersysteemtoets waarmee Zuiderzeeland in 2023 gaat proefdraaien. Zo heeft het waterschap het model waarmee wateroverlast in beeld wordt gebracht verder geoptimaliseerd. Ook startte het waterschap tezamen met provincie Flevoland met het opstellen van een nieuwe bodemdalingsprognose voor Flevoland. De bodemdalingsprognose en het model zijn fundamentele onderdelen om een goede watersysteemtoets uit te kunnen voeren.

Peilbesluiten onder de loep

In 2022 rondde Zuiderzeeland het peilbesluit voor het stedelijk gebied van Almere af en is aan de slag gegaan met een aanvraag voor een peilbesluitwijziging langs de Hollandsetocht en Lage Knartocht. De mogelijkheden hiervoor zijn verkend en worden in 2023 verder uitgewerkt. Ook ontwierp het waterschap een infographic om meer uitleg te geven over het doel en de werking van peilbesluiten.

➤ Waterkwaliteit verbeteren

Aandacht voor de waterkwaliteit blijft nodig

In het beheergebied van Zuiderzeeland worden nog niet alle doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water gehaald. De biologie is niet overal op orde en ook een aantal chemische stoffen voldoet niet aan de normen. Bij chemische stoffen gaat het vooral om gewasbeschermingsmiddelen, stikstof, ammonium, enkele zware metalen en de PAK fluorantheen. Voor veel van deze stoffen kan het waterschap geen maatregelen nemen, omdat het instrumentarium hiervoor ontbreekt of omdat de gehalten van nature verhoogd zijn (ammonium en zware metalen). Om de belasting van het oppervlaktewater met gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten terug te dringen, werken we samen met de provincie en de agrarische sector in het Actieplan Bodem en Water. De vervanging van gecreosoteerde oeverschoeiing is eveneens een maatregel die we zelf uitvoeren (zie paragraaf 3.2.2). Verder neemt Zuiderzeeland verschillende maatregelen om de biologie te verbeteren, zoals de aanleg van vispassages of de aanpak van exoten.

Uitvoering Kaderrichtlijn Water maatregelen derde Stroomgebiedbeheerplan verloopt voorspoedig

In 2022 zijn we gestart met de voorbereidingen van de Kader Richtlijn Water (KRW) maatregelen uit het derde Stroomgebiedbeheerplan. Voor de aanleg van vispassages bij stuwen is de subsidieaanvraag toegekend en hebben we de aanbesteding voorbereid. Voor het verplaatsen van karper uit de Stobbentocht is een plan van aanpak gemaakt. Begin 2023 start het verplaatsen van de karper. Voor de maatregel 'Vervangen gecreosoteerde oevers Noordoostpolder' is het onderzoek naar de omvang en ernst van het probleem klaar. Op basis hiervan besloot de Algemene Vergadering in november de gecreosoteerde oeverbeschoeiing te vervangen. Dit gaan we doen voor 2039 of zoveel sneller als mogelijk. De meest vervuilde delen worden al in 2033 vervangen.

Vispassage gemaal Vissering wordt al druk bezocht

Daarnaast zijn de laatste twee maatregelen uit het tweede Stoomgebiedbeheerplan nu ook gereed. Het gaat om de vispassage bij gemaal Vissering die tijdens de renovatie is aangelegd. In 2023 en 2024 wordt de effectiviteit van deze passage gemonitord. Verder is de aanleg van natuurvriendelijke oevers langs het Weerwater afgerond. De gemeente Almere voerde uit en Zuiderzeeland en de provincie betaalden mee.

Aanleg natuurvriendelijke oevers Almere, links: Weerwater, rechts Noorderplassen

Gemeenten en waterschappen samen aan de slag met waterkwaliteit

In 2021 zijn de waterkwaliteitsdoelen voor stedelijk water vastgesteld. In bijna alle gemeenten zijn hiervoor de maatregelen gestart.

Uitvoering maatregelen 'Doelen Overige Wateren 2022'

Overzicht gezamenlijke projecten gemeente-waterschap 2022

Waterschap heeft handelingskader voor aanpak invasieve exoten

In maart 2022 is de exotenaanpak vastgesteld. Hiermee hebben we een handelingskader over hoe om te gaan met invasieve exoten. Een van de soorten waar afgelopen jaar extra aandacht voor nodig was, is watercrassula. Deze hebben we op een aantal nieuwe locaties in Emmeloord en Lelystad aangetroffen.

**Links: verzamelen watercrassula in Hulkesteijnse Bos voor onderzoek naar biologische bestrijding
Recht: watercrassula in stedelijk water Emmeloord. Hier zijn we nog op tijd om in te grijpen, zodat we een situatie zoals op de linker foto voorkomen.**

Met hengelsport en Rijkswaterstaat vissterfte De Blocq van Kuffeler oplossen

Sinds ongeveer 2017 merken we in het voorjaar een sterfte van vis op het Markermeer bij gemaal de Blocq van Kuffeler. Deze vissen (brasems) zwemmen rond april/mei in grote hoeveelheden vanaf het Markermeer richting het gemaal en kunnen hier niet verder zwemmen. In 2022 hebben we vastgesteld dat de brasem in het gemaal terechtkomt en daar opgesloten raakt wanneer het gemaal uitgaat. De zuurstof in het water raakt na verloop van tijd op en de aanwezige vis sterft. Samen met de sportvisserij en Rijkswaterstaat zijn we op zoek naar een oplossing voor dit probleem.

Vissterfte bij gemaal De Blocq van Kuffeler, april 2022

Verwijdering medicijnresten in IBA's

Zuiderzeeland draait mee in een landelijk project om medicijnresten met een adsorbens (CatchAmed) rechtstreeks in de toiletput of in het riool af te vangen. In een experimentele praktijkproef hebben we getest of dit adsorbens ook geschikt is voor onze eigen IBA-systemen. De metingen stemmen positief. De geteste medicijnen verdwijnen inderdaad grotendeels uit het afvalwater van de IBA's. De resultaten worden meegenomen in de doorontwikkeling van het product.

Adsorbens voor praktijkproef in IBA's

Landelijke ontwikkelingen zorgen voor minder deelnemers ABW

Binnen het Actieplan Bodem en Water (ABW) werken Waterschap Zuiderzeeland, provincie Flevoland en de agrarische sector samen aan een betere bodem- en waterkwaliteit. Een grote pilot rondom de benutting van stikstof op percelen grenzend aan de Roerdomptocht werd in 2022 uitgesteld, door een gebrek aan deelnemers vanuit de agrarische sector. Dit kwam (mede) door landelijke ontwikkelingen, zoals de stikstofaanpak. Het streven is om deze pilot in 2023 alsnog van start te laten gaan.

Naast de al lopende projecten, zijn in 2022 nieuwe projecten voorbereid en/of gestart: onderzoek naar maatregelen om de emissie vanaf percelen (afspoeling) te verminderen, onderzoek naar infiltratiegreppels als alternatief voor direct op het oppervlaktewater afwaterende afvoerbuizen en -greppels, druppelirrigatie en fertigatie.

Emissiearme voeropslagen

ABW demodagen wasplaatsen

Zwemwatertoetsing 2019-2022 uitgevoerd, kwaliteit uitstekend

In het zwemseizoen hebben we de monitoring van 11 zwemwaterlocaties uitgevoerd. Uit de toetsing van de bacteriologische kwaliteit (kwaliteitsklasse over de afgelopen 4 jaren bepalen) komt dat we 10 zwemwaterlocaties in de klasse 'Uitstekend' hebben en één (Weerwater, Stedenwijkstrand) in de klasse 'Goed'. In de lange en droge zomerperiode dit jaar hadden we ook weinig problemen met blauwalgen op de zwemwaterlocaties. Uitzondering blijft 't Bovenwater in Lelystad die jaarlijks vanwege blauwalgen een periode een negatief zwemadvies heeft. Vanwege de aanhoudende blauwalgproblemen en weinig mogelijkheden op verbetering heeft de provincie besloten 't Bovenwater vanaf 2023 als officiële zwemwaterlocatie af te voeren.

3.2.2 Speciale projecten programma Voldoende en gezond water

Speciaal exploitatieproject	Programma
Gecreosoteerde oeverbeschoeiing	Voldoende en gezond water
<p>Op 23 november 2022 heeft de Algemene Vergadering ingestemd met het vervangen van de gecreosoteerde oeverbeschoeiing, voortkomend uit het maatregelenpakket behorend bij het derde KRW Stroomgebiedbeheerplan. De bestuurlijke evaluatie vindt plaats in de eerste helft van 2026.</p> <p>Wat is het doel van dit project? Het doel van het project is vervangen van de gecreosoteerde oeverbeschoeiing in de Noordoostpolder. Uit deze beschoeiing komt sinds de plaatsing creosootolie vrij. Eén van de stoffen in creosootolie is de PAK fluorantheen, een prioritaire stof. Fluorantheen overschrijdt in de drie KRW-waterlichamen in de Noordoostpolder (Tochten Lage afdeling NOP, Tochten Hoge afdeling NOP en Vaarten NOP) de Europese norm fors.</p> <p>Vanuit de Kaderrichtlijn Water is het waterschap verplicht maatregelen te nemen om deze belasting tegen te gaan en zo een goede chemische en biologische kwaliteit in de betreffende KRW-waterlichamen mogelijk te maken. Dit betekent dat de bronnen van de verontreiniging verwijderd moeten worden: de oeverbeschoeiing en de waterbodem waar deze vervuild is met fluorantheen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Financiën:</i> De jaarlijkse uitvoeringskosten worden vanaf 2026 geraamd op circa € 1,3 miljoen. Daarnaast is jaarlijks nog € 300.000 nodig voor het versterken van de organisatie. In verband met het opstarten van het project zijn de uitvoeringskosten de eerste jaren lager. • <i>Planning:</i> Voor de vervanging is gekozen voor het scenario dat uitgaat van vervanging van de oevers en baggeren uiterlijk 2039 of zoveel sneller als mogelijk. <p>Waarom is dit project speciaal en wat zijn de belangrijkste risico's van dit project? Op verzoek van de Algemene Vergadering is de vervanging aangemerkt als een speciaal project omdat er sprake is van een hoger risicoprofiel in combinatie met een grote financiële omvang. De vervangingsopgave en de vervangingswijze zijn gebaseerd op de nu beschikbare kennis en ervaringen. Het te vervangen areaal oeverbeschoeiing is echter omvangrijk en de uitvoeringsperiode kan oplopen tot 18 jaar. Om rekening te kunnen houden met de nieuwe inzichten op het gebied van de KRW, ervaringen met de vervanging en de effecten op de waterkwaliteit, wil de Algemene Vergadering kunnen bijsturen. Daarnaast zijn de kosten door de doorlooptijd van bijna twee decennia op lange termijn onzeker.</p> <p>Wat hebben we gedaan in 2022? De Algemene Vergadering heeft in november 2022 ingestemd met de maatregel. Hierna zijn de voorbereidingen gestart voor de vervanging. Het gaat hierbij om werkzaamheden als het opzetten van een monitoringprogramma, de vorming van een projectteam, de keuze van tochten waar gestart wordt met de werkzaamheden. De werkzaamheden lopen door tot eind 2023.</p> <p>Wat heeft het gekost in 2022? In 2022 zijn nog geen uitvoeringskosten gemaakt.</p>	

Speciale investering		Programma	Financieel		Planning
Renovatie en verduurzaming gemaal Vissering		Voldoende en gezond water	Krediet in € 9.439.000 (netto)		2019 - 2022
Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	X		Nazorgfase	Afgerond
Kaders/doelstellingen <ol style="list-style-type: none"> 1. Garanderen beschikbaarheid en betrouwbaarheid gemaal voor de komende 40 jaar; 2. Reduceren energieverbruik en CO₂-uitstoot; 3. Verlagen levenscycluskosten; 4. Assets van het waterschap beschikbaar stellen (ter bevordering van de energietransitie); 5. Zelfvoorzienend voor wat betreft energie (exclusief pompsysteem); 6. Bewustzijn en enthousiasme creëren over de taken van Waterschap Zuiderzeeland; 7. Realiseren van een vismigratiesysteem. 					
Voortgang en resultaten 2022 <p>In november 2022 is project 'Renovatie en verduurzaming gemaal Vissering' grotendeels afgerond. Met de afronding van dit project is gemaal Vissering gerenoveerd naar een technisch modern gemaal dat voldoet aan de eisen van deze tijd. Een duurzaam gemaal zonder direct gebruik van fossiele brandstoffen. Met een reductie van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot. En met het bevorderen van vismigratie en maatschappelijke meerwaarde. En alles met het behoud van het nostalgisch en monumentaal karakter van het gebouw.</p>					

Speciale investering		Programma	Financieel		Planning
Maatregelen bodemdalingsgebied Zuidwest Emmeloord		Voldoende en gezond water	€ 1.440.000		2018-2022
Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	X		Nazorgfase	Afgerond
Kaders/doelstellingen <ul style="list-style-type: none"> • Reduceren wateropgave in bodemdalingsgebied Zuidwest Emmeloord door het nemen van kosteneffectieve optimalisatiemaatregelen; • Verbreden Vliegtuig D-tocht; • Realiseren voortstuwerspakket; • Indienen verzoek tot partiële normverlaging bij provincie Flevoland. 					
Voortgang en resultaten 2022 <p>Het waterschap voerde in en rondom de Vliegtuig-d-tocht aanvullende beheermaatregelen door om de belasting van de Vliegtuig-d-tocht zoveel mogelijk te beperken. Ook trof Zuiderzeeland maatregelen om de waterdoorvoer te optimaliseren. Metingen toonden aan dat de getroffen maatregelen een positief effect hebben.</p> <p>In 2022 heeft een heroverweging van het Projectplan 'Aanleg twee voortstuwars en pompinstallatie in de Zuider-d-tocht' plaatsgevonden. Hierbij zijn alle onderdelen tegen het licht gehouden. Het college concludeerde dat het project niet kan worden uitgevoerd binnen de door de Algemene Vergadering gestelde kaders. Eind 2022 zijn de Algemene Vergadering en de betrokkenen in het gebied hierover geïnformeerd. Een voorstel voor besluitvorming door de Algemene Vergadering begin 2023 is in voorbereiding.</p> <p>Provincie Flevoland ging in 2022 verder met het herzien van de wateroverlastnormering. Het waterschap adviseert de provincie inhoudelijk over de wateroverlastnormering. Daarbij is de wateropgave in het bodemdalingsgebied Zuidwest Emmeloord aan bod gekomen.</p>					

3.2.3 Afronding maatregelen programma Voldoende en gezond water

In het boekjaar afgeronde maatregelen:

- Realiseren van een nieuw grondwatermeetnet (2022).
- Vaststellen van de beleidsregel grondwateronttrekkingen en infiltraties (2022).

3.3. Wat heeft het gekost?

➤ Programmamalasten

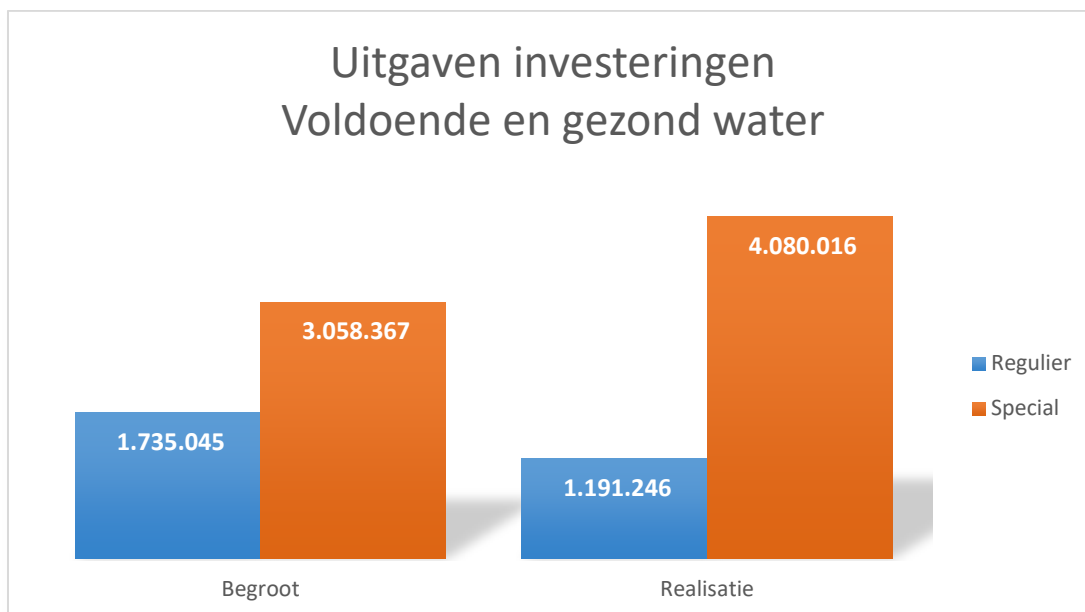
Overzicht programma Voldoende en gezond water (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Voldoende en gezond water	24,1	25,0	24,2	25,6

In paragraaf 8.3 is een toelichting opgenomen over de belangrijkste afwijkingen.

➤ Investerings

In onderstaande staafdiagrammen is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien, gesplitst naar reguliere en speciale investeringen. Het gaat hier om de gerealiseerde uitgaven in 2022 per type investering (Realisatie) in relatie tot de verwachte uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot).

Toelichting:

De realisatie voor de reguliere investeringen is in 2022 ruim € 500k lager dan de begroting. Dit wordt o.a. veroorzaakt door:

- Het vervangen van de frequentie omvormers (FO's) van het Gemaal de Blocq is met vier jaar uitgesteld in verband met de nog goede staat van de frequentie omvormers. De technische levensduur blijkt langer te zijn dan de economische levensduur. In het kader van strategisch assetmanagement is de investering daarom vooruitgeschoven. [-€150k]
- Vervangen installatie gemaal Wortman: door gebrek aan capaciteit en prioritering van andere projecten is nog geen uitvoering gegeven aan het deze vervanging. In 2023 zal dit verder opgepakt worden. [-€180k]
- Duurzame Oevers 2021: in 2021 zijn kilometers oevers aangelegd op eigen (waterschap) grond en op grond van natuurorganisaties waarvoor geen grond diende worden aangekocht. Daarnaast wordt in het begrotingskengetal rekening gehouden met aankoop van gemiddeld 1m³ per strekkende meter en dit was in 2021 gemiddeld iets minder dan de 1 in kengetal van aankoop. [-€108k]

De uitgaven voor de speciale investeringen zijn in 2022 ruim € 1 miljoen euro hoger doordat de uitgaven van investeringsproject Vissering gedeeltelijk zijn doorgeschoven vanuit het eerdere begrotingsjaar 2021 naar dit jaar [+€2 miljoen]. Hiertegenover staat dat de begrote uitgaven voor het project Voortstuwiers niet hebben plaatsgevonden [-€905k].

4. Programma Schoon, gezuiverd water

4.1. Wat hebben we bereikt?

In 2022 zagen we in toenemende mate dat het afvalwatersysteem (transport en zuivering) aangepast zou moeten worden om op een optimale wijze het afvalwater te verwerken. Zowel bij het transportsysteem als de zuiveringen zijn aanpassingen (verbeteringen en/of uitbreidingen) nodig, vanwege o.a. de autonome groei in het beheergebied.

Als we daarbij ook nog eens rekening houden met de toekomstige opgaven voor woningbouw (Samen maken we Flevoland) en ontwikkelingen zoals klimaatadaptatie, water en bodem sturend, circulariteit e.d., dan is het gewenst om in samenwerking met de gemeenten voor de verschillende zuiveringskringen zogenaamde optimalisatie en variantenstudies uit te voeren. Mede op basis van de resultaten vanuit deze uitgevoerde onderzoeken, kunnen vervolgens bestuursovereenkomsten worden afgesloten met de gemeenten.

In 2022 is met de gemeente Urk een bestuursovereenkomst afgesloten. Voor de andere gemeenten zijn onderzoeken opgestart. En we streven er nu naar dat we in de komende jaren ook voor de andere gemeenten dergelijke bestuursovereenkomsten hebben vastgesteld.

Integrale aanpak Afvalwater Zuiderzeeland

Met de vaststelling van de integrale aanpak Afvalwater Zuiderzeeland is een visie op zuiveren uitgewerkt met een doorkijk tot 2030. Tegelijk is een aanpak van het verwijderen van microverontreinigingen bepaald. Onderdeel van deze aanpak zijn de voorgenomen aanpassingen voor AWZI Almere, AWZI Zeewolde en AWZI Tollebeek. Hierin wordt per zuivering een afgewogen maatregelenpakket uitgewerkt om de capaciteit van de zuiveringen te vergroten, te verduurzamen en slib te reduceren.

4.2. Wat hebben we gedaan?

4.2.1 Onderwerpen en bereikte resultaten

➤ **Beheren en onderhouden**

Optimalisatie van Ephyra op AWZI Tollebeek

In 2022 is Ephyra op AWZI Tollebeek geoptimaliseerd door het plaatsen van een extra WKK. Er wordt na de aanpassing netto voldoende energie opgewekt om de zuivering energieneutraal te laten werken en er is daarnaast een aanzienlijke hoeveelheid energie teruggeleverd aan het stroomnetwerk. In de Ephyra gisting is naast het eigen slib van AWZI Tollebeek ook het slib van AWZI Lelystad en deels AWZI Zeewolde vergist. Hierdoor is een slibreductie gerealiseerd van 2.500 ton slibkoek van 23% droge stof en heeft dit bijgedragen aan de energieopwekking van 3.443.000 kWh waardoor de zuivering elektrisch energieneutraal is.

Functioneren van persleidingen voor nu en de toekomst

In 2022 is één inspectie van een persleiding uitgevoerd. Op grond van ruimtelijke ontwikkelingen en de invloed daarvan op het bestaande transportstelsel is PL 174 geïnspecteerd. Op grond van de inspectie, analyse huidige toestand en vaststelling van de restlevensduur van de leiding kan een goede inschatting worden gedaan over de gewenste maatregelen voor nu en de toekomst.

Eind 2022 is gestart met het proces van een evaluatie van het persleidingbeheerplan, zoals dat eerder in 2019 is vastgesteld. De verwachting is dat deze in de eerste helft van 2023 wordt aangeboden aan de Algemene Vergadering.

COVID-19 in afvalwater om de ontwikkeling van het virus te blijven volgen

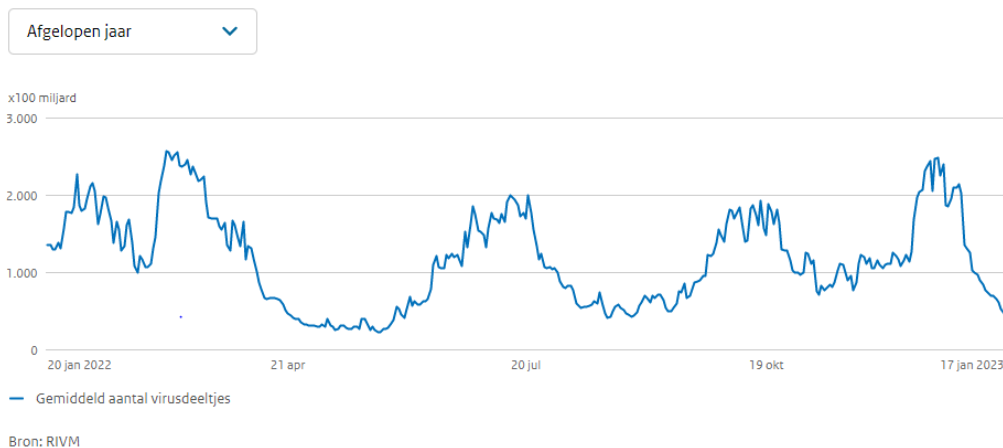
Sinds het begin van de coronapandemie werken we samen met het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en het RIVM aan de signalering van COVID-19 in rioolwater. Het monitoringsysteem op onze zuiveringen is ons aandeel in de Nationaal Rioolwater Monitor.

Het monitoringssysteem, rioolwater 5x per week bemonsteren om 4 goede monsters per week te kunnen analyseren op het coronavirus, heeft in 2022 goed gewerkt. Het is op dit moment het enige betrouwbare instrument dat het ministerie van VWS heeft om de ontwikkeling van het virus in de gaten te houden. Dit speelde met name in periodes waarin de testbereidheid laag is. De gegevens staan op het [Dashboard coronavirus](https://coronadashboard.rijksoverheid.nl/) [hyperlink: <https://coronadashboard.rijksoverheid.nl/>] van de Rijksoverheid en worden wekelijks bijgewerkt.

We gaan het monitoringsysteem voor COVID-19 in 2023 voortzetten en mogelijk uitbreiden naar andere stoffen en andere ziekten. Rioolwater kan een graadmeter voor de gezondheid in Nederland worden.

Het gemiddeld aantal virusdeeltjes door de tijd heen

Deze grafiek toont het gemiddeld aantal virusdeeltjes per 100.000 inwoners door de tijd heen.

➤ Kosten eerlijk verdelen

Samenwerkend naar een acceptabele discrepantie

Discrepantie is een maat waarmee zichtbaar kan worden gemaakt wat het verschil is tussen het aantal vervuilingseenheden dat wordt behandeld op een zuivering en de vervuilingseenheden die als basis worden gebruikt voor de zuiveringsheffingen. Discrepantie is een vorm waarmee we een check kunnen uitvoeren of de kosten eerlijk zijn verdeeld. Het verschil tussen de vervuilingseenheden zoals bemeten bij de zuiveringen en de vervuilingseenheden op basis waarvan de heffingen worden bepaald noemen we discrepantie en dit percentage geeft een indruk over de verdeling van de kosten.

In 2022 heeft de benchmark zuiveren plaatsgevonden. In deze benchmark wordt een vergelijking gemaakt over het functioneren van de zuiveringen voor 2021 met andere waterschappen c.q. zuiveringen. Op basis van de uitgevoerde Benchmark in 2022 (over het jaar 2021) is duidelijk zichtbaar dat de discrepantie voor de meeste zuiveringen van ons beheergebied is afgenomen.

Om meer grip c.q. verklaringen te vinden voor de aanwezige discrepantie zijn o.a. zogenaamde gevelcontroles uitgevoerd. Bij gevelcontroles kan vanuit veldbezoek een indruk worden verkregen van de aanwezige bedrijven c.q. lozers. Door vergelijking van deze gegevens met de aanwezige gegevens in het heffingsbestand bij GBLT ontstaat een verbetering van de heffingen. Er worden nu bij enkele meetbedrijven hogere heffingen opgelegd en er zijn meer tabelbedrijven in beeld

gebracht. Incidenteel levert dit aanvullende inkomsten op. Structureel leidt dit tot meer belastingeenheden en een eerlijkere verdeling van de belastingen over de belastingbetalers. In 2022 is er veel energie ingezet op het verbeteren van de samenwerking met GBLT en de Omgevingsdienst. Nadat de discrepantie is vastgesteld is het belangrijk om samen met externe partijen op grond van een nadere analyses te achterhalen waardoor de discrepantie is/wordt veroorzaakt. Met GBLT zijn mede op grond van het veldbezoek bij de gevelcontroles nadere werkafspraken gemaakt. Deze werkafspraken gaan o.a. over de compleetheid van gegevens op grond van meerdere basisbestanden zoals WOZ, BAG, KvK e.d.

Specifiek voor de zuiveringskring Tollebeek en dan specifiek het gemeentelijk gebied van Urk zijn via het afvalwaterakkoord met Urk en het Gemeentelijk Rioleringsplan afspraken opgenomen over uit te voeren onderzoek, bedrijfsbezoeken naar de werking van vetafscheiders en een focus vanuit toezicht op 25 bedrijven. Parallel aan de min of meer standaard onderzoeken zijn we ook gestart met een onderzoek naar de mogelijkheden van innovatieve technieken zoals sensing en eDNA als meetmethoden om vuillasten 'gemakkelijker' in het veld te bemeten.

➤ **Anticiperen op toekomstige ontwikkelingen**

Integrale samenwerking op basis van Data Gedreven Werken

In 2022 is vanuit zowel de samenwerking met de gemeenten (SAF - Samenwerking Afvalwater Flevoland) als vanuit bilaterale samenwerkingsverbanden gewerkt aan het optimaliseren van het huidige afvalwatersysteem. We zien een sterke toename van Groei in het beheergebied en het wordt steeds belangrijker om samen met onze regionale partners grip te krijgen op de consequenties van deze groei op de afvalwaterassets.

Effecten van Gebiedsontwikkelingen op de afvalwaterassets

In 2022 zijn meerder overlegmomenten opgestart met de gemeenten over de diverse gebiedsontwikkelingen en het consequenties c.q. effecten daarvan op het afvalwatersysteem.

Data gedreven werken - Afvalwaterprognoses - Grip op groei

In samenwerking met de gemeenten werken we aan een data gedreven manier van werken. De datasystemen vanuit zowel de gemeenten als Zuiderzeeland zijn/worden gekoppeld, zodat we met elkaar een beter en actueler beeld hebben van de afvalwatersituatie in een zuiveringskring. Regionaal werken we verder uit wat er o.a. landelijk (STOWA/HWH Afvalwaterprognoses) wordt ontwikkeld.

Op weg naar nieuwe overeenkomsten met verschillende gemeenten

In 2022 hebben we samen met de gemeente Urk een bestuursovereenkomst afgesloten. In dit traject zijn de bestuurlijke uitgangspunten voor de kostenverdeling tussen gemeenten en waterschap vastgelegd. Vanuit deze uitgangspunten kunnen we ook met de andere gemeenten nadere afspraken gaan maken.

Met de overeenkomst voor de gemeente Urk is het voor beide partijen helder wat de meest doelmatige manier is om afvalwater in te zamelen, transporteren en verwerken en hoe we de kosten verdelen. In aanvulling op afspraken over het transportsysteem zijn ook nadere afspraken vastgelegd over Discrepancie, Afkoppelen van verharde oppervlakten e.d.

Circulariteit vergroten en klimaatimpact verkleinen

Op de AWZI Zeewolde is in samenwerking met een papierproducent onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de cellulose die uit het influent teruggewonnen kan worden en weer te benutten voor de productie van papier (zie ook pagina 45 bij de toelichting op de speciale investering). Hiertoe is in januari 2022 300 kg aan cellulose geproduceerd op de AWZI. Dit is in een proeffabriek gemengd met oud papier om papier van te maken. Dit is gelukt, maar bleek toch nog nader onderzoek nodig te zijn naar de wijze van opwerken (hygiëniseren) van de cellulose op de AWZI. Eind 2022 is vervolgonderzoek opgestart. De AV heeft een positief besluit genomen voor het vervolg, zodat nu de volgende stappen kunnen worden gezet om te komen tot afvoer van de cellulose voor het circulair inzetten in de papierproductie.

In de Klimaatmonitor van de waterschappen wordt ook lachgas meegenomen en is zichtbaar dat dit het belangrijkste broeikasgas is. In de loop van 2021 is begonnen met het meten van lachgas op de AWZI's Dronten en Zeewolde en het meten is in 2022 voortgezet. Om een goed inzicht te krijgen is een jaar lang meten nodig en vindt in 2023 de eerste evaluatie plaats. Daarbij wordt ook gekeken naar het handelingsperspectief om uitstoot te verminderen. Deze metingen gaan deel uitmaken van een landelijk onderzoeksprogramma dat vanuit de Community of Practice CoP is geïnitieerd en waarvoor de Vereniging van Zuiveringsbeheer (VvZB) een versnellingsprogramma heeft opgestart.

In 2022 is met alle waterschappen gezamenlijk een plan van aanpak opgesteld om de emissie van methaan op rioolwaterzuivering met een slibgisting te reduceren. Het streven is een reductie van 80 % in 2030. Een verdere concretisering van dit plan van aanpak inclusief financiële consequenties voor ons als waterschap vindt naar verwachting in de tweede helft van 2023 plaats. In voorbereiding hierop is op de AWZI Dronten en onderzoek uitgevoerd met een pilot installatie om uitgestigt slib te ontgassen om de methaanemissie te reduceren.

Waterlab (innovatie via lokale en regionale casussen)

Binnen het samenwerkingsverband SAF wordt op dit moment vooral via het Waterlab Flevoland en Waterlab Circulair invulling gegeven aan innovatie van het afvalwatersysteem. Via Waterlab

Flevoland onderzoeken we vooral het functioneren van IBA-systemen in Oosterveld en binnen Waterlab Circulair (EFRO-subsidie) realiseren we nu aantal circulaire casussen.

In 2022 zijn vooral voorbereidende werkzaamheden opgepakt voor de daadwerkelijke realisatie van circulaire concepten bij verschillende casussen. De decentrale zuivering voor deelgebied 1B van Oosterveld is een van de casussen die vanuit het Waterlab Circulair wordt opgepakt.

Waterlab Circulair als onderzoek naar circulair afvalwater

In het verlengde van het Waterlab Flevoland zijn in 2022 ook verkennende gesprekken gevoerd met o.a. Vitens. Vanuit waterbesparing, een zoektocht naar alternatieve waterbronnen voor drinkwater en bijvoorbeeld de casuïstiek op Urk bij de visverwerkende bedrijven, zien we ook meer en meer een samenwerking ontstaan met Vitens.

In aanvulling hierop kan ook nog worden vermeld dat ook vanuit een verkenning we hebben meegedacht aan het concept de Ultieme Waterfabriek. Een consortium van waterschappen, drinkwaterbedrijven e.d. hebben een plan opgesteld om vooral de sociale, juridische e.d. aspecten in beeld te gaan brengen om te kunnen komen tot het gebruik van effluentwater als proces c.q. drinkwater.

Via Nationaal Groeifonds verdere doorontwikkeling van regionale afvalwater innovaties

Om ook voor de langere termijn via de opzet van het Waterlab te kunnen blijven innoveren, hebben we als waterschap samen met Waterkracht, de provincie en nog meerdere partijen een aanvraag ingediend bij het Nationaal Groeifonds.² Middels het groeiplan Watertechnologie kunnen we als waterschap een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling, groei en export van de watertechnologiesector.

Vanuit de regionale samenwerking met provincie en gemeenten, waarbij de overheden als launching customer (De eerste afnemer) fungeren voor het bedrijfsleven, kunnen we als regio een impuls geven aan een circulaire afvalwaterketen. In de aanvraag, zoals ingediend voor het Nationaal groeifonds, kunnen we vanuit vier thema's afvalwatervraagstukken oppakken en uitwerken.

- Circulaire industrie (Bijvoorbeeld Vis op Urk);
- Circulair wonen en Leven (bijvoorbeeld Stad van de toekomst);
- Circulariteit in bodem, water en nutriënten (bijvoorbeeld sluiting van kringloop van water en landbouw);
- Waterbesparing door circulair watergebruik (bijvoorbeeld circulaire recreatie in plaats van riooluitbreiding).

4.2.2 Speciale investeringen programma Schoon, gezuiverd water

Speciale investering	Programma	Financieel	Planning
AWZI Almere Fit for the future	Schoon, gezuiverd water	€ 1,4 miljoen (voorbereidingskrediet)	2021-2025
Onderzoeksfase	X	Uitvoeringsfase	Nazorgfase
	Ontwerp/planfase		Afgerond

² In februari 2023 is door het kabinet positief besloten over deze subsidie aanvraag.

Kaders/doelstellingen

Verder uitwerken van de aanpassing van de AWZI Almere, gericht op:

- Vergroten capaciteit AWZI Almere;
- Circa 20 % slibreductie ten opzichte van 2018;
- Productie duurzame energie en het winnen van grondstoffen;
- Schoner oppervlaktewater, verwijdering van micro verontreinigingen;
- in kaart brengen aanpak voor een klimaatneutrale AWZI Almere.

Vanuit de eerder vastgestelde Beleidskaders:

- Bestuursprogramma 2019-2023;
- Collegeplan 2019-2023;
- Meerjarenbegroting 2019-2022;
- Voorjaarsnota 2020-2023;
- Waterbeheerprogramma;
- Masterplan Duurzame Energie;
- Ontwikkelagenda grondstoffen, Zicht op Waterkwaliteit 2018-2021.

Is een aanpak vastgesteld voor het project Almere Fit for the future:

Om het zuiveringsslib op een robuuste manier te kunnen blijven verwerken is een groot deel van de sliblijn aan vervanging toe. Om het groeiend aanbod van afvalwater in de toekomst te kunnen blijven verwerken moet de capaciteit van de AWZI, inclusief de sliblijn, worden vergroot. Ook is het wenselijk om maatregelen op de AWZI's toe te passen voor het verwijderen van microverontreinigingen uit het afvalwater.

Voortgang en resultaten 2022

Na de aanbesteding van de adviesdiensten ten aanzien van een voor- en definitief ontwerp en bestek bleek het voorbereidingskrediet van € 1 miljoen onvoldoende toereikend. De Algemene Vergadering heeft € 4 ton extra beschikbaar gesteld.

Na de gunning van de adviesdiensten is het voorontwerp gemaakt en een start met het definitief ontwerp. Ook is de studie naar mogelijke maatregelen in het kader van klimaatneutraliteit afgerond. Op basis van het voorontwerp is zijn de benodigde vergunningen aangevraagd. Ten aanzien van de verwarming van de slibgisting is een aanvullende studie uitgevoerd over de vraag op welke wijze dit het meest duurzaam en efficiënt kan worden uitgevoerd.

Speciale investering	Programma	Financieel	Planning
Aanpassing AWZI Zeewolde	Schoon, gezuiverd water	€ 150.000 (voorbereidingskrediet)	2021-2023
Onderzoeksfase	X Ontwerp/planfase	Uitvoeringsfase	Nazorgfase
			Afgerond
Kaders/doelstellingen			
Verder uitwerken van de aanpassing van de AWZI Zeewolde, gericht op: <ul style="list-style-type: none"> • Vergroting van de capaciteit van de AWZI met 10%-15%; • Terugwinnen van cellulose en daarmee een bijdrage leveren aan circulariteit; • In kaart brengen aanpak voor een klimaatneutrale AWZI Zeewolde. 			
Voortgang en resultaten 2022			
In 2021 is een voorbereidingskrediet ter beschikking gesteld voor het uitwerken van een ontwerp en bestek voor een fijnzeefinstallatie als voorbehandeling van het afvalwater. Hiermee wordt dan ook concreet invulling gegeven aan de Grondstofagenda en wordt met de fijnzeefinstallatie cellulose teruggewonnen. Onderdeel van de voorbereidingen was het uitvoeren van een pilot onderzoek met een fijnzeef.			
Tijdens dit onderzoek is nauw samengewerkt met de papierproducent om te komen tot de juiste behandeling (hygiënisatie) van de cellulose zodat deze kan worden hergebruikt voor papierproductie. Uit de eerste pilot in 2021 was gebleken dat met de cellulose papier kan worden			

gemaakt, maar was aanvullend onderzoek nodig om de hygiënisatie verder te optimaliseren. De resultaten worden in maart 2023 verwacht en bij een definitieve 'GO' van de papierproducent wordt een intentieverklaring opgesteld tot afname van de cellulose.

Gedroogde cellulose

In de Algemene Vergadering van 20 december 2022 is besloten tot het beschikbaar stellen van een uitvoeringskrediet om de fijnzeef te realiseren. Hiertoe wordt eerst de basisvariant gebouwd om de capaciteit van de AWZI te vergroten. Na een definitief positief besluit van de papierproducent en na afronding van het traject dat de cellulose als grondstof kan worden aangemerkt kan de investering in de opwerking (hygiënisatie) volgen. Hiertoe wordt een business case opgesteld en wordt een voorstel geagendeerd in de Algemene Vergadering.

In 2022 is een studie uitgevoerd naar maatregelen om te komen tot klimaatneutraliteit van de AWZI Zeewolde. De uitkomsten zijn meegenomen in het AV-voorstel Klimaat en Groen gas dat in 2023 wordt behandeld.

Speciale investering		Programma		Financieel		Planning	
Uitbreiding AWZI's (Dronten, Tollebeek en Lelystad)		Schoon, gezuiverd water		Nader te bepalen		2021-2025	
X							
Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	Uitvoeringsfase	Nazorgfase	Afgerond			
Kaders/doelstellingen							
De kaders voor dit project moeten nog worden vastgesteld door de Algemene Vergadering.							
Voortgang en resultaten 2022							
Met het gereedkomen van de AWZI Almere Fit for the future en AWZI Zeewolde op orde, beschikken deze AWZI's over voldoende biologische capaciteit om de groei in aanbod van afvalwater de komende jaren de komende jaren op te kunnen vangen.							
Voor AWZI Dronten is in 2022 een studie uitgevoerd naar de wijze waarop de biologische capaciteit kan worden vergroot. Op dit moment is de groei aan aanbod van afvalwater dusdanig gematigd dat een grootschalige uitbreiding niet nodig is. Met enkele procesoptimalisaties en intensiever beheer en onderhoud kan een grootschalige uitbreiding voorlopig worden uitgesteld. Naar verwachting wordt in 2023 meer bekend over de woningbouw opgave van gemeente Dronten. Aan de hand hiervan worden de uitbreidingsplannen al dan niet bijgesteld.							
Een soortgelijke studie is in 2022 ook voor AWZI Tollebeek uitgevoerd. Ook voor AWZI Tollebeek geldt de verwachting dat de groei van het aanbod van afvalwater met enkele procesoptimalisaties kan worden opgevangen. Indien dit in de praktijk toch niet blijkt te kunnen, zijn de upgrade							

maatregelen in beeld om de biologische capaciteit te vergroten. Een grootschalige uitbreiding wordt op dit moment niet voorzien.

AWZI Lelystad beschikt nog over voldoende capaciteit en de groei in aanbod van afvalwater de komende jaren te kunnen opvangen. De beluchting wordt in 2023 vervangen en op de groei worden uitgelegd.

Speciale investering	Programma		Financieel	Planning
P&ID's op orde	Schoon, gezuiverd water, Voldoende en gezond water		€ 1.700.000	2020-2024
Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	X Uitvoeringsfase	Nazorgfase	Afgerond
Kaders/doelstellingen				
<ul style="list-style-type: none"> Het actueel maken van de Proces and Instrumentation Diagrams (P&ID's) van de installaties van Zuiderzeeland, volgens de Aquo-systematiek (voor zowel de zuiverings- als de watersysteemtaak). Borgen van de actualiteit van de P&ID's richting toekomst in de organisatie. 				
Voortgang en resultaten 2022				
<p>De besturingen van alle rioalgemalen zijn omgezet naar Aquo en ook in de SCADA's. Alle 5 zuiveringen zijn geïnventariseerd. Op grond hiervan is een opzet gemaakt voor de uniformering van de processen en de daarbij behorende coderingen. Deze opzet is voor >80% gereed.</p> <p>Alle grote oppervlaktewatergemalen, met uitzondering van gemaal Wortman, zijn geïnventariseerd. Ook voor deze oppervlaktewatergemalen wordt een opzet voor uniformering van de processen en de coderingen gemaakt. Deze opzet is voor ca. 60% gereed. Gestart is met de uitwerking op objectniveau van de objecten in het watersysteem.</p>				

4.2.3 Afronding maatregelen programma Schoon, gezuiverd water

- Er zijn geen maatregelen afgerond in 2022.

4.3. Wat heeft het gekost?

➤ Programmamalasten

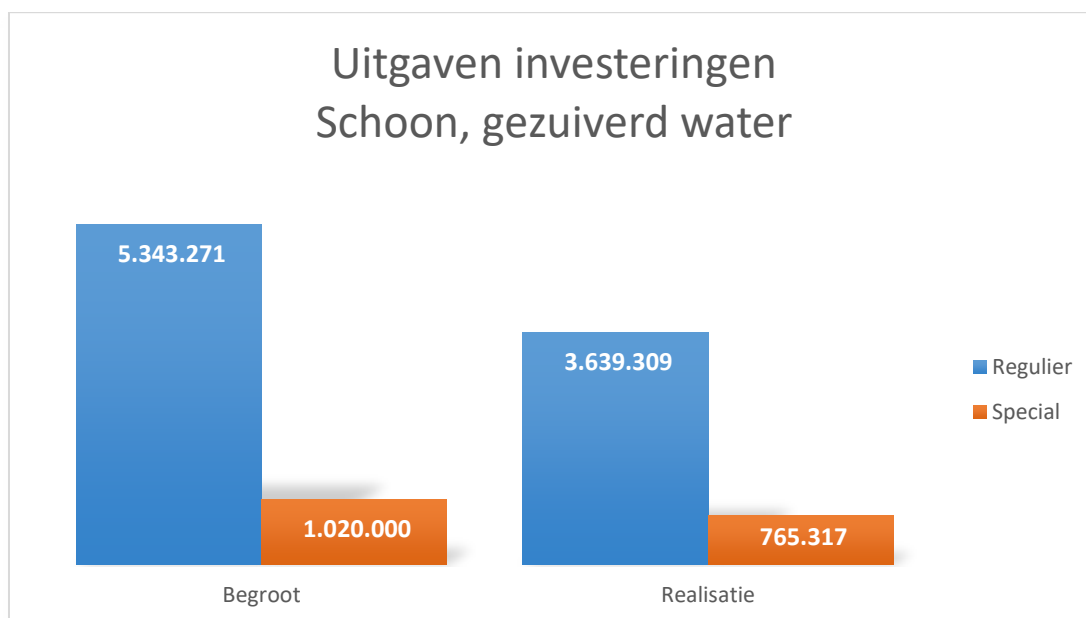
Overzicht programma Schoon, gezuiverd water (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Schoon, gezuiverd water	22,6	23,1	23,0	21,2

In paragraaf 8.3 is een toelichting opgenomen over de belangrijkste afwijkingen.

➤ Investerings

In onderstaande staafdiagrammen is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien, gesplitst naar reguliere en speciale investeringen. Het gaat hier om de gerealiseerde uitgaven in 2022 per type investering (Realisatie) in relatie tot de verwachte uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot).

Toelichting:

Bij de reguliere investeringen is de realisatie in totaal € 1,7 miljoen lager dan begroot. Dit is grotendeels veroorzaakt door Vervangingsopgave Markerkant PL-220. Dit project is verschoven naar 2023 in verband met extra benodigde gegevens ten behoeve van de juiste planuitwerking. [-€ 1,8 miljoen in 2022]. Verder zijn meerdere (kleinere) plussen en minnen binnen de reguliere investeringen.

Bij de speciale investeringen is de realisatie € 250k lager dan begroot. Belangrijkste oorzaak is dat de uitgaven voor de Capaciteitsuitbreiding AWZI Zeewolde [- € 150k] voor een deel zijn doorgeschoven naar 2023.

5. Programma Financiën, organisatie en informatie

5.1. Wat hebben we bereikt?

Eind 2022 lijken de lockdowns als gevolg van het coronavirus alweer heel lang geleden. Toch vervielen pas in maart de laatste coronabeperkende maatregelen waardoor ontmoeting en samenwerking weer beter mogelijk is. We zien dat het tijd- en plaatsbewust werken de nieuwe werkelijkheid is voor onze medewerkers. In ons kantoor hebben we voorzieningen aangebracht in de vergaderzalen zodat hybride vergaderen (deel van de deelnemers thuis en ander deel op kantoor) mogelijk is. De na afschaffing van coronamaatregelen verwachte grote stijging van het ziekteverzuim voor 2022 bleef nagenoeg uit.

Zuiderzeeland heeft te maken met grote opgaven op het gebied van klimaat, waterveiligheid, energie, biodiversiteit en duurzaamheid. Al deze opgaven zijn van invloed op de financiële positie van het waterschap. Het is daarom van groot belang om adaptief te zijn en voldoende voorbereid op de toekomst. We werken daarom al een aantal jaren aan onze financiële gezondheid. Ook in het afgelopen jaar is hier aan gewerkt om nog beter op de toekomst voorbereid te zijn. Ook binnen de accountantscommissie wordt een duidelijke voortgang in deze ontwikkeling gezien. Een groot aantal punten in het accountantsverslag en managementletter is opgelost en we zien dat het gesprek met de accountant meer de vorm krijgt van een toekomstgericht gesprek.

In 2022 hebben we grote stappen gemaakt om te komen tot een solide informatiestructuur, digitale toegankelijkheid en goede digitale dienstverlening zoals we in de Informatiestrategie 2021-2025 hebben vastgelegd. Het daar benoemde speerpunt 'Veilige Basis' omhelst het op niveau krijgen van informatieveiligheid en privacy bij Zuiderzeeland. Een sectorbrede meting gaf aan dat we begin 2022 het volwassenheidsniveau 3 hadden bereikt. Een interne controle geeft aan dat we eind 2022 tegen het volwassenheidsniveau 4 aan zaten. Om het beoogde ambitieniveau 4 te behalen en blijvend op dat niveau te opereren hebben we de capaciteit in middelen en mensen uitgebreid.

5.2. Wat hebben we gedaan?

5.2.1 Onderwerpen en bereikte resultaten

➤ Financiën

Inflatie helaas in de dubbele cijfers

Hoge inflatie is helaas weer terug. De kosten van energie en grondstoffen stegen in het jaar 2022 naar ongekende hoogten. Ook onze leveranciers kregen te maken met hogere materiaalkosten en in combinatie met personeelstekorten was er ook bij ons waterschap een forse prijsontwikkeling merkbaar. Het waterschap was voor het jaar 2022 een groot aantal contracten, waaronder energie, meerjarig aangegaan, hetgeen de prijsontwikkeling enigszins temperde. Toch bleek de in de begroting opgenomen ruimte voor prijs- en loonontwikkeling ontoereikend en in juli 2022 heeft de Algemene Vergadering daarom hiervoor extra middelen ter beschikking gesteld. De inflatie is structureel en werkt ook door naar de volgende jaren.

We houden onze schulden en reserves nu en in de toekomst op orde

Om te zorgen dat Zuiderzeeland zijn solide financiële positie behoudt en is afgestemd met de toekomstige opgaven heeft begin 2022 een forse herstructurering van de langlopende geldleningen plaatsgevonden. De schuldpositie van ons waterschap blijft hiermee tot de laagste van alle

waterschappen in Nederland behoren. Vermeldenswaardig hierbij is dat ons waterschap als de eerste organisatie met de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) afspraken heeft gemaakt over de koppeling van duurzaamheid aan een langlopende geldlening en hiervan melding is gemaakt in het jaarverslag van de NWB. Ons waterschap ontvangt een korting op de jaarlijkse rente als Zuiderzeeland mijlpalen op het gebied van duurzaamheid behaalt. We zien een toenemende aandacht voor treasury door de grote opgaven die in de nabije toekomst moeten worden gerealiseerd. In 2022 is ook het schulden- en reservebeleid geëvalueerd en herzien. In december 2022 heeft de Algemene Vergadering het geactualiseerde beleid vastgesteld, hetgeen een goede basis legt voor een financieel toekomstbestendig waterschap.

We krijgen een nieuwe accountant vanaf boekjaar 2023

De accountant wordt gewoonlijk voor een termijn van maximaal 4 jaar aanbesteed, daarna vindt er een nieuwe aanbesteding plaats. Het contract met de huidige accountant loopt tot en met de controle van het boekjaar 2022. Daarom heeft in het jaar 2022 een aanbesteding plaatsgevonden voor een nieuwe accountant voor de boekjaren 2023 en verder. Deze aanbesteding is bestuurlijk begeleid door de accountantscommissie. De uitkomst van deze aanbesteding is dat accountantskantoor Crowe Foederer vanuit vestiging Lelystad vanaf het boekjaar 2023 de controle van de financiële administratie gaat verzorgen. We gaan ervan uit de positieve ontwikkelingen van de laatste jaren met de nieuwe accountant en de nieuwe accountantscommissie voort te kunnen zetten.

We zetten verbeterstappen in de interne beheersing

Om ook de interne beheersing voor de toekomst te borgen hebben we in de jaren 2021 en 2022 een nieuw ERP softwarepakket ter vervanging van een aantal huidige systemen geïmplementeerd. Na een uitgestelde start is vanaf 2 januari 2023 het nieuwe financiële systeem operationeel voor de financiële administratie, de projectadministratie, de urenadministratie en de inkoop. Hiermee worden een fors aantal te realiseren verbeterpunten van het accountantsverslag en managementletter opgelost. In november/december 2022 is ook de bestuurlijke P&C met een aantal leden van de Algemene Vergadering geëvalueerd. Dit wordt in 2023 verder opgepakt.

Asset management is geïntegreerd in de taakuitvoering

Zuiderzeeland gebruikt bij de uitvoering van zijn taken kostbare assets zoals stuwen, gemalen, afvalwaterzuiveringsinstallaties, rioolgemalen en persleidingen. Om het werk goed te kunnen uitvoeren is de beschikbaarheid van deze assets van groot belang. Daarom is binnen het asset management een aantal kernwaarden vastgesteld. Deze kernwaarden geven aan wat belangrijk is bij het maken van keuzes over doelen, risico's en kosten. De kernwaarden zijn vastgelegd in het Waterbeheerprogramma 2022-2027 en vormen daarmee het uitgangspunt van onze keuzes. De uitgangspunten van asset management zijn hiermee geïntegreerd in de taakuitvoering. Deze worden in combinatie met risicogestuurd werken en andere binnen het waterschap geldende kaders gebruikt bij de opstelling van de meerjaren onderhoudsplannen.

Het aanvullende investeringsvolume vanwege prijsontwikkelingen is grotendeels benut

Op 5 juli 2022 heeft de Algemene Vergadering besloten om een aanvullend investeringsvolume beschikbaar te stellen voor 2022 van € 0,8 miljoen vanwege prijsontwikkelingen bij de reguliere investeringsprojecten. Het genoemde bedrag is onder te verdelen in € 0,6 miljoen voor programma Schoon, gezuiverd water en € 0,2 miljoen voor programma Voldoende en gezond water. De genoemde bedragen zijn door het college gemandateerd naar de werkorganisatie. In een beperkt aantal gevallen was het mogelijk om bij hogere investeringsbedragen compensatie te vinden bij lagere uitgaven bij andere investeringsprojecten binnen het programma. We zijn scherp geweest naar de markt. Desondanks is ultimo 2022 vrijwel de gehele aanvullende investeringsruimte van het programma Schoon, gezuiverd water benut. De extra investeringsruimte is ingezet voor de extra uitgaven van de renovatie van de rioolgemalen RG157, RG175 en RG 185, de renovatie van persleiding PL220 en de vervanging van de ijzerchloride opslag- en doseerinstallatie bij AWZI Tollebeek. De extra investeringsruimte van het programma Voldoende en gezond water is niet benut.

➤ Informatie

Uitvoering Informatiestrategie gaat verder

Digitalisering, informatisering en datatechnologie bieden ons waterschap kansen in de realisatie van onze opgaven, en in de optimalisering van onze bedrijfsvoering. We vergroten ons vermogen om snel, begrijpelijk en betrouwbaar informatie en kennis over water te produceren en te delen, en wegen daarbij ethische aspecten en informatieveiligheid zorgvuldig mee. Dit hebben we vastgelegd in onze informatiestrategie 2021-2025, waarin we werken aan drie pijlers: investeren in een solide huis, investeren in een veilige basis en inzetten op een gezonde ambitie.

In september 2022 hebben we een voortgang van deze strategie in de algemene vergadering gepresenteerd. Om het beoogde resultaat te bereiken moet er veel (tegelijk) gebeuren. Enkele noemenswaardige zaken in het afgelopen jaar zijn:

- Begin 2022 bleek op basis van een externe sectorbrede audit dat we voor informatieveiligheid en privacy op goed op weg waren. Om het beoogde ambitieniveau 4 te behalen zijn resterende acties en aanbevelingen uit de audit voor zowel security (bio en de csir) als privacy (avg) uitgewerkt. Om dit ambitieniveau blijvend vast te houden heeft de algemene vergadering eind 2022 meer personele en financiële capaciteit beschikbaar gesteld.
- We zijn bezig met de Implementatie van een nieuwe ICT- werkomgeving. De technische ontvlechting van onze ICT-diensten van Waterschap Drents Overijsselse Delta ligt op schema. De outsourcing van de ICT-diensten is de volgende cruciale processtap, dat zorgvuldigheid vraagt. Eind 2022 is de opdracht van deze outsourcing gegund aan een externe dienstverlener. Parallel werken we (met oog voor de lange termijn) via het Waterschapshuis mee aan voorbereiding de aanbesteding voor een (landelijke) business partner cloud-strategie.
- Per 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo), die de eerdere Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangt, van kracht geworden. Zuiderzeeland maakt nu al veel openbaar, zoals wet- en regelgeving en collegebesluiten. Deze zijn terug te vinden op onze website (www.zuiderzeeland.nl). In de komende jaren gaan we alle 11 informatiecategorieën die onder de Woo vallen, fasegewijs publiceren. Daarbij houden we ons aan de landelijke lijn. De Woo is een 15-tal informatiewetten waarvan we de doorwerking in onze informatiehuishouding en -technologie in de komende jaren moeten invoeren.
- In 2022 maakten we onze organisatie digitaal bewuster, door via een dataplatform enkele dashboard te ontwikkelen, het management de leerlijn digitale transformatie te laten doorlopen en succesvol deel te nemen aan DEEP (Data science & Engineering Expert Programma) vanuit Waterschapshuis.

Ambitieniveau 4 voor veiligheid en privacy nagenoeg bereikt

We zijn voortdurend bezig om informatieveiligheid en privacy op orde te krijgen en te houden. Hiervoor hanteert Zuiderzeeland dezelfde toetsingskaders (AVG, BIO, CSIR) die de hele sector hanteert. Om dit te meten hanteren we een zogenaamd volwassenheidsniveau (zie onderstaande figuur). Het doel is om volwassenheidsniveau 4 te behalen en te behouden. Daarmee zijn wij in control op de onderwerpen privacy en informatieveiligheid, wat wij met behulp van ons kwaliteitsontzorgsysteem kunnen aantonen.

In 2021 heeft de waterschapsbrede audit voor informatieveiligheid en privacy plaatsgevonden. De regie daarvan lag bij het Waterschapshuis en de audit is uitgevoerd door VKA (Verdonk, Kloosters en Associates). De resultaten van deze audit zijn positief voor Zuiderzeeland. Het rapport van VKA gaf in januari 2022 aan dat we met een beoordeling van 2,97 goed op weg waren. De verbetermaatregelen hebben namelijk effect en de inschatting is dat we tegen beoogde ambitieniveau 4 aanzitten. In het eerste kwartaal van 2023 voeren we een self-assessment uit (met dezelfde beoordelingskaders als gebruikt in de waterschapsbrede audit) om dit aan te kunnen tonen. Om blijvend op dit niveau te opereren heeft het bestuur eind 2022 ingestemd met de uitbreiding van de beheerorganisatie met de daarbij behorende financiële middelen.

Wetgeving stapsgewijs invoegen in onze digitale informatie en dienstverlening

In de komende tijd worden diverse wetten van kracht die verdere impact hebben op onze digitale dienstverlening. Dit jaar hebben we een start gemaakt met de Wet Open Overheid (Woo). In de komende jaren wordt deze wet verder ingevoerd en zijn we verplicht zelf informatie gefaseerd (actief) openbaar te maken.

Voor een 15-tal 'Informatiewetten' hebben we een impactanalyse uitgevoerd om de samenhang en uit te voeren activiteiten helder in beeld te houden. Deze impactanalyse is uniek in Nederland en wordt nu als voorbeeld gebruikt bij waterschappen en gemeentes. De uitkomsten van analyse nemen we in de komende tijd in de op te starten werkzaamheden en projecten.

Digitaal vaardige organisatie die bewust werkt aan een digitale transformatie

Onder andere de klimaatverandering (maar ook andere grote opgaven zoals duurzaamheid, energietransitie, bodemdaling) zorgt voor meer digitale uitdagingen in het waterbeheer. Nieuwe digitale technologieën en datagebruik bieden ons mogelijkheden om adequater te kunnen reageren op bijvoorbeeld te veel water, te weinig water, verzilting of anders sturen op energiegebruik). In 2022 heeft het management deelgenomen aan de leerlijn digitale transformatie, die ontwikkeld is door het Waterschapshuis. Het is een van de activiteiten die we in ons waterschap organiseren in het DigiFIT-programma. Dit programma helpt de organisatie in bewustwording, in digitale vaardigheden, nieuwe digitale technologie en data bekwaam in te zetten. Eind 2022 zijn we gestart met een 0-meting die ons inzicht geeft in de digitale vaardigheden van de organisatie. Deze 0-meting geeft ons input om een gericht aanbod aan te bieden vanuit onze ZZL academie. Daarnaast kunnen collega's zelf aan de slag met hun digitale vaardigheden aan de hand van het persoonlijk rapport.

We werken aan het slimmer maken van onze werkprocessen. In verschillende processen en door het ontwikkelen van een dataplatform hebben we ervaring opgedaan met dashboards, Kunstmatige intelligentie, data science/datagedreven werken en geautomatiseerde beeldverwerking. Daarbij doen we mee aan DEEP. Dit is staat voor Data science & Engineering Expert Programma. Het is een traineeprogramma speciaal voor jonge professionals die zich bij de waterschappen willen ontwikkelen als data engineer of data scientist. Vanuit DEEP is mee ontwikkeld aan een voorspellingsmodel voor de toevoer van water. In 2023 gaan we dit verder toepasbaar maken naar de toevoer voor de Hoge en de Lage Vaart in ons eigen gebied.

Archivering bij Het Flevolands Archief professionaliseert en groeit in rol

Het Flevolands Archief is vanaf 1 januari 2021 een zelfstandige organisatie. Tot deze datum werd er samengewerkt met het Utrechts Archief. In het afgelopen jaar is de archivering organisatie verder ontwikkelt en gegroeid in haar zelfstandige rol, de archivaristaken zijn uitgebreid en formatie ingevuld. Richting de toekomst vragen het terugtrekken van de Rijksoverheid in de samenwerking (en nieuwe kostenverdeling tussen de resterende partijen) en het duurzaam archiveren van elektronische informatie (de ontwikkeling van een e-depot en de verdeling van de kosten daarvan) om een nieuwe samenwerkingsstrategie.

➤ Organisatie & Personeel

Tijd- en plaatsbewust werken is de nieuwe realiteit voor onze medewerkers

Tijdens de Covid-19 pandemie ging ons werk door. Alleen veranderde voor veel medewerkers wel de werkwijze. Zo ontdekten ze tijdens het vele thuiswerken nieuwe manieren van overleg en samenwerken, mede mogelijk door de inzet van slimme software. En ook de inrichting van onze kantoorpanden zijn aangepast, tal van vergaderzalen zijn ingericht met digitale vergaderapparatuur, waardoor het zogenaamde hybride vergaderen ondersteunt wordt. Sinds begin 2022 zijn het grootste deel van de beperkende coronamaatregelen verleden tijd. Het tijd- en plaatsbewust werken is blijvend voor onze medewerkers. In de komende tijd evalueren we en voegen nieuwe functionaliteiten aan de digitale werkplek, en hybride vergaderruimten op buitenobjecten, toe om het tijd- en plaatsbewust werken verder te door te voeren.

Naast deze nieuwe ontwikkelingen zijn we druk bezig geweest onze kantoorpanden en objecten in goede staat te brengen dan wel te houden. De kaders voor beheer en onderhoud zijn door de Algemene Vergadering vastgesteld hiermee is het mogelijk om dit om te zetten in een meerjarenonderhoudsplanning.

Medewerkers waterschap zijn betrokken en trotse medewerkers

Medewerkers binnen de sector waterschappen zijn betrokken en trotse medewerkers. Dat blijkt uit het sectoraal medewerker onderzoek waarvan de uitkomsten begin 2022 gepubliceerd zijn. Als Zuiderzeeland scoren we goed op sociale veiligheid. Ook op het gebied van betrokkenheid, bevoegenheid, herstelbehoefte en inhoud werk scoort Zuiderzeeland gemiddeld iets beter dan andere waterschappen. Ten opzichte van de meting in 2019 doen we het nu beter. Als pluspunten worden genoemd de inhoud van het werk, het maatschappelijk belang en het zelfstandig kunnen werken. Op het gebied van leiderschap, beloning en werkdruk liggen voor ons nog uitdagingen.

Zuiderzeeland wint duurzame Footprint Challenge

78 medewerkers van Zuiderzeeland namen deel aan een Footprint challenge. Samen lukte het hen om in 40 dagen hun gemiddelde ecologische voetafdruk met 10% te verkleinen. Daarmee was Zuiderzeeland de winnaar van deze duurzaamheidsuitdaging, waaraan 7 waterschappen en waterbedrijven meededen. Zuiniger en bewuster omgaan met water, voedsel, energie, brandstoffen en materialen in de persoonlijke leefstijl past bij de doelen van Zuiderzeeland. Ook binnen de organisatie zijn er diverse initiatieven doorgevoerd om duurzaamheid te vergroten. Zo is in 2022 de temperatuur in onze panden al omlaag gezet en scheiden we ons (bedrijfs)afval zo goed mogelijk. Naast ons hoofdkantoor staan compostbakken om ons koffiedik te verwerken tot compost en hebben we een wormenhotel waarin ons het keukenafval wordt verwerkt. In 2022 is vanuit de catering deelgenomen aan de week zonder vlees (in maart), go green (in mei) en de nationale vitaliteitsweek in september.

Arbeidsmarkt een steeds grotere uitdaging en vraagt om creativiteit

In heel Nederland hebben de ontwikkelingen op nationaal en internationaal niveau onverwachte vormen aangenomen. Ondanks een hoge inflatie, economische- en sociale bestaansonzekerheid en de naweeën van Covid is de vraag naar vakbekwame medewerkers gestegen. Het aanbod kon geen gelijke tred houden met de vraag. Ook binnen onze organisatie hebben wij de gevolgen hiervan gemerkt. Vacatures staan langer open, onderscheidend zijn op het gebied van arbeidsvoorwaarden is steeds meer een noodzaak geworden. Aan onze arbeidsmarktbenadering is en wordt veel aandacht besteed. Het vraagt om een creatieve benadering, het vinden van nieuwe medewerkers verloopt al lang niet meer via de geijkte kanalen. Potentiële nieuwe medewerkers kiezen, naast goede arbeidsvoorwaarden, ook waar een organisatie voor staat. Welke waarde voegen wij als werkgever

toe aan de samenleving, zijn wij een maatschappelijk betrokken werkgever. Hoe wij ons presenteren als aantrekkelijk werkgever heeft grote invloed op keuzes van mensen die de arbeidsmarkt net betreden, maar juist ook voor diegene die toe zijn aan een volgende stap. Uitdagende projecten en ontwikkelmogelijkheden dragen hieraan bij. Samen met onze collega Waterkracht waterschappen bieden wij elke twee jaar 10 nieuwe trainees de mogelijkheid om werkzaam te zijn binnen onze organisaties. Het doel van het trainee traject is om trainees de mogelijkheid te geven na twee jaar werkzaam te blijven binnen onze sector. Ook bieden wij studenten de mogelijkheid om afstudeeropdrachten en onderzoeken binnen ZZL uit te voeren. Na het afronden van hun studie bieden wij, daar waar mogelijk, een vervolg aan. Het afgelopen jaar is veel tijd en aandacht gestoken in onze wervingsmethodes en het zijn van een aantrekkelijk en uitdagend werkgever. Onze vacatureteksten zijn meer op de doelgroepen afgestemd, bijvoorbeeld die van technicus op de afvalwaterzuivering. Hierdoor hebben wij al onze vacatures kunnen vervullen. Er zijn geen vacatures open blijven staan. Dit hebben wij tot nu toe weten te realiseren met beperkte financiële middelen voor recruitment.

Kansen voor iedereen

Zuiderzeeland heeft de afgelopen jaren betekenisvolle stappen gezet in de uitvoering van de Wet Banenafspraken. Tot 2022 hebben we 8,14 banen in het kader van de Banenafspraken gerealiseerd. Dit is bijna 70% van het aantal banen dat Zuiderzeeland volgens de wet zou moeten realiseren. Daarnaast zijn er ook aan vijf medewerkers met een andere arbeidsbijzonderheid (buiten de wet banenafspraken) werkzaam. In 2022 heeft het algemeen bestuur ingestemd met een loonsomuitbreiding van € 215.000 om de rest van de banen te kunnen creëren en in te vullen om zo een inclusief werkgever te zijn. De Banenafspraken maakt daarnaast onderdeel uit van de duurzaamheidslening die in 2022 met de Nederlandse Waterschapbank is afgesloten. De prestatieafspraken die hiervoor is gemaakt is nog niet volledig behaald, maar met behulp van de extra verkregen loonsom kunnen we doorzetten om de prestatie in 2023 en verdere jaren waar te maken.

Integriteit op de agenda

Het afgelopen jaar stond binnen ZZL in het teken van integriteit. In de ambtelijke organisatie is integriteit in verschillende overleggen nadrukkelijk aan de orde geweest. Er is door het college een geactualiseerd beleid op het gebied van fraude vastgesteld. En nieuwe beleid op het gebied van misbruik en oneigenlijk gebruik van middelen vastgesteld. Het melden en vastleggen van nevenactiviteiten van medewerkers wordt gedaan in een centraal register.

Ziekteverzuim onder landelijk gemiddelde

De verwachting dat het ziekteverzuim na corona een forse stijging zou laten zien is voor ons meegevallen. Het verzuimpercentage voor 2022 is uitgekomen op 5,2%. Ten opzichte van 2021 is dit een stijging van 0,7%. Ons verzuimpercentage blijft onder het landelijk gemiddelde. De ontwikkeling van het verzuim vraagt niet om een andere verbijzonderde aanpak aanvullend op het bestaande verzuimbeleid.

Cao-afspraken volgen maatschappelijke ontwikkeling

Eind december 2022 hebben de leden van de Vereniging werken voor waterschappen (Vww) en de leden van de vakbonden FNV en CNV ingestemd met de vierde cao Werken voor waterschappen. De cao heeft een looptijd van 1 jaar: van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023. De sociale partners hebben tijdens de gesprekken over de cao nadrukkelijk oog gehad voor de gevolgen van inflatie en de gestegen kosten van levensonderhoud. Dit hebben zij tot uitdrukking laten komen door in 2022 een eenmalige bruto vergoeding van € 1000 aan de medewerkers te geven.

Blijvend ontwikkelen staat voorop

In 2022 is weer volop gebruik gemaakt van het aanbod wat werd geboden in onze Zomer- en Winterschool. Met het grote verschil ten opzichte van 2021 dat themabijeenkomsten en trainingen weer 'live' konden plaatsvinden. Medewerkers worden gestimuleerd om hun eigen loopbaan actief vorm te geven door gebruik te maken van geboden ontwikkelmogelijkheden en opleidingen. Samen met onze waterkrachtpartners geven wij invulling aan de Waterkrachtacademie. Daarnaast hebben wij in landelijk overleg een bijdrage geleverd aan het invulling geven van het aantrekkelijk zijn en blijven als werkgever op het gebied van kansen bieden voor ontplooiing.

Personeel in cijfers

Omschrijving	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Medewerkers in dienst	337	319
Instroom	31	33
Uitstroom	18	22
Doorstroom	44	15
Man/Vrouw	227/110	216/103
Deeltijders	97	99
Ziekteverzuim	5,5%	4,5%

De financiële toelichting op de realisatie van de loonsom is opgenomen in paragraaf 8.2.2 (toelichting op de lasten).

5.2.2 Speciale investeringen programma Financiën, organisatie en informatie

Speciale investering	Programma	Financieel	Planning
Herinrichting Buitenterrein Waterschapshuis	Financiën, organisatie en Informatie	€ 350.000	2023-2024
Onderzoeksfase	X Ontwerp/planfase	Uitvoeringsfase	Nazorgfase
Afgerond			
Kaders/doelstellingen:			
De kaders voor dit project moeten nog worden vastgesteld door de Algemene Vergadering.			
Voortgang en resultaten 2022			
Bij de vaststelling van de Kadernota 2024-2027 in de Algemene Vergadering van 5 juli 2022 is de herinrichting van het buitenterrein twee jaar verschoven. Om hiermee een bijdrage te leveren aan beperking van de kostenstijging van Zuiderzeeland. Het gaat om een verlaging van de kapitaallasten in 2025/2026 met € 28.000.			
Voor het jaar 2022 is geen voortgang te melden op deze investering. Het oorspronkelijke doel van dit project was om het buitenterrein van het Waterschapshuis meer de uitstraling te geven van een waterschap dat in verbinding staat met de samenleving. Deze meer open uitstraling zou gerealiseerd kunnen worden door de werkzaamheden hiervoor te combineren met de ruimtelijke herinrichting van de directe omgeving van het Waterschapshuis en reeds noodzakelijke renovatiewerkzaamheden van het buitenterrein. De gemeente heeft in 2020 laten weten hier geen prioriteit aan te willen of kunnen geven. De focus komt nu meer te liggen op de renovatiewerkzaamheden die nog steeds noodzakelijk zijn.			

5.2.3 Afronding maatregelen programma Financiën, organisatie en informatie

In het boekjaar afgeronde maatregel:

- Uiterlijk begin 2023 wordt het reserve- en schuldenbeleid van Zuiderzeeland geëvalueerd en indien nodig herzien.
- We werken verder aan informatieveiligheid en privacy, zodat iedereen binnen Zuiderzeeland uiterlijk in 2022 bewust en alert handelt conform de landelijke normen en wetgeving.

5.3. Wat heeft het gekost?

➤ Programmamalasten

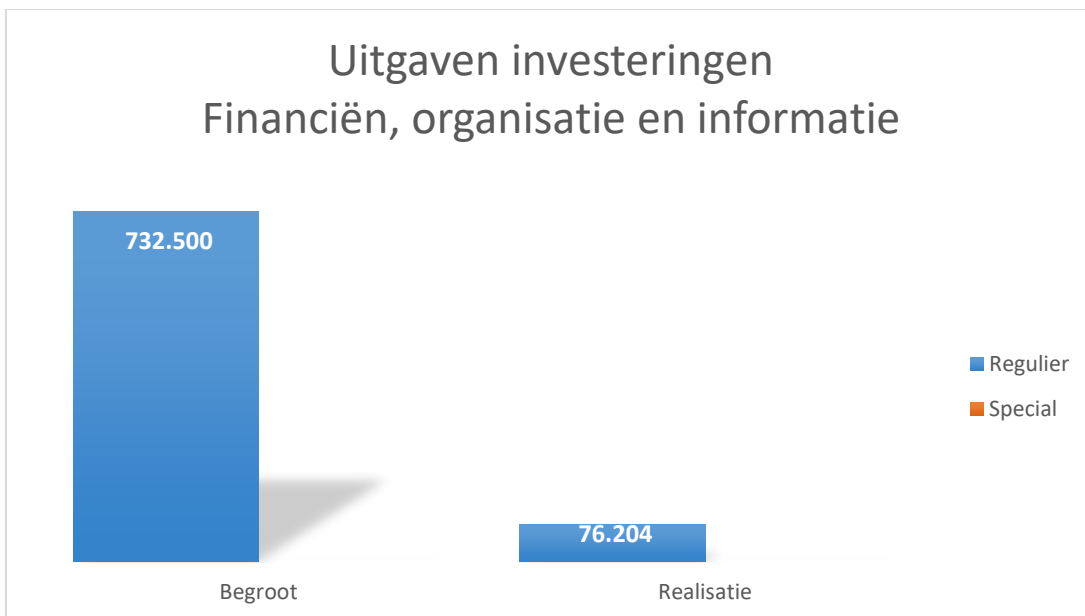
Overzicht programma Financiën, organisatie en informatie (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Financiën, organisatie en informatie	18,3	19,1	19,9	15,8

In paragraaf 8.3 is een toelichting opgenomen over de belangrijkste afwijkingen.

➤ Investerings

In onderstaande staafdiagrammen is de financiële omvang van de lopende en geplande (te starten) investeringen te zien, gesplitst naar reguliere en speciale investeringen. Het gaat hier om de gerealiseerde uitgaven in 2022 per type investering (Realisatie) in relatie tot de verwachte uitgaven ten tijde van de vaststelling van de Begroting & Meerjarenraming (Begroot). Het betreft hier alleen reguliere investeringen, er zijn geen speciale investeringen gepland in 2022.

Toelichting:

Eind 2022 zijn de verantwoordingsregels van kosten van implementatie van software as a service (SaaS) veranderd. Dit betekent dat de eenmalige implementatie-uitgaven voor SaaS software direct als kosten moeten worden verantwoord, in plaats van afschrijven over de levensduur (activeren en afschrijven).

Tot eind vorig jaar, konden we de eenmalige uitgaven voor de implementatie van de software, dat als een bouw pakket door een leverancier werd geleverd en als het boven de activeringsdrempel van

€ 50.000 uitkwam, afschrijven over de levensduur van de SaaS-software. Nu dit niet meer mag hebben we de gerealiseerde kosten in SAAS-oplossingen als exploitatie geboekt.

6. Verplichte Paragrafen

Het Waterschapsbesluit bepaalt dat in de jaarstukken paragrafen worden opgenomen, waarin op de beleidslijnen wordt verantwoord zoals vastgelegd in de programmabegroting. Tevens worden de opbrengsten van de waterschapsbelastingen verantwoord. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de jaarstukken staan worden gebundeld in een kort overzicht, waardoor de Algemene Vergadering voldoende inzicht krijgt.

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de jaarstukken. Met de genoemde onderwerpen is vrijwel altijd een groot financieel belang gediend. De paragrafen geven daardoor extra informatie voor de beoordeling van de financiële positie op de korte en langere termijn.

Het Waterschapsbesluit schrijft de volgende paragrafen voor:

- Bedrijfsvoering;
- Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar;
- Incidentele baten en lasten;
- Onttrekkingen aan bestemmingsreserves en voorzieningen;
- Waterschapsbelastingen;
- Weerstandsvermogen;
- Financiering;
- Verbonden partijen;
- EMU-saldo;
- Topinkomens.

Nieuw in deze jaarrekening is de Openbaarheidsparagraaf. Deze nieuwe paragraaf vloeit voort uit de Wet open overheid (inwerking getreden per 1 mei 2022).

6.1. Bedrijfsvoering

Het beleid, de activiteiten en de daarmee gemoeid zijnde lasten van de bedrijfsvoering van Waterschap Zuiderzeeland zijn opgenomen in het programma Financiën, organisatie en informatie.

6.2. Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar

In de paragraaf betreffende de ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar kan worden ingegaan op externe en interne ontwikkelingen die zich sinds het vaststellen van de vorige begroting en de behandeling van de meerjarenraming hebben voorgedaan. Bovendien kunnen afwijkingen van de uitgangspunten en grondslagen, zoals deze voor de vorige begroting en de meerjarenraming zijn gehanteerd, en belangrijke afwijkingen in de cijfers van de meerjarenraming in deze paragraaf nader worden toegelicht.

Bij Waterschap Zuiderzeeland is ervoor gekozen om de algemene ontwikkelingen van het afgelopen jaar in de inleiding van het jaarverslag op te nemen en de programma specifieke ontwikkelingen mee te nemen in de programmaverantwoording.

6.3. Incidentele baten en lasten

De paragraaf betreffende de incidentele baten en lasten bevat een overzicht van de baten en lasten die als eenmalig moeten worden beschouwd ten opzichte van voorgaande en komende

begrotingsjaren. De jaarrekening 2022 bevat geen baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen en derhalve als incidenteel kunnen worden bestempeld.

6.4. Onttrekkingen voorzieningen en bestemmingsreserves

In de paragraaf betreffende de onttrekkingen aan voorzieningen en bestemmingsreserves wordt ingegaan op de bedragen die rechtstreeks uit voorzieningen worden onttrokken, alsmede op het beroep dat op de bestemmingsreserves is gedaan. Conform het vastgestelde beleid zullen, voordat gelden kunnen worden onttrokken uit bestemmingsreserves, voorstellen daartoe worden gedaan aan de Algemene Vergadering. Pas na vaststelling van deze voorstellen kunnen gelden uit de bestemmingsreserves worden onttrokken. Een overzicht met de onttrekkingen uit voorzieningen en bestemmingsreserves is opgenomen in de toelichting op de balans.

6.5. Waterschapsbelastingen

Anders dan gemeenten en provincies ontvangen waterschappen geen bijdrage van het Rijk voor de bekostiging van hun taken. Waterschappen bekostigen hun taken door het heffen van belastingen: de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing. In de onderstaande tabellen worden de geprognosticeerde en gerealiseerde belastingopbrengsten weergegeven.

De aanslagoplegging en invordering van de waterschapsbelastingen geschiedt door het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT). De gerealiseerde belastingopbrengsten zijn ontleend aan het jaaroverzicht belastingopbrengsten 2022, dat is opgesteld door GBLT. De controle op de juistheid en volledigheid van de belastingopbrengsten maakt onderdeel uit van het controleprogramma van de accountant van GBLT.

Overzicht belastingen, per kostendrager (bedragen x € 1.000.000)

Taak	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Watersysteemtaak	50,2	50,2	51,6	50,1
Zuiveringstaak	33,9	33,9	34,4	34,0
Totaal	84,1	84,1	86,0	84,1

De opbrengsten van de twee taken bestaan zowel uit de opbrengst van de heffingen als de 'negatieve' opbrengst kwijtschelding en overig.

Overzicht belastingen, onderdeel watersysteemheffing (bedragen x € 1.000.000)

Watersysteemheffing	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Watersysteemheffing ingezetenen	15,2	15,2	15,3	15,0
Watersysteemheffing gebouwd	22,4	22,4	23,4	22,5
Watersysteemheffing ongebouwd	10,7	10,7	10,7	10,5

Watersysteemheffing wegen	0,8	0,8	0,8	0,7
Watersysteemheffing natuur	1,2	1,2	1,2	1,2
Verontreinigingsheffing	0,8	0,8	0,8	0,8
Watersysteemheffing vorige jaren	-	-	0,1	0,1
Subtotaal watersysteemheffing	51,1	51,1	52,3	50,8

De gerealiseerde watersysteemheffing van het aanslagjaar 2022 is grotendeels in lijn met de begrote heffing. Alleen de realisatie van de watersysteemheffing gebouwd laat een voordeel zien door de hogere WOZ-taxaties dan begroot.

Overzicht belastingen, onderdeel zuiveringsheffing (bedragen x € 1.000.000)

Zuiveringsheffing	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Zuiveringsheffing huishoudens	25,6	25,6	25,8	25,0
Zuiveringsheffing bedrijven	9,6	9,6	9,7	9,3
Zuiveringsheffing vorige jaren	-	-	0,0	0,8
Subtotaal zuiveringsheffing	35,2	35,2	35,5	35,1

De gerealiseerde zuiveringsheffing van het aanslagjaar 2022 ligt nagenoeg in lijn met de begroting. Alleen bij de zuiveringsheffing huishoudens is een licht hogere aanslagoplegging te zien dan begroot door de toename van het aantal huishoudens.

Overzicht belastingen, onderdeel kwijtschelding (bedragen x € 1.000.000)

Kwijtschelding	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Watersysteemheffing ingezetenen	- 0,9	- 0,9	- 0,7	- 0,7
Zuiveringsheffing huishoudens	- 1,3	- 1,3	- 1,1	- 1,1
Subtotaal kwijtschelding	- 2,2	- 2,2	- 1,8	- 1,8

In het jaar 2022 is de gerealiseerde kwijtschelding lager dan de begrote kwijtschelding. Ook hier is de lagere kwijtschelding het gevolg van een te negatieve inschatting van de gevolgen van de Corona crisis.

Overzicht belastingen, totalen (bedragen x € 1.000.000)

Heffing	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Watersysteemheffing	51,1	51,1	52,3	50,8
Zuiveringsheffing	35,2	35,2	35,5	35,1
Kwijtschelding	- 2,2	- 2,2	- 1,8	- 1,8
Totaal belastingen	84,1	84,1	86,0	84,1

In de onderstaande tabellen worden de begrote en gerealiseerde belastingeenheden weergegeven, exclusief de in het jaar 2022 gerealiseerde eenheden over voorgaande jaren.

Eenheden watersysteemheffing (x 1.000)

Watersysteemheffing	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Watersysteemheffing ingezetenen	171	171	173	169
Watersysteemheffing gebouwd	59.342	59.342	61.837	54.890
Watersysteemheffing ongebouwd	102	102	102	102
Watersysteemheffing wegen	4	4	4	4
Watersysteemheffing natuur	118	118	113	118
Verontreinigingsheffing	12	12	13	13

De cijfers in de bovenstaande tabel laten zien dat de begrote en gerealiseerde eenheden in veel gevallen dicht bij elkaar liggen. Bij de eenheden watersysteemheffing gebouwd en ingezetenen zien we hogere eenheden.

Eenheden zuiveringsheffing (x 1.000)

Zuiveringsheffing	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Zuiveringsheffing huishoudens	410	410	412	407
Zuiveringsheffing bedrijven	153	153	155	151
Totaal	563	563	567	558

Bij de zuiveringsheffing zien we bij de zuiveringsheffing huishoudens licht hogere gerealiseerde eenheden dan begroot. Dit komt door een iets hoger aantal nieuwe huishoudens dan begroot. Bij de zuiveringsheffing bedrijven zien we ook licht hogere eenheden.

6.6. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen³ zegt iets over de middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt om bedrijfsrisico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen op te kunnen vangen. Hierbij zijn de beschikbare weerstandscapaciteit en risico's bepalende factoren.

De beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt te berekenen:

Beschikbare weerstandscapaciteit ultimo 2022 voor resultaatbestemming (bedragen x € 1.000.000)

Weerstandscapaciteit	ultimo 2022
Risico reserves	10,5
Algemene reserve	8,1
Beschikbare weerstandscapaciteit	18,6

Risico's

In deze paragraaf wordt gerapporteerd over alle bestuurlijk relevante risico's die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Ontwikkeling risicomanagement

In de eerste helft van 2020 is de risicoanalyse uitgevoerd. Dit heeft geleid tot aanpassing van het weerstandsvermogen naar € 10,5 miljoen, naar aanleiding van het Algemene Vergadering besluit van 27 oktober 2020. De organisatie is bezig met de ontwikkeling van integraal risicomanagement, via de methode van het risicoleiderschap.

Schadeclaims

Voor mogelijke schadeclaims is een voorziening getroffen. Het is echter nooit uit te sluiten dat er zich claims openbaren die deze voorziening te boven gaan.

Voortstuwvers

Op 3 juli 2018 heeft de Algemene Vergadering ingestemd met het plaatsen van een voortstuwer in de Hannie Schafttocht, een voortstuwer in de Johannes Posttocht, het plaatsen van een pompinstallatie in de Zuider-d-tocht en mitigerende maatregelen, onder de voorwaarde dat een Europese subsidie uit het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) verkregen kon worden. De subsidie (50%) is verkregen. Op 30 maart 2021 heeft het college het projectplan voor de uitvoering vastgesteld. Tegen het besluit is bezwaar gemaakt. In 2022 heeft een heroverweging van het Projectplan voortstuwvers plaatsgevonden. Hierbij zijn alle onderdelen nog eens goed tegen het licht gehouden. Het college concludeerde hieruit dat het project niet meer maatschappelijk te verantwoorden is.

7 december 2022 is het gebied geïnformeerd over het voorgenomen besluit van het college om de Algemene Vergadering voor te stellen, te laten besluiten het project(plan) in te trekken i.v.m. gestegen kostenraming, kosten-baten verhouding en de effectiviteit. De uitkomsten van de heroverweging worden in het eerste kwartaal van 2023 gedeeld met het bestuur, waarbij de te nemen beslissing op bezwaar ter besluitvorming wordt voorgelegd. Het bestuur wordt voorgesteld om de pompinstallatie Zuider-d-tocht wel uit te voeren. Het risico bestaat uit het niet halen van de subsidiedeadline en het verkrijgen van subsidie voor plaatsen van de pompinstallatie Zuider-d-tocht.

³ Het weerstandsvermogen wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit (€ 18,6 miljoen) te delen door het bedrag dat is benodigd om risico's af te dekken te delen (€ 10,5 miljoen).

Ook imagoschade is een risico. Daarnaast staat voor belanghebbenden rechtsbescherming open tegen de beslissing op bezwaar. Deze risico's vormen onderdeel van het te volgen bestuurlijk proces.

Volatiliteit energiemarkt

Het waterschap verbruikt veel energie (voornamelijk elektriciteit) om dagelijks het afvalwater te zuiveren en om te zorgen voor droge voeten door het water uit te malen. De energieprijzen zijn het afgelopen jaar fors gestegen. De elektriciteit wordt vanaf 2024 ingekocht tegen een marktconforme uurprijs. Deze ligt niet vast en kan zeker in de huidige marktomstandigheden fluctueren. Ook voor gas geldt dat de prijs vanaf 2024 niet vastligt. In de huidige Begroting en Meerjarenraming is uitgegaan van een prijsontwikkeling gebaseerd op de forward-markt ten tijde van het opstellen van de begroting. De daadwerkelijke prijsontwikkeling kan hier uiteraard van afwijken (in zowel positieve als negatieve zin).

Voor 2023 is de prijs voor elektra grotendeels vastgelegd in de periode voor de crisis tegen een toen nog laag tarief. Eind 2022 is een klein laatste deel ingekocht. Dit heeft wel tot gevolg dat het tarief ten opzichte van de begroting 2022 is gestegen. Voor 2024 en verder liggen de prijzen niet vast en is in de Meerjarenraming uitgegaan van de prijzen van de forward-markt. De fluctuaties in de energiemarkt zijn echter ook groot, waardoor het lastig blijft om een betrouwbare inschatting te maken van de elektriciteitsprijzen voor 2024 en verder.

Voor gas geldt dat Zuiderzeeland nog een contract heeft met SEFE Energy (voorheen Gazprom), waarin de prijzen voor 2023 vastliggen. Inmiddels is duidelijk dat dit contract niet opgezegd hoeft te worden in verband met de sancties tegen Rusland. Dit betekent dat voor 2023 de tariefstijging lager uitpakt dan verwacht. In de B&MR 2023-2026 is vanaf 2023 rekening gehouden met een te betalen gasprijs op basis van de (forward) markt. Ook hiervoor geldt dat de prijzen van moment tot moment sterk kunnen fluctueren, wat zowel voor- als nadelig kan uitpakken ten opzichte van de budgetten die in deze B&MR 2023-2026 zijn opgenomen.

Stikstof

Op 2 november 2022 verklaarde de Raad van State de bouwvrijstelling uit de stikstofwet niet langer houdbaar. Dit betekent dat ieder project een individuele beoordeling vereist van stikstofeffecten in de bouw- of aanlegfase, en in de gebruiksfase. Zonder stikstofvergunningen loopt Zuiderzeeland mogelijk grote vertraging op bij het uitvoeren van wettelijke taken (zoals dijkversterkingen) en het halen van KRW doelen. De Unie van Waterschappen roept op om in te zetten op het veroorzaken van zo min mogelijk emissie bij het uitvoeren van projecten. Daar waar dat niet mogelijk is, kan door middel van een ADC-toets toch een vergunning worden verkregen: voor projecten waarvoor geen alternatieven zijn (A), die van doorslaggevend belang zijn (D) en waar compensatie (C) wordt geregeld voor de beschadigde natuur door aanleg van nieuwe vergelijkbare natuur.

Transportcapaciteit energie

Het is druk op het elektriciteitsnet in ons beheergebied en het hoogspanningsnet in Nederland. TenneT, beheerder van het hoogspanningsnet in Nederland, heeft op 17 november 2022 aangegeven dat in de Flevopolder de maximale capaciteit voor het verbruiken van elektriciteit is bereikt. Dit hoogspanningsnet voorziet ook de regionale elektriciteitsnetten van Liander van elektriciteit. Gevolg van de aankondiging is dat Liander de komende periode geen extra capaciteit meer kan toezeggen aan grootverbruikers van elektriciteit. Dit kan ook gevolgen hebben voor projecten van Zuiderzeeland. Mogelijk hebben we een rol in de oplossing van dit probleem door de zuiveringen als Energiehub in te zetten. Deze en andere bijdragen van het waterschap in de energietransitie worden meegenomen in de Regionale Energiestrategie (RES).

Prijsontwikkelingen

De in de begroting ingecalculerde algemene prijsontwikkeling is gebaseerd op het Centraal Planbureau. Anders dan in andere jaren, is het meerjarenperspectief nadrukkelijk een raming. In 2023 wordt een deel van onze meerjarige bestekken 'ververst' en vanwege de prijsverhoging in de markt zal dit ook zijn weerslag vinden in de aanbestedingsresultaten, waaronder in het watersysteem (maaibestekken).

Cao-ontwikkeling

De cao waterschappen heeft een looptijd tot en met 31 december 2022. De in de begroting ingecalculeerde loonontwikkeling is gebaseerd op het Centraal Planbureau. Eventuele financiële effecten van een nieuwe cao worden in 2023 duidelijk.

Oninbaarheid belastingen

In de begroting 2022 is rekening gehouden met een dotatie aan de voorziening oninbare belastingdebiteuren van € 0,4 miljoen. De belastingverantwoording 2022 van GBLT geeft aan dat door de vrijval van deze voorziening voor oudere belastingjaren de dotatie voor het jaar 2022 slechts € 0,2 miljoen bedraagt. Voor belastingjaar 2022 wordt het percentage van 0,60% oninbaarheid gehandhaafd ondanks dat deze op basis van de voorgaande jaren aan de hoge kant is. Enige voorzichtigheid is namelijk geboden door de oplopende inflatie en hogere energielasten welke een negatief effect kunnen hebben op de financiële buffers van huishoudens en bedrijven. Op dit moment zijn er nog geen grote afwijkingen zichtbaar bij GBLT. Of en in welke mate zich dit voordoet, is op dit moment lastig in te schatten.

Versterking IJsselmeerdijk

Zuiderzeeland is verantwoordelijk voor de beheersing van praktisch alle risico's die kunnen optreden binnen HWBP dijkversterkingsprojecten. Een goede risicobeheersing is cruciaal om het project binnen scope, geraamde tijd en kosten uit te voeren. In het risicodossier zijn de risico's en beheersmaatregelen opgenomen. Voor het project versterking IJsselmeerdijk bedraagt de risicoreservering ruim 10% van de totale kosten voor de Planuitwerkingsfase. Het project zet in op een emissiearme uitvoering en vergroting van de biodiversiteit om het project vergunbaar te krijgen.

Slibeindverwerking

De realisatie van de nieuwe slibdrooginstallatie van HVC is gestart. HVC voorziet door vertraging als gevolg van het vergunningstraject dat de slibdrooginstallatie medio 2024 operationeel is. Als gevolg daarvan moet ons zuiveringsslib een langere tijd tegen een duurder verwerkingstarief verwerkt worden. Dit is met een aanvullend addendum geregeld, tot 1 oktober 2024. Per 1 oktober 2024 betalen wij het aandeelhouderstarief voor dat deel van ons slib wat HVC in eigen installaties kan verwerken. Hiermee is de eindverwerking van ons zuiveringsslib geborgd.

Afschaffen BTW-vrijstelling

Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft in enkele uitspraken bepaald dat de koepelvrijstelling in de BTW beperkter moet worden toegepast dan tot nu toe gebruikelijk was. In afwachting van reparatie via Europese regelgeving is de aangekondigde inperking van de koepelvrijstelling per 1 januari 2019 opgeschort. Ten aanzien van het voorgaande zijn momenteel geen nieuwe ontwikkelingen te melden.

Boekenonderzoek Omzetbelasting leidt naar verwachting tot een financiële correctie

In juli 2022 is door de Belastingdienst een boekenonderzoek gestart. Dit is een eigenstandige bevoegdheid van de Belastingdienst (en kent dus geen aanleiding of oorzaak). De Algemene Vergadering is geïnformeerd over dit onderzoek in de Bestuursrapportage 2022 en in de mededeling van de prognose van het jaarresultaat (oktober 2022). Het onderzoek is nog steeds lopend. Het waterschap faciliteert de Belastingdienst met beantwoording van vragen en het verstrekken van informatie. De verwachting is dat de uitkomst van het onderzoek leidt tot een financiële correctie. Een betrouwbare inschatting of bandbreedte is op dit moment nog niet af te geven.

Overcommittering POP3

De provincie heeft Zuiderzeeland begin 2019 verzocht om in het kader van POP3-water middelen garant te staan voor overcommittering. Om tot een volledige uitputting van de Europese middelen (POP3) te kunnen komen, heeft het nationale Regiebureau POP de provincies geadviseerd om 10% over te committeren op de maatregelen. Ook voor de programmalijn water is deze ambitie uitgesproken. De vooronderstelling hierbij is dat niet alle projecten geheel of gedeeltelijk worden uitgevoerd, dan wel de volledige kosten maken. De Algemene Vergadering heeft in februari 2019 ingestemd met het verstrekken van 6,7% overcommittering (risico van maximaal € 437.000). Ook heeft de Algemene Vergadering bij amendement bepaald dat eventuele overgebleven gelden worden ingezet voor waterkwaliteitsmaatregelen. Het maximale overcommitteringsrisico is voor 50% afgedekt in de begroting & meerjarenraming.

Als bij de afrekening blijkt dat er sprake is van overcommitting, dan wordt Zuiderzeeland gevraagd dat deel voor zijn rekening te nemen. Als er geen sprake is van overcommitting, dan wordt geen beroep gedaan op de hiervoor bij het waterschap (gereserveerde) middelen. In het najaar 2022 heeft de provincie Flevoland doorgegeven dat een bedrag van € 113.617 van de toegezegde € 437.000 aan overcommittingsgelden niet nodig is. Mogelijk loopt dit bedrag in 2023 en 2024 verder op. De van toepassing zijnde periode waarin gebruik kan worden gemaakt van de overcommittingsgelden, is verlengd met 2 jaar vanwege verlenging van het POP3-programma naar eind 2024.

Fraude(risico's) en beheersing

Het college van Waterschap Zuiderzeeland is zich bewust van het inherente risico van fraude dat zij, zowel intern als extern, loopt bij het uitvoeren van haar activiteiten. Het college heeft in 2022 het fraudeprotocol geactualiseerd. Het fraudeprotocol beschrijft het frauderisicobeheersingsproces en bevat een frauderesponsplan waarin de stappen zijn opgenomen die doorlopen worden in het geval van een vermoeden van fraude.

Externe partijen moeten er op kunnen vertrouwen dat Waterschap Zuiderzeeland en haar medewerkers op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. Daarom legt elke medewerker bij Waterschap Zuiderzeeland bij indiensttreding een ambtseed/-belofte af. Het waterschap heeft een Klachtenregeling ongewenst gedrag, een Regeling Klokkenluiders en een Handboek Integriteit voor medewerkers. Het waterschap heeft twee externe vertrouwenspersonen. Vermoedens van fraude kunnen worden gemeld bij de secretaris-directeur en worden vertrouwelijk behandeld.

Onze (financiële) processen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheiding. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwickelen.

Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico van samenspanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van vertrouwenspersonen om niet-integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen moeten er toe bijdragen dat het omzeilen van beheermaatregelen wordt gesignaleerd.

Gezien de aard van de activiteiten van Waterschap Zuiderzeeland en de belanghebbenden en organisaties waarmee het waterschap als overheidsorgaan en als private partij in contact staat, onderkent het college ook een extern risico op fraude of onregelmatigheden. Het college heeft in 2022 de nota Misbruik en Oneigenlijk Gebruik geactualiseerd. Deze nota bevat kaders voor de beheersing van het risico op misbruik en oneigenlijk gebruik van de regelingen en de eigendommen van het waterschap. Ook heeft het college een risicoanalyse uitgevoerd. De in 2022 uitgevoerde risicoanalyse heeft het college inzicht gegeven in deze risico's en waar aanvullende beheermaatregelen nodig zijn.

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, gevallen van ransomware en datalekken. Gezien de activiteiten van Waterschap Zuiderzeeland heeft security een hoge prioriteit vanuit de perspectieven bedrijf continuïteit, fraude en privacy en daarmee samenhangende reputatie.

Vanuit Security en privacy worden we periodiek extern getoetst op AVG/BIO. Dit is een specifieke vertaling van de ISO27001 / CSIR voor de waterschappen. Het college laat pentesten en phishing testen uitvoeren en voert zelfevaluaties uit op de BIO/AVG/CSIR. Ook voor de Basisregistratie Grootchalige Topografie en de Basisregistratie Ondergrond voert het college een zelfevaluatie uit. Eventuele verbeterpunten worden vertaald in het informatiebeveiligingsproces.

Vanuit bedrijfscontinuïteit zet het college diverse monitoringsinstrumenten in voor de procesautomatisering als de kantoorautomatisering. Deze instrumenten variëren van back-up en restore tot CERT / SOC diensten.

Conclusie fraudebeheersing

Het college is van mening dat, met alle analyses en getroffen beheersingsmaatregelen, de risico's met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering inzichtelijk zijn en op een adequate wijze de aandacht krijgen.

6.7. Financiering

De financieringsparagraaf in de begroting is een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie. Bij de inrichting van de financieringsfunctie staat beheersing van het renterisico centraal.

Rentevisie

De tarieven in de geld- en kapitaalmarkt bevonden zich bij het opstellen van de begroting 2022 op een historisch laag niveau. Het inschatten van deze tarieven was lastig. Het rentepercentage van de nieuw af te sluiten langlopende geldlening van twintig jaar zonder aflossingen was begroot op 1,0% over het jaar 2022. In 2022 steeg zowel de lange als korte rente snel. Naast de herstructurering van een aantal langlopende geldleningen in maart 2022 zijn er geen nieuwe geldleningen aangetrokken in het jaar 2022. Ook is er weinig gebruik gemaakt van de faciliteit van kasgeldleningen.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan hoeveel het waterschap kort mag financieren als percentage van de begroting.

Kasgeldlimiet 2022 (bedragen x € 1.000.000)

	Omschrijving	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
4.	Vlottende schuld minus vlottende middelen	5,9	10,7	11,9	7,1
5.	Kasgeldlimiet	20,3	20,3	20,3	20,3
6.	Ruimte onder de kasgeldlimiet	14,4	9,6	8,4	13,2
Berekening kasgeldlimiet					
7.	Begrotingstotaal	88,2	88,2	88,2	88,2
8.	Percentage regeling	23%	23%	23%	23%
5.	Kasgeldlimiet (7 x 8)	20,3	20,3	20,3	20,3

Uit vorenstaande tabel blijkt dat in het verslagjaar is voldaan aan de kasgeldlimiet. In geen van de kwartalen is de kasgeldlimiet overschreden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 30% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar. Door de herstructurering van een aantal langlopende geldleningen in maart 2022 is de aflossing in het jaar 2022 ten opzichte van voorgaande jaren hoog.

Renterisiconorm 2022 (bedragen x € 1.000.000)

	Renterisiconorm	Jaar 2022
1	Renteherzieningen	-
2	Aflossingen	24,3
3	Renterisico (1 + 2)	24,3
4	Renterisiconorm	26,4
5	Ruimte onder renterisiconorm	2,1
	Berekening renterisiconorm	
4a	Bruto begrotingstotaal	88,2
4b	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	30%
4	Renterisiconorm (4a x 4b)	26,4

Schatkistbankieren

Eind 2013 is de Regeling Schatkistbankieren van kracht geworden in het kader waarvan de decentrale overheden hun overtollige middelen, boven een bepaalde drempel, dienen af te storten bij het Ministerie van Financiën. Het toetsen of de regeling op de juiste wijze wordt uitgevoerd vindt plaats op kwartaalbasis.

Berekening drempelbedrag schatkistbankieren 2022 (bedragen x € 1.000)

	Schatkistbankieren	Berekening
1.	Begrotingsomvang	88.154 ⁴
2.	Percentage drempel	2,00%
3.	Drempel schatkistbankieren (1 x 2)	1.763

⁴ Zie hoofdstuk 10

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Som van de per dag buiten 's Rijksschatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	3.279	150	1.915	142
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijksschatkist aangehouden middelen	36	2	21	2
Ruimte onder het drempelbedrag	1.727	1.761	1.742	1.762
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Financieringsbehoefte

In het jaar 2022 zijn er voorschotten ontvangen voor de realisatie van het dijkversterkingsproject Drontermeerdijk en de voorbereidingsfase van de IJsselmeerdijk dijkvak 8.3. Mede door deze voorschotten was het niet nodig om nieuwe geldleningen aan te trekken in het jaar 2022.

6.8. Verbonden partijen

Waterschap Zuiderzeeland heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen waaronder gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen.

De verbonden partij voert beleid voor Zuiderzeeland uit dat het waterschap ook zelf zou kunnen uitvoeren. Om deze reden is het van belang de ontwikkelingen weer te geven in deze paragraaf verbonden partijen. Uiteraard blijft Zuiderzeeland beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden houden ten aanzien van deze partijen. De paragraaf richt zich op eventuele wijzigingen die zich hebben voorgedaan in het jaar 2022.

Nederlandse Waterschapsbank (NWB)

Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de NWB bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. De NWB Bank is zeer kredietwaardig met ratings AAA/Aaa van S&P/Moody's. Zuiderzeeland is in het bezit van 68 van de 58.989 aandelen, hetgeen neerkomt op 0,11% van het totale aandelenkapitaal. De leningenportefeuille van Zuiderzeeland bestaat voor een zeer groot deel uit leningen die bij de NWB zijn afgesloten. Jaarlijks wordt heemraad Vereijken gemachtigd om namens Zuiderzeeland deel te nemen aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van de NWB.

Unie van Waterschappen (UvW)

De UvW behartigt op nationaal en internationaal niveau de belangen van de waterschappen voor een goede waterstaatsverzorging binnen het waterschapsbestel. De UvW treedt namens de waterschappen op als vertegenwoordiger naar het parlement, de rijksoverheid en organisaties als het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging Nederlandse Gemeente (VNG). Dijkgraaf H. Klavers heeft zitting in de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen.

GR Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT)

De heffing en inning van de waterschapsbelastingen liggen in handen van GBLT. Door op het gebied van de inning van belastingen samen te werken met anderen, worden de maatschappelijke kosten

zo laag mogelijk gehouden. In deze gemeenschappelijke regeling nemen vijf waterschappen en zes gemeenten deel. Heemraad T. Vereijken is namens Zuiderzeeland lid van het algemeen bestuur van GBLT.

GR Aqualysis

Aqualysis verricht als waterlaboratorium het hydrobiologisch, bacteriologisch en chemisch onderzoekswerk voor vijf waterschappen. Door chemisch, bacteriologisch en biologisch onderzoek te verrichten, is controle op naleving van vergunningen mogelijk, alsmede het beheersen en het beoordelen van de kwaliteit van het oppervlaktewater en de controle op het zuiveren van afvalwater. Het Bestuur van Aqualysis bestaat uit vijf bestuursleden; elk bestuurslid vertegenwoordigt een deelnemend waterschap. Heemraad J. Caris is namens Zuiderzeeland lid van het bestuur.

GR Het Flevolands Archief

Het Flevolands Archief is de nieuwe naam van het gedeelte van het archief dat in het verleden was ondergebracht bij Nieuw Land Erfgoedcentrum. Het Flevolands Archief is samenwerkingspartner voor diverse overheidsorganen. Dit zijn het Rijk, de provincie Flevoland, de gemeenten Dronten, Lelystad, Urk, Zeewolde en Waterschap Zuiderzeeland. Het archief verzamelt ook particuliere archieven. Het waterschap voldoet met deze samenwerking aan de archiefverplichting voor overheidsorganisaties. Namens Zuiderzeeland is heemraad A. Poppe lid van het algemeen bestuur.

GR Het Waterschapshuis

De gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis (HWH) is de regie- en uitvoeringsorganisatie voor de 21 waterschappen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie. Het Waterschapshuis bevordert de samenwerking op het gebied van ICT tussen de waterschappen en de andere overheden die actief zijn in de watersector. Het Waterschapshuis is landelijk en sector breed en leent zich vooral voor thema's als: standaardisatie, gemeenschappelijke distributie van gegevens (o.a. Europese en landelijke datasets), informatieveiligheid bij de overheid, aansluiting bij landelijke (ICT) overheidsinitiatieven. Namens Zuiderzeeland is Heemraad J. Caris lid van het algemeen bestuur.

Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer

De Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) is het kenniscentrum van regionale waterbeheerders in Nederland. De kennis kan liggen op toegepast technisch, natuurwetenschappelijk, bestuurlijk-juridisch en sociaalwetenschappelijk gebied. De STOWA draagt bij aan kennisvergroting van Zuiderzeeland over het waterbeheer. Daarnaast ondersteunt STOWA in een aantal gevallen intern onderzoek door ons waterschap.

Windpark Hanze B.V.

Sinds het najaar 2018 is Waterschap Zuiderzeeland aandeelhouder in Windpark Hanze B.V. Windpark Hanze B.V. heeft als doel om een windmolenpark te realiseren en te exploiteren in de gemeente Dronten. De deelname van Zuiderzeeland heeft tot doel om de verduurzamingsdoelstellingen van het waterschap op het gebied van energie te realiseren. Namens Zuiderzeeland is heemraad A. Poppe vertegenwoordiger in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Vereniging Werken voor waterschappen

De Vereniging Werken voor waterschappen is opgericht eind 2018 en heeft tot doel om te werken aan moderne werknemersvoorwaarden (CAO) voor waterschappen en gelieerde organisaties en neemt daarmee de werkgeverstaken over van de Unie van Waterschappen.

AquaMinerals

Zuiderzeeland wil op een maatschappelijk verantwoorde wijze teruggewonnen grondstoffen, gerelateerd aan onze kerntaak, rendabel en duurzaam afzetten. Dit vergt specifieke kennis en kunde die wij vanuit onze kerntaak minder goed beheersen. AquaMinerals speelt hierbij een belangrijke rol als grondstoffenmakelaar.

GR Slibverwerking/HVC

De GR Slibverwerking is een regeling tussen de dagelijkse besturen van verschillende waterschappen die hun slib door HVC laten verwerken. De GR Slibverwerking treedt op als vertegenwoordiger en

belangenbehartiger van de waterschappen in HVC. Heemraad J. Caris is namens Zuiderzeeland lid van het bestuur van de GR Slibverwerking.

6.9. EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Het EMU-saldo van de lokale overheid telt mee voor het EMU-saldo van de totale overheid. Om inzicht te geven in het verwachte EMU-saldo van de lokale overheid is weergave van het saldo een verplicht onderdeel. De cijfers worden daarnaast verstrekt aan het CBS. Sturing op het EMU-saldo is van groot belang in verband met de Wet HOF. Het maximale EMU-tekort voor Waterschap Zuiderzeeland bedraagt voor het jaar 2022 € 11,7 miljoen. In bijgevoegde tabel is waar te nemen dat we ruim onder deze norm blijven.

	EMU-saldo	Bedragen x €1.000.000
0	Te verdelen resultaat	2,2
	– betalingen uit reserves	- 5,1
1	EMU-exploitatiesaldo	- 2,9
2	Invloed investeringen	
	– bruto investeringsuitgaven	- 13,7
	+ investeringssubsidies	+ 3,7
	+ afschrijvingen en desinvesteringen	+ 9,6
3	Invloed voorzieningen	
	+ toevoeging aan voorziening t.l.v. exploitatie	+ 0,2
	- onttrekking aan voorziening t.l.v. exploitatie	- 0,5
	– betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	- 1,8
	EMU-saldo	- 5,4

6.10. Topinkomens

Op 1 januari 2013 is de nieuwe Wet normering topinkomens (WNT) ingegaan. Het doel van de WNT is het tegengaan van bovenmatige beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector. Op grond van de WNT worden inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak genormeerd en openbaar gemaakt. De maximering is van toepassing op de hoogst leidinggevendenden (topfunctionarissen) van de instellingen en interne toezichthouders. Jaarlijks worden de bezoldigingsnormen in een ministeriële regeling aangepast.

Topfunctionarissen zijn, kort gezegd, degenen die behoren tot het hoogste uitvoerende of toezichthoudende orgaan, of de laag daaronder, en in die rol verantwoordelijk zijn voor de gehele instelling of rechtspersoon. Bij waterschappen is de functie van secretaris aangewezen als topfunctionaris.

Op grond van de WNT mag het inkomen van topfunctionarissen in de (semi) publieke sector maximaal 100% van het ministersalaris zijn. Dat komt in 2022 neer op € 216.000, inclusief belaste kostenvergoeding en pensioenbijdrage werkgever. Voor ontslagvergoedingen van topfunctionarissen geldt ook een norm van maximaal één jaarsalaris, met een maximum van € 75.000. Bonussen, winstdelingen en andere vormen van variabele beloning zijn niet toegestaan. Voor de rapportage in het kader van de WNT verwijzen wij u naar de paragraaf in de jaarrekening.

6.11. Openbaarheidsparagraaf

Dit is de openbaarheidsparagraaf van Waterschap Zuiderzeeland. De openbaarheidsparagraaf is een nieuwe verplichte paragraaf in de jaarstukken. De verplichting komt voort uit het besluit tot actieve openbaarmaking van informatie, de plannen ter verbetering van de informatiehuishouding bij waterschappen en artikel 3.5 van de Wet open overheid (Woo) dat bepaalt dat een bestuursorgaan in de jaarlijkse begroting en verantwoording aandacht besteedt aan de beleidsvoornemens en uitvoering van de Woo.

De focus van deze openbaarheidsparagraaf is de beschrijvende en kwalitatieve verantwoording op hoofdlijnen over de activiteiten die zijn uitgevoerd in 2022 op de thema's verbetering van de informatiehuishouding, actieve openbaarmaking en passieve openbaarmaking. Dit betreft zowel de reguliere activiteiten die uit de standaard budgetten worden bekostigd als de activiteiten die zijn gerealiseerd vanuit de gelden van de Wet open Overheid.

1. Actieve openbaarmaking voor de elf verplichte categorieën documenten

Onder actieve openbaarmaking verstaan we de activiteiten die vanuit Zuiderzeeland worden ondernomen om informatie uit zichzelf openbaar te maken. In onderstaande tabel wordt weergegeven welke documenten het waterschap reeds publiceerde in 2022, tot welke informatiecategorie deze behoren en op welk platform ze zijn gepubliceerd.

Nr	Art. Woo	Naar verwachting verplicht per	Omschrijving (informatiecategorie)	Gepubliceerd	Platform
1	3.3, 1a, 1b en 1c	Nog niet bekend	Wet en regelgeving, overige besluiten algemene strekking en ontwerpen waarover extern advies is gevraagd	Ja	Website waterschap
2	3.3, 1d en 1e	2023	Inzicht in de organisatie/werkwijze, de bereikbaarheid, en de wijze waarop een informatieverzoek kan worden ingediend	Ja	Website waterschap
3	3.3, 2a en 2c	2023	Vergaderstukken en verslagen van het algemeen bestuur en zijn commissies en de bij het algemeen bestuur ingekomen stukken	Ja	Website waterschap
4	3.3, 2d	Nog niet bekend	Agenda's en besluitenlijsten van het dagelijks bestuur	Ja	Website waterschap
5	3.3, 2e	Nog niet bekend	Adviezen met betrekking tot de ontwerpen uit categorie 1 en adviezen van adviescommissies die niet zien op individuele zaken	Nee	N.v.t.
6	3.3, 2f	2023	Convenanten	Nee	N.v.t.
7	3.3, 2g	Nog niet bekend	Jaarplannen en jaarverslagen	Ja	Website waterschap

8	3.3, 2i	2023	Woo-verzoeken (incl. beslissing en verstrekte informatie)	Ja	Website waterschap
9	3.3, 2j	Nog niet bekend	Onderzoeksrapporten	Nee	N.v.t.
10	3.3, 2k 3.3a	Nog niet bekend	Beschikkingen	Nee	N.v.t.
11	3.3, 2l	Nog niet bekend	Klachtoordelen	Nee	N.v.t.

2. De inspanningsverplichting tot openbaarmaking voor andere documenten dan de elf onder 1. vermelde categorieën

In 2022 zijn nog geen documenten gepubliceerd op basis van de inspanningsverplichting.

3. Passieve openbaarmaking (openbaarmaking op verzoek)

In 2022 zijn negen Woo-verzoeken gedaan. Drie Woo-verzoeken zijn gepubliceerd, de rest is ingetrokken of afgewezen. Hierbij zijn 1944 documenten openbaar gemaakt. Het aantal Woo-verzoeken toont een stijgende lijn met eveneens een toename van zeer omvangrijke en/of complexe Woo-verzoeken. Nog niet alle Woo-verzoeken worden binnen de daarvoor gestelde termijn beantwoord. In 2022 zijn er al grote inspanningen verricht om de doorlooptijd te verkorten. Echter is hier nog een extra inspanning op nodig.

4. De informatiehuishouding

Om de informatiehuishouding verder op orde te brengen zijn in 2022 een nieuwe zaakoplossing, anonimiseringstool, integratieplatform en (pr)e-depot oplossing aangeschaft. Deze tooling wordt in 2023 geïmplementeerd. Zodat enerzijds de informatiehuishouding verder op orde wordt gebracht waarmee we invulling geven aan onze ambitie om een open overheid te zijn en anderzijds de processen voor het efficiënter afhandelen van Woo verzoeken worden gefaciliteerd.

Daarnaast zijn er maatregelen getroffen om de duurzame toegankelijkheid van digitale informatie te borgen. Verder is er een impactanalyse op verschillende informatiewetten uitgevoerd, waarbij ook de samenhang van de Woo ten opzichte van andere wetten naar voren is gekomen.

5. Aanstelling en het in dienst hebben van een Woo-contactpersoon

De Woo schrijft voor dat ieder bestuursorgaan een of meer contactpersonen heeft om vragen van inwoners, bedrijven, instellingen en overheden te beantwoorden over de beschikbaarheid van publieke informatie. Zuiderzeeland beschikt per 1 mei 2022 over een Woo-contactpersoon en een plaatsvervanger.

6. Eventuele andere activiteiten om de Woo te implementeren

Naast de hierboven beschreven activiteiten op de specifieke thema's zijn er ook overstijgende activiteiten ondernomen om de gezamenlijke veranderopgave te realiseren. Zo zijn in 2022 de eerste stappen gezet voor de uitbreiding van capaciteit op informatiehuishouding en openbaarmaking. Daarnaast is ten behoeve van de implementatie van de Woo actief kennis gedeeld met andere waterschappen en collega-overheden.

7. Besteding incidentele subsidie

De Rijksoverheid stelt incidentele middelen beschikbaar om de Woo te implementeren en structurele middelen om de extra uitvoeringskosten als gevolg van de Woo te dekken. In 2022 heeft Zuiderzeeland € 39.052 voor 2022 aan incidentele middelen ontvangen. Met ingang van 2023 worden structurele middelen beschikbaar gesteld. De incidentele middelen zijn in 2022 als volgt ingezet:

- Aanschaf anonimiseringstool;
- Inrichten publicatieplatform;
- Woo-contactpersoon.

Jaarrekening

7. Balans

7.1. Balans per 31 december

(bedragen x € 1.000)

Debet	Ultimo 2022	Ultimo 2021	Credit	Ultimo 2022	Ultimo 2021
Vaste activa			Vaste passiva		
Immateriële vaste activa	143	1.062	<i>Eigen vermogen, bestaande uit</i>		
Materiële vaste activa	110.672	111.096	<i>Reserves</i>	33.841	33.513
Financiële vaste activa	8.784	7.662	<i>Gerealiseerd resultaat</i>	2.180	5.397
			Eigen vermogen	36.021	38.910
			Voorzieningen	1.940	4.052
			Vaste schulden met een looptijd van een jaar of langer	75.423	78.745
	119.599	119.820		113.384	121.707
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Voorraden	281	284	Netto vlottende schulden met een looptijd van korter dan een jaar	22.606	7.208
Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar	14.728	14.907	Overlopende passiva	4.120	14.448
Overlopende activa	5.502	7.420			
Liquide middelen		932			
	20.511	23.543		26.726	21.656
Balanstotaal	140.110	143.363		140.110	143.363

7.2. Toelichting op de balans

7.2.1 Waarderingsgrondslagen

Valuta en notatie

Alle bedragen worden weergegeven in duizenden euro's. In de toelichtende teksten worden de bedragen weergegeven in hele euro's.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële en materiële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van de historische kostprijs minus de lineaire afschrijvingen op basis van de verwachte levensduur.

De overige activa zijn opgenomen tegen nominale waarde.

De afschrijving wordt zo berekend dat bij in gebruik name van het kapitaalwerk:

- vóór 1 juli een volledige jaarafschrijving plaatsvindt;
- ná 1 juli geen afschrijving plaatsvindt.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

(Im)materiële vaste activa		Termijn
Algemeen		
Grond		geen afschrijving
Bedrijfsmiddelen		5 - 10 jaar
Hardware/software		5 - 8 jaar
Kantoren en centrale werkplaatsen	Civiel	40 jaar
	Mechanisch/elektrisch	15 jaar
	Inrichting	10 jaar
Zonnepanelen		25 jaar
Omvormer		12 jaar
Waterkeringen		
Waterkeringen		30 jaar
Gemalen, kunstwerken en watergangen		
Watergangen		30 jaar
Gemalen	Civiel	40 jaar
	Mechanisch/elektrisch	20 jaar
Overige kunstwerken		20 - 40 jaar

(Im)materiële vaste activa		Termijn
Zuiveringstechnische werken		
Afvalwaterzuiveringsinstallaties	Civiel	30 jaar
	Mechanisch/elektrisch	15 jaar
Rioolgemalen	Civiel	30 jaar
	Mechanisch/elektrisch	15 jaar
Persleidingen		30 jaar
Verbeteringswerken		30 jaar

Gronden die zijn verkregen voor de aanleg van duurzame oevers worden afgewaardeerd met 80%. Dit percentage komt overeen met het genoemde percentage voor natuurterreinen in het Waterschapsbesluit. In het verleden werden gronden van duurzame oevers afgewaardeerd met 50%.

Vanaf het jaar 2018 worden er geen uren meer geactiveerd van eigen personeel (projectleiders) van investeringsprojecten. Eind 2020 heeft de AV besloten om personeelslasten voor grote projecten wel te activeren (met een ondergrens van € 85.000).

Financiële vaste activa

Bij de financiële vaste activa worden aandelen opgenomen tegen de nominale waarde.

Voorraden

De voorraad gasolie wordt gewaardeerd de op basis van de gewogen gemiddelde inkoopprijs. De voorraad worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar

Voor wat betreft debiteuren worden zo nodig individuele voorzieningen getroffen.

Algemene reserves

De algemene reserves fungeren als een algemeen weerstandsvermogen en hebben geen specifieke bestemming. Zij dienen dan ook vooral om eventuele toekomstige tegenvallers van algemene aard, meestal bijzondere omstandigheden, op te vangen.

Bestemmingsreserves

Deze reserves worden tegen de nominale waarde opgenomen. De dotaties aan de bestemmingsreserves vinden plaats bij de bepaling van het jaarresultaat. De onttrekkingen gebeuren, conform de besluitvorming van het bestuur, ten gunste van het resultaat.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten mede zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Personele voorzieningen

De personele voorzieningen, onderdeel pensioen- en wachtgeldverplichtingen, worden gewaardeerd op basis van de contante waarde. De overige personele voorzieningen worden gewaardeerd op nominale waarde.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen worden gewaardeerd op basis van de nominale waarde.

Vaste schulden met een looptijd van een jaar of langer

De vaste schulden met een looptijd van een jaar of langer zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva zijn, voor zover niet anders vermeld, opgenomen tegen de nominale waarde.

Resultaatbepaling

Ten aanzien van de resultaatbepaling zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- de jaarrekening is opgesteld volgens het stelsel van lasten en baten;
- lasten zijn toegerekend aan de periode waarin ze thuishoren;
- baten zijn opgenomen voor zover ze zijn gerealiseerd;
- verliezen worden als last genomen op het moment dat ze voorzienbaar zijn.

7.2.2 Toelichting op de activa

Immateriële vaste activa

Software is opgenomen onder de overige immateriële vaste activa. Het verloop van de immateriële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:
(bedragen x € 1.000)

Immateriële vaste activa	Jaar 2022
Boekwaarde begin boekjaar	1.062
In gebruik genomen investeringen	0
Desinvesteringen	-795
Subtotaal	267
Af: afschrijvingen	- 124
Boekwaarde ultimo boekjaar	143
Toegerekende rente	20
Totaal kapitaallasten	144

Eind 2022 zijn de verantwoordingsregels van uitgaven van de implementatie van Software as a Service (SaaS) gewijzigd. Dit betekent dat eenmalige implementatie-uitgaven voor SaaS software direct als lasten moeten worden verantwoord in plaats van afschrijven over de levensduur (activeren en afschrijven). Nu dit niet meer mag hebben we de SaaS investeringen gedesinvesteerd en de gerealiseerde uitgaven in SaaS-oplossingen als exploitatielasten geboekt. Het effect op het jaarresultaat 2022 bedraagt € 1,4 miljoen negatief. Dit bedrag is opgebouwd uit € 0,8 miljoen uitgaven van voor het jaar 2022 (deze zijn in bovenstaande tabel opgenomen onder de

desinvesteringen) en € 0,6 miljoen uitgaven in het jaar 2022. De niet begrote lasten zijn verantwoord in het programma Financiën, organisatie en informatie en leiden tot een begrotingsoverschrijding. Omdat dit tijdig aan de AV is gemeld is het College van mening dat deze overschrijding passend is binnen het huidige beleid. De toekomstige kapitaallasten zullen in totaal met hetzelfde bedrag dalen (we halen immers toekomstige lasten naar voren).

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:
(bedragen x € 1.000)

Materiële vaste activa	Boekwaarde begin boekjaar	Investerings en desinvesteringen	Afschrijvingen	In gebruik genomen	Boekwaarde einde boekjaar	Toegerekende rente	Totaal kapitaallasten
Waterkeringen	5.032	-	249	-	4.783	96	346
Watergangen, waterkwantiteitskunstwerken en gemalen	25.343	-	2.145	10.564	33.762	484	2.629
Zuiveringstechnische werken	63.486	-	6.113	4.776	62.149	1.212	7.325
Bedrijfsgebouwen	7.976	-	735	11	7.251	152	887
Overige materiële vaste activa	600	-	248	0	353	12	259
Subtotaal	102.437	-	9.490	15.351	108.298	1.956	11.446
Onderhanden werk	8.659	9.066		- 15.351	2.374		
Totaal materiële vaste activa	111.096	9.066	9.490	-	110.672	1.956	11.446

In bovenstaande nadere specificatie is voor € 3.108.355 aan grond opgenomen als onderdeel van de specificatie. Hierover wordt niet afgeschreven.

Uitgaven aan investeringen die nog niet in gebruik genomen zijn worden verantwoord onder de categorie onderhanden werk. Bij in gebruik name van de investering wordt het totaal van de uitgaven van de investering overgeboekt van de onderhanden werk naar een van de categorieën werken in exploitatie.

Er zijn gedurende het boekjaar geen bijdragen van derden of afwaarderingen verantwoord.

Een nadere specificatie van de onderhanden werken ultimo 2022 is te vinden in het onderdeel 'specificatie onderhanden werken ultimo boekjaar'.

Financiële vaste activa

De opgenomen financiële vaste activa vallen deels in de categorie kapitaalverstrekking aan bedrijven en bestaat uit de volgende onderdelen:

- De aanschafwaarde van 42 aandelen A en 26 aandelen B van de NV Nederlandse Waterschapsbank te 's-Gravenhage (€ 9.870). De geschatte nettovermogenswaarde per 31 december 2022 bedraagt € 2.319.000.
- De aanschafwaarde van 1.150 aandelen Windpark Hanze BV te Dronten, (€ 1.150).
- De aanschafwaarde van 257 aandelen AquaMinerals B.V. te Nieuwegein (€ 27.489).

Het andere deel van de opgenomen financiële vaste activa valt in de categorie leningen aan bedrijven. Deze categorie bestaat uit twee onderdelen:

- Een achtergestelde lening die is verstrekt aan Windpark Hanze BV ter waarde van totaal € 8.119.194. Deze lening maakt deel uit van een totale lening die in delen verstrekt zal worden en waarvan de grootte maximaal € 10,0 miljoen bedraagt.
- Een achtergestelde lening die is verstrekt aan N.V. HVC ter waarde van € 626.506. Deze lening maakt deel uit van een totale lening die in twee delen verstrekt zal worden en waarvan de grootte € 1.253.012 bedraagt.

Vorraden

De opgenomen voorraden vallen onder de categorie grond- en hulpstoffen voor eigen gebruik. Het betreft in totaal 291.246 liter dieselolie, welke gebruikt wordt in de gemalen, met een voorraadwaarde van € 280.758 (gewogen gemiddelde inkoopprijs). Er zijn geen indicaties voor een lagere marktwaarde.

Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar

(bedragen x € 1.000)

Overige uitzettingen	Jaar 2022
Belastingdebiteuren GBLT	14.399
Af: voorziening dubieuze debiteuren	- 1.015
Subtotaal belastingdebiteuren	13.384
Schatkistbankieren	888
Overige vorderingen	467
Af: voorziening overige vorderingen	- 11
Subtotaal overige vorderingen	1.344
Overige uitzettingen ultimo boekjaar	14.728

De voorziening dubieuze (handels)debiteuren betreft een inschatting van de verwachte oninbaarheid van de vorderingen. De voorziening dubieuze belastingdebiteuren bedroeg begin 2022 € 1.134.326. In het jaar 2022 is € 119.324 onttrokken aan deze post. Aan de hand van een inschatting van de openstaande posten ultimo 2022 is de voorziening dubieuze belastingdebiteuren bepaald op € 1.015.002.

Schatkistbankieren

(bedragen x € 1.000)

Drempelbedrag begrotingsjaar	1.763
Ruimte onder het drempelbedrag	
1 ^e kwartaal	36
2 ^e kwartaal	2
3 ^e kwartaal	21
4 ^e kwartaal	2

Een berekening van het drempelbedrag en de ruimte onder het drempelbedrag per kwartaal is te vinden in paragraaf 5.8. Financiering.

Overlopende activa

Onder deze post worden de nog te ontvangen bedragen, de vooruitbetaalde bedragen en nog te verrekenen bedragen opgenomen. Het saldo ultimo 2022 bedraagt € 5.502.179.

De samenstelling is als volgt:

(bedragen x € 1.000)

Overlopende activa	Stand ultimo
Nog op te leggen door GBLT	180
Belastingopbrengsten GBLT	291
Afrekening GBLT	199
KOTA	572
Afrekening voorschot HVC	220
Subsidie Duurzame Oevers (EU)	2.364
Rioolbeheer Zeewolde	191
Complexverrekening	83
BTW	277
Vooruitbetalingen	937
Overig	188
Saldo overlopende activa	5.502

Kinderopvangtoeslagaffaire (KOTA)

De waterschappen hebben aan het begin van 2021 besloten in te gaan op het verzoek van voormalig staatssecretaris van Financiën Van Huffelen om hun bijdrage te leveren aan de hersteloperatie kinderopvangtoeslag. De waterschappen hebben hieraan onder andere de voorwaarde verbonden dat de verschuldigde belastingen van gedupeerden die zij kwijtschelden volledig vergoed moeten worden en dat er ook compensatie verstrekt moet worden voor de uitvoeringskosten die in het kader van deze operatie door hen worden gemaakt. Het kabinet heeft dit toegezegd. De vergoeding bestaat uit het kwijtgescholden bedrag van de belastingen die gedupeerde ouders en hun toeslagpartner aan het waterschap verschuldigd zijn, de ophogingskosten en een vergoeding voor de uitvoeringskosten. De volgende vergoedingen vinden door het Rijk plaats:

KOTA 2021

Aantal gedupeerden in waterschap: 1.216

Omschrijving	Bedrag in €
Kwijtgescholden bedragen	304.917
Ophogingskosten	65.484
Forfaitaire vergoeding uitvoeringskosten 1.216 * € 100	121.600
Totaal te ontvangen over het jaar 2021	492.001

KOTA 2022

Aantal gedupeerden in waterschap: 358

Omschrijving	Bedrag in €
Kwijtgescholden bedragen	71.117
Ophogingskosten	14.290
Forfaitaire vergoeding uitvoeringskosten 358 * € 100	35.800
Af te dragen aan GBLT	- 41.140
Totaal te ontvangen over het jaar 2022	80.067

Specificatie subsidiegelden

(bedragen x € 1.000)

Subsidiegelden	Stand primo	Toevoeging	Ontvangen bedragen	Stand ultimo
Subsidie Duurzame Oevers (EU)	2.179	185	0	2.364
Saldo subsidiegelden	2.179	185	0	2.364

7.2.3 Toelichting op de passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is in de loop van de jaren opgebouwd via de bestemming van (een deel van) het positieve resultaat. Zij dient als reserve voor het opvangen van onvoorziene kosten en als financieringsmiddel.

De samenstelling van het eigen vermogen voor resultaatverdeling is als volgt:
(bedragen x € 1.000)

Reserve	Stand primo	Herschikken eigen vermogen	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Mutaties boekjaar	Stand ultimo
Risicoreserve	10.500	- 10.500	-	-	-
Algemene reserve	8.148	10.500	-	- 1.800	16.848
Tariefegalisatiereserve	7.262	721	5.027	- 1.270	11.740
Bestemmingsreserves	7.603	- 721	370	- 1.999	5.253
Totaal reserves	33.513	-	5.397	- 5.069	33.841
Gerealiseerd resultaat	5.397	-	- 5.397	2.183	2.183
Totaal eigen vermogen	38.910	-	-	- 2.886	36.024

Risicoreserve per taak

De risicoreserve per taak diende ter dekking van mogelijke risico's. Op 20 december 2022 heeft de Algemene Vergadering besloten het reservebeleid te vereenvoudigen door een aantal reserves samen te voegen en in overeenstemming te brengen met de wettelijke voorschriften. De algemene reserve en de risicoreserve zijn hierbij samengevoegd tot één algemene reserve per taak.

(bedragen x € 1.000)

Taak	Stand primo	Herschikken eigen vermogen	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Mutaties boekjaar	Stand ultimo
Risicoreserve watersysteemtaak	6.300	- 6.300	-	-	-
Risicoreserve zuiveringstaak	4.200	- 4.200	-	-	-
Totaal risicoreserves per taak	10.500	- 10.500	-	-	-

Algemene reserve

Deze reserve wordt gevoed uit de het jaarresultaat van voorgaande jaren en dient ter dekking van mogelijke risico's. De laatstgehouden risicoanalyse gaf een totaalbedrag aan van € 10,5 miljoen van niet verzekerde risico's. De reserve is onderverdeeld in een reserve voor de watersysteemtaak en de zuiveringstaak. Op 20 december 2022 heeft de Algemene Vergadering besloten het reservebeleid te vereenvoudigen door een aantal reserves samen te voegen. De algemene reserve en de risicoreserve zijn hierbij samengevoegd tot één algemene reserve per taak.

De samenstelling van de algemene reserve is door het bovenstaande als volgt:
(bedragen x € 1.000)

Taak	Stand primo	Herschikken eigen vermogen	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Mutaties boekjaar	Stand ultimo
Algemene reserve watersysteemtaak	1.748	6.300	-	-	8.048
Algemene reserve zuiveringstaak	6.400	4.200	-	- 1.800	10.600
Totaal algemene reserves per taak	8.148	10.500	-	-	16.848

Tariefegalisatiereserve

De Algemene Vergadering heeft bij de vaststelling van de Meerjarenbegroting 2022-2025 besloten om in het jaar 2022 een bedrag van € 1.270.000 te onttrekken aan deze reserve. Dit bedrag kan nader worden gespecificeerd in een onttrekking van € 935.000 aan de tariefegalisatiereserve van de watersysteemtaak en een toevoeging van € 335.000 aan de zuiveringstaak.

De samenstelling van de tariefegalisatiereserve is door het bovenstaande als volgt:
(bedragen x € 1.000)

Samenstelling	Stand primo	Herschikken eigen vermogen	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Mutaties boekjaar	Stand ultimo
Tariefegalisatiereserve watersysteemtaak	4.304	681	2.052	- 935	6.102
Tariefegalisatiereserve zuiveringstaak	2.958	40	2.975	-335	5.638
Totaal tariefegalisatie reserves per taak	7.262	721	5.027	- 1.270	11.740

Bestemmingsreserves

(bedragen x € 1.000)

Bestemmingsreserve	Stand primo	Herschikken eigen vermogen	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Mutaties boekjaar	Stand ultimo
Duurzame energie	51	- 51	-	-	-
Duurzame oevers	1.696	- 500	-	- 735	461
Beoordeling keringen	70	- 70	-	-	-
Windpark Hanze	89	-	320	-	409
Baggeren	1.551	-	-	77	1.628
Bestuursprogramma	150	- 100	50	-	100
Slibeindverwerking	1.600	-	-	905	2.505
Leningenportefeuille	2.396	-	-	- 2.396	-
Vervanging creosoot	-	-	-	150	150
Totaal bestemmingsreserves	7.603	- 721	370	- 1.999	5.253

In het jaar 2022 hebben de volgende mutaties op de bestemmingsreserves plaatsgevonden.

Bestemmingsreserve duurzame energie

Op 29 september 2015 heeft de Algemene Vergadering besloten tot het instellen van een bestemmingsreserve duurzame energie ter grootte van € 1.000.000. In de jaren 2015 tot en met 2021 is er, na voorafgaande goedkeuring van de Algemene Vergadering, voor € 948.939 aan deze reserve onttrokken. De bestemmingsreserve was gekoppeld aan het Masterplan Energie. Dit Masterplan is met nieuwe Energiestrategie ingetrokken en de reserve kent geen bestedingsdoel meer. Op 7 juni 2022 heeft de Algemene Vergadering besloten de bestemmingsreserve op te heffen.

Bestemmingsreserve duurzame oevers

Deze bestemmingsreserve is gevormd uit de in een enig jaar niet besteed budget van aanleg duurzame oevers, zoals besloten in de Algemene Vergadering van 28 november 2017, zodat deze in het volgende jaar weer ter beschikking staan voor het project. Het saldo van deze bestemmingsreserve was begin 2022 na resultaatbestemming € 1.195.666. In 2022 is € 735.236 onttrokken aan de reserve waarmee ultimo boekjaar een saldo resteert van € 460.430.

Bestemmingsreserve beoordeling keringen

In de Algemene Vergadering van 30 oktober 2018 is besloten een bestemmingsreserve in te stellen met als doel verschuivingen tussen de jaargrenzen van de beoordeling van de primaire keringen op te vangen. Daarom is voorgesteld de in het jaar 2018 niet bestede middelen van € 70.000 mee te nemen naar volgende jaren, zodat het onderzoek alsnog volledig uitgevoerd kan worden. In de jaren daarna zijn geen gelden aan deze reserve onttrokken. Eind 2022 volgt een voorstel voor de nieuwe beoordelingsperiode (LBO-2) met inschatting van de reguliere exploitatiebudgetten benodigd voor deze nieuwe periode. Een bestemmingsreserve is daarbij niet nodig, waardoor op 7 juni 2022 de Algemene Vergadering heeft besloten de bestemmingsreserve op te heffen.

Bestemmingsreserve windpark Hanze

In de Algemene Vergadering van 27 maart 2018 is besloten een bestemmingsreserve in te stellen met als doel het budgetneutraal inrekenen van de opbrengsten uit het windpark in de meerjarenbegroting door het jaarlijks doteren van de netto-opbrengsten uit het windpark. Ultimo 2022 bedraagt het saldo van deze reserve € 409.934. Bij de resultaatbestemming zullen de netto-opbrengsten uit het windpark van het jaar 2022 worden toegevoegd aan deze reserve.

Bestemmingsreserve baggeren

In 2006 is er een integrale gebiedsdekkende baggervisie opgesteld op basis waarvan de keuze is gemaakt om voor de komende decennia tot een effectief uitvoeringsprogramma te komen en de bagger-achterstanden weg te werken. Het plan is de afgelopen jaren steeds geactualiseerd. In het verleden is door de Algemene Vergadering besloten om schommelingen in de uitvoering op te vangen door middel van een voorziening. Op 15 december 2020 is door de Algemene Vergadering besloten om deze voorziening om te vormen naar een bestemmingsreserve. Het totale saldo inclusief de in het jaar 2020 niet besteden baggergelden zijn ingezet ter dekking van de nieuw te vormen bestemmingsreserve baggeren. In 2022 is er € 77.187 toegevoegd aan deze reserve waarmee het saldo ultimo boekjaar € 1.628.255 bedraagt.

Bestemmingsreserve bestuursprogramma

In 2019 is er voor de toen komende bestuursperiode een bestuursprogramma en collegeplan opgesteld. Mede door de Coronacrisis is de uitvoering achtergebleven bij de planning en zijn de bijbehorende middelen niet volledig uitgegeven. Daarom heeft de Algemene Vergadering in 2020 besloten om de niet bestede bedragen van het Bestuursprogramma apart te laten zetten in een bestemmingsreserve. Het bedrag is bestemd voor waterbewustzijn en geschiedschrijving van het waterschap, mede in voorbereiding op het 25-jarig jubileum in 2025.

Bestemmingsreserve slibeindverwerking

In juli 2020 is door de Algemene Vergadering besloten om het zuiveringsslib op termijn te laten verwerken door HVC. Om dit te doen moet HVC aanvullende slibverwerkingscapaciteit realiseren middels de bouw van een slibdrooginstallatie. Deze is niet gereed op het moment dat het huidige slibverwerkingscontract eindigt. Voor de tussenliggende periode is een tijdelijke oplossing nodig die in de huidige marktomstandigheden aanvullende kosten met zich mee brengt. Op 25 november 2020 heeft de Algemene Vergadering ingestemd met het voorstel om een deel van de algemene reserve van de zuiveringstaak over te boeken naar een reserve van de zuiveringstaak met als doel het opvangen van deze financiële effecten van slibeindverwerking in deze tussenliggende periode. Op basis van de overeenkomst met HVC is besloten om hiervoor een bedrag over te boeken van € 1,6 miljoen. Op 25 oktober 2022 heeft de Algemene Vergadering besloten om een aanvullend bedrag van € 1,8 miljoen over te hevelen vanuit de algemene reserve van de zuiveringstaak naar de bestemmingsreserve slibeindverwerking, waardoor het totaalbedrag uitkomt op € 3,4 miljoen. In 2022 is € 895.007 onttrokken aan de reserve waarmee ultimo boekjaar een saldo resteert van € 2.504.993.

Bestemmingsreserve leningenportefeuille

Het waterschap krijgt de komende jaren te maken met aanzienlijke (investerings)opgaven, onder andere voor versterking van keringen en uitbreiding van de AWZI Almere. De piek in deze opgaven wordt voorzien in de periode 2025-2029, waardoor de financieringsbehoefte toeneemt. De huidige leningenportefeuille laat in die periode tegelijkertijd een aantal grote aflossingsverplichtingen zien. Deze beide factoren leiden tot een hoger renterisico. Er is daarom bekeken hoe de leningenportefeuille beter kan worden afgestemd op de toekomstige opgaven. Om dit te realiseren is een bestemmingsreserve gevormd van € 2,4 miljoen. Op 15 februari 2022 heeft de Algemene Vergadering besloten om de leningenportefeuille te herstructureren en de hiervoor bestemde reserve in te zetten ter dekking van de afkoop van de herstructurering.

Bestemmingsreserve vervanging creosoot

Op 23 november 2022 heeft de Algemene Vergadering besloten de gecreosoteerde oeverbeschoeiing in de Noordoostpolder te vervangen en hiervoor een bedrag van € 150.000 uit de bestemmingsreserve duurzame oevers over te hevelen naar een nieuw te vormen bestemmingsreserve vervanging gecreosoteerde oeverbeschoeiing.

Voorzieningen

(bedragen x € 1.000)

Voorzieningen	Stand primo	Vermeerderingen	Verminderingen	Stand ultimo
Arbeidsgerelateerde verplichtingen				
Pensioenen bestuurders	2.106	-	465	1.641
Wachtgelden bestuurders	11	5	4	12
Personele reorganisatie	74	55	61	68
PBB vitaliteit	106	115	2	219
Overige voorzieningen				
Voorziening schadedossiers	1.755	-	1.755	-
Totaal voorzieningen	4.052	175	2.287	1.940

De voorzieningen zijn bestemd voor de volgende zaken:

Pensioenen bestuurders

Deze voorziening heeft tot doel de pensioenverplichtingen van het waterschap naar (voormalige) bestuurders zichtbaar te maken. Aan het begin van 2022 was deze voorziening € 2.105.996 groot. In 2022 is aan deze voorziening € 86.085 onttrokken ten behoeve van pensioenbetalingen. Op basis van een actuariële berekening van de toekomstige pensioenopgaven van de huidige en voormalige bestuurders is er in het boekjaar 2022 € 378.795 onttrokken aan de voorziening. De voorziening bedraagt ultimo boekjaar € 1.641.116.

Wachtgelden bestuurders

Deze voorziening heeft tot doel de wachtgeldverplichtingen van het waterschap naar voormalige bestuurders zichtbaar te maken. Aan het begin van 2022 was deze voorziening € 10.462 groot. In 2022 is aan deze voorziening € 3.568 onttrokken ten behoeve van wachtgeldbetalingen. Op basis van een berekening van de toekomstig verwachte wachtgeldbetalingen van de voormalige bestuurders is er in 2022 € 6.161 toegevoegd aan de voorziening. De voorziening bedraagt ultimo boekjaar € 12.054.

Personele reorganisatie

Deze voorziening heeft tot doel de verplichtingen van het waterschap naar voormalig personeel zichtbaar te maken. Aan het begin van 2022 was deze voorziening € 74.237 groot. In 2022 is aan deze voorziening voor € 60.634 onttrokken ten behoeve van betalingen van uitkeringen. In 2022 is € 54.396 aan de voorziening toegevoegd, waardoor de voorziening ultimo boekjaar nu € 68.000 bedraagt.

PBB vitaliteit

In 2021 heeft een CAO wijziging plaatsgevonden die medewerkers van 58 jaar en ouder in staat stelt een vitaliteitsvoorziening op te bouwen. Dit betekent dat deze groep medewerkers voor een bedrag van € 6.000 per 5 jaar een voorziening kan opbouwen om die voorafgaand aan hun pensioen om te zetten in extra vrije dagen. De voorziening bedraagt ultimo boekjaar € 219.400.

Schadedossiers

Dit betreft een voorziening voor schadedossier(s) uit het verleden waarin het waterschap mogelijk tot uitkering zou moeten overgaan. De stand van de voorziening begin boekjaar bedroeg € 1.754.836. Eind oktober 2022 zijn het waterschap en de betrokkenen tot een schikking gekomen rond de Leemtocht. De voorziening is ultimo 2022 nihil.

Vaste schulden met een looptijd van een jaar of langer

De opgenomen vaste schulden vallen in de categorie onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen. Het zijn langlopende geldleningen met een looptijd langer dan één jaar ter financiering van de investeringen.

Het verloopoverzicht is als volgt:
(bedragen x € 1.000)

Stand begin boekjaar	78.745
Nieuw aangegane geldleningen	21.000
Af: aflossingen	- 24.322
Saldo langlopende geldleningen	75.423

De rentelast over het boekjaar 2022 bedroeg € 4.335.327. De aflossingsverplichting van de aangegane geldleningen voor het boekjaar 2023 bedraagt € 4.688.448.

Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan een jaar

(bedragen x € 1.000)

Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan een jaar	Jaar 2022
Schulden aan leveranciers	5.112
Rekening courant banken	17.494
Saldo Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan een jaar	22.606

De netto vlottende schulden met een looptijd korter dan een jaar van het waterschap zijn op basis van nominale waarde gewaardeerd.

Overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)

Overlopende passiva	Jaar 2022
Rente langlopende schulden	674
Energie	407
Inhuur	196
Overige nog te betalen bedragen	588
Vooruitontvangen bedragen	216
Vooruit ontvangen subsidiegelden	1.172
Terug te betalen subsidiegelden	200
Reservering vakantietoeslag	19
Reservering verlofrechten	625
Loonheffing en sociale lasten	23
Saldo overlopende passiva	4.120

Specificatie subsidiegelden

(bedragen x € 1.000)

	Stand primo	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Stand ultimo
Vooruit ontvangen subsidiegelden				
Rijk	2.732	1.184	2.744	1.172
Terug te betalen subsidiegelden				
Rijk	5.892	200	5.892	200

Volgens het Waterschapsbesluit worden onder de overlopende passiva de nog te betalen lasten opgenomen, waarvan in het jaar 2022 geen factuur is ontvangen, maar die wel conform het stelsel van baten en lasten ten laste van het jaar 2022 moeten worden gebracht. Ook de vooruitontvangen opbrengsten worden in deze post opgenomen.

Door de invoering van het IKB (Individueel Keuze Budget) voor werknemers vallend onder de SAW Waterschappen, wordt er alleen nog vakantiegeld gereserveerd voor de leden van het college van Dijkgraaf en Heemraden. Zij vallen namelijk niet onder de SAW Waterschappen, maar onder de sector Rijk.

7.2.4 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

De toekomstige verplichtingen aangaan door contracten zijn als volgt ingedeeld:

2023	€ 4.623.070
2024 – 2027	€ 6.341.564
2028 en verder	€ 230.604
Totale verplichting vanaf 2023 en verder	€ 11.195.239

Leaseverplichting wagenpark

Het wagenpark van het waterschap wordt geleased. Het totaal aan verplichtingen ingevolge de totale looptijd van de overeenkomsten met de leasemaatschappijen bedraagt op de balansdatum € 1.989.461. Voor het jaar 2023 bedraagt de verplichting € 748.886. De leaseverplichting is onderdeel van de toekomstige verplichtingen.

Huurverplichting print- en kopieermachines

De print- en kopieermachines van het waterschap worden gehuurd. Het totaal aan verplichtingen ingevolge de looptijd van de overeenkomst met de verhuurder bedraagt op de balansdatum € 36.433. Voor het jaar 2023 bedraagt de verplichting € 18.216. De huurverplichting is onderdeel van de toekomstige verplichtingen.

Juridische claims

Het waterschap wordt met enige regelmaat geconfronteerd met juridische claims betreffende schade als gevolg van wateroverlast bij extreme weersomstandigheden. Het standpunt van het waterschap hierin is dat het waterschap hiervoor niet aansprakelijk is, tenzij de schade is ontstaan door nalatigheid van het waterschap.

Bankgarantie

Waterschap Zuiderzeeland heeft een lopende bankgarantie voor een bedrag van € 215.507 ten gunste van de Unie van Waterschappen. Het totaal geborgde bedrag van de fixe geldlening van de Unie van Waterschappen is € 6.013.268, het aandeel van ons waterschap is 3,58%. Genoemd percentage is bepaald door het aandeel van ons waterschap in de totale contributie aan de Unie van Waterschappen.

Garantstelling HVC

Op 7 juli 2020 heeft de Algemene Vergadering besloten het zuiveringsslib te laten verwerken via de beoogde slibdrooginstallatie van en bij HVC. Tevens is besloten het gedroogde slib in beheer van HVC te verwerken en in te stemmen om als aandeelhouder B toe te treden tot HVC en met het oog daarop toe te treden tot de ballotageovereenkomst aandeelhouders B van HVC en de Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking.

Binnen HVC staan de aandeelhouders B (waterschappen) garant voor geldleningen die zijn aangetrokken voor investeringen in slibverwerking, via de GR Slibverwerking. Ieder waterschap doet dat naar rato van de slibhoeveelheid. De deelnemende waterschappen staan, na de bouw van de slibdrooginstallatie, samen garant voor ca. € 77 miljoen aan uitstaande leningen. Voor Zuiderzeeland gaat het om 7,6%, zijnde ca. € 5,9 miljoen.

In ruil voor de aandelenaankoop wordt tevens gevraagd om (binnen het genoemde bedrag van € 5,9 miljoen) een achtergestelde lening te verstrekken als lening u/g. Voor Zuiderzeeland neer op een bedrag van maximaal € 1,3 miljoen aan te verstrekken achtergestelde lening.

Boekenonderzoek

Zoals reeds vermeld in paragraaf 6.6 is de belastingdienst in juli 2022 een boekenonderzoek gestart. Dit is een eigenstandige bevoegdheid van de Belastingdienst (en kent dus geen aanleiding of oorzaak). De Algemene Vergadering is geïnformeerd over dit onderzoek in de Bestuursrapportage

2022 en in de mededeling van de prognose van het jaarresultaat (oktober 2022). Het onderzoek is nog steeds lopend. Het waterschap faciliteert de Belastingdienst met beantwoording van vragen en het verstrekken van informatie. De verwachting is dat de uitkomst van het onderzoek leidt tot een financiële correctie. Een betrouwbare inschatting of bandbreedte is op dit moment nog niet af te geven.

7.2.5 Specificatie onderhanden werken ultimo boekjaar

Artikel 4.42 lid 6 van het Waterschapsbesluit schrijft voor dat in de toelichting op de balans een totaaloverzicht wordt gegeven van alle onderhanden werken, waarbij de verwachtingen worden gegeven over het vervolg van deze werken.

(bedragen x € 1.000)

Project	Gevoteerd krediet	Uitgaven ultimo 2022	Verwachting ingebruikname
711039 IJsselmeerdijk vak 8.3 (planuitwerking)	13.877	415	1e helft 2025
721160 Nieuwe natuur Schokland	200	73	2e helft 2024
721169 Motoren 9 stuwen vervangen Zf en Of	140	59	2e helft 2023
724016 Vervangen installatie gemaal Wortman	225	22	2e helft 2023
724018 Renovatie Marknessersluis spui	337	26	1e helft 2023
724951 GM Smeenge revisie krooshekreiniger	125	112	1e helft 2023
724952 PLC hardware/software bemaling	295	65	2e helft 2025
735026 Rioolgemaal Harderhaven	144	0	2e helft 2023
735083 Renovatie RG-210 De Steiger	125	1	2e helft 2023
735107 Reconstructie PL900	285	3	2e helft 2023
736009 P&ID's op orde	1.700	244	2e helft 2024
736066 AWZI Almere Fit For the Future	1.400	640	2e helft 2027
736086 AWZI TB: vervangen IJzerchloride opslag	325	97	2e helft 2023
736096 AWZI Tollebeek ren. Bedrijfsgebouw	530	70	2e helft 2023
736097 Vervangen online metingen AWZI	595	316	2e helft 2026
736098 AWZI Zeewolde capaciteitsuitbreiding	150	110	2e helft 2024
750257 Outsourcing infrastructuur	200	98	1e helft 2023
750258 Maatregelen veilige basis	125	23	1e helft 2023
Saldo onderhanden werken	20.778	2.374	

8. Exploitatierkening

Het Waterschapsbesluit schrijft voor dat de exploitatierkening in drie verschillende indelingen wordt gepresenteerd in de jaarrekening, te weten naar kosten- en opbrengstsoorten, naar programma's en naar kostendragers.

8.1. Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten

(bedragen x € 1.000)

	Omschrijving	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
	Lasten				
4.1	Rente en afschrijvingen	11.974	12.618	14.005	11.351
4.2	Personeelslasten	29.332	31.132	30.923	28.650
4.3	Goederen en diensten van derden	46.218	47.933	48.615	42.985
4.4	Toevoegingen voorzieningen / onvoorzien	630	577	361	1.693
	Subtotaal lasten	88.154	92.260	93.904	84.679
	Baten				
8.1	Financiële baten	20	20	567	475
8.2	Personeelsbaten	-	-	48	106
8.3	Goederen en diensten aan derden	714	1.383	2.163	2.162
8.4	Bijdragen van derden	2.296	1.845	1.840	2.546
8.5	Waterschapsbelastingen	84.074	84.074	86.018	84.056
8.6	Interne verrekeningen	80	-	379	-
	Subtotaal baten	87.184	87.322	91.015	89.345
	Saldo van baten en lasten	- 970	- 4.938	- 2.889	4.666
9.1	Inzet tariefegalisatie reserve	1.270	1.270	1.270	485
9.2	Inzet bestemmingsreserves	-	1.049	3.799	246
9.3	Inzet overige reserves	-	-	-	-
9.4	Inschatting lasten toekomstige ontwikkelingen	- 300	- 300	-	-
	Gerealiseerd resultaat	-	-2.919	2.180	5.397

8.2. Toelichting op de exploitatierekening

In de nu volgende paragraaf wordt een toelichting gegeven op de exploitatierekening. Om niet te veel in herhaling te vervallen zal in de exploitatierekening naar programma's en naar kostendragers veelal worden verwezen naar eerder gegeven toelichtingen.

8.2.1 Waarderingsgrondslagen

Algemeen

Belangrijke verschillen tussen de begroting en realisatie zijn nader toegelicht. De hierbij gepresenteerde begroting is, conform het Waterschapsbesluit, de primitieve begroting inclusief alle daarop betrekking hebbende begrotingswijzingen. Een analyse van de afwijkingen tussen de primitieve begroting én de primitieve begroting inclusief alle begrotingswijzingen is te vinden in het hoofdstuk Analyse begroting en resultaat.

Valuta en notatie

Alle bedragen worden weergegeven in duizenden euro's. In de toelichtende teksten worden de bedragen weergegeven in hele euro's.

Baten en lasten

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden genomen zodra deze gerealiseerd zijn. Verliezen worden verwerkt als die zich aftekenen.

8.2.2 Toelichting op de lasten

Rente en afschrijvingen

(bedragen x € 1.000)

Rente en afschrijvingen	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Rente	1.714	2.358	4.376	1.716
Afschrijvingen	10.124	10.124	9.614	9.584
Duurzame waardeverminderingen	136	136	15	51
Totaal	11.974	12.618	14.005	11.351

De rentelasten vallen ruim € 2.018.000 hoger uit dan begroot. De reden hiervoor is het herstructureren van de leningenportefeuille.

De afschrijvingen vallen € 510.000 lager uit dan begroot doordat projecten later in gebruik zijn genomen dan gepland. De duurzame waardeverminderingen vallen € 121.000 lager uit dan begroot doordat fors minder grond is aangekocht dan gepland. Op basis van het vastgestelde activabeleid wordt 80% van de aanschafprijs van duurzame oevers als waardevermindering in de exploitatie meegenomen.

Personeelslasten

(bedragen x € 1.000)

Personeelslasten	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Salarissen personeel en bestuur	19.528	20.956	19.069	17.605
Sociale premies	6.186	6.473	5.890	5.581
Overige personeelslasten	2.448	2.486	2.771	2.328
Personeel van derden	1.170	1.217	3.193	3.136
Totaal	29.332	31.132	30.923	28.650

De oorspronkelijk begrote loonsom bedraagt € 29,3 miljoen. In de loop van het jaar is een aantal wijzigingen doorgevoerd op de loonsom. Deze komen voort uit begrotingswijzigingen die zijn goedgekeurd door de Algemene Vergadering en in mandaat genomen budgetneutrale besluiten.⁵ De bijgestelde begroting bedraagt hierdoor € 31,1 miljoen.

De realisatie van de loonsom over 2022 komt uit op een bedrag van € 30,9 miljoen, hetgeen € 0,2 miljoen lager ligt dan de bijgestelde begroting. De belangrijkste mutaties ten opzichte van de bijgestelde begroting binnen de loonsom zijn:

- De salarislasten voor eigen personeel zijn lager uitgevallen vanwege openstaande vacatures. Voor een aantal openstaande functies blijkt het lastig om nieuwe medewerkers te vinden.
- Vanwege openstaande vacatures, langdurige ziekte of benodigde capaciteit heeft inhuur plaatsgevonden voor een totaalbedrag van € 3,2 miljoen. Dit is € 2,0 miljoen meer dan oorspronkelijk begroot. De dekking hiervoor heeft grotendeels plaatsgevonden vanuit openstaande vacatures.
- De ontvangen vergoedingen voor personeel voor de inzet bij dijkversterkingsprojecten zijn hoger uitgevallen dan begroot.
- De aan het personeel betaalde vergoedingen voor woon-werkverkeer en dienstreizen vallen veel lager uit. Hier tegenover staan betaalde vergoedingen voor thuiswerken en werkplekvoorzieningen.
- Door een mutatie van de benodigde reservering van de verlofrechten is een voordeel ontstaan van € 0,2 miljoen.

⁵ De Algemene Vergadering autoriseert met het vaststellen van de begroting de netto kosten per programma (art. 6 lid 1 Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie 2023). Deze programmakosten bestaan uit drie onderdelen: de out-of-pocketlasten, kapitaallasten en loonsom. De loonsom is daarmee een dwarsdoorsnede door alle programma's heen. Het verschil tussen primitieve en bijgestelde begroting wordt voor het grootste deel verklaart door budgetneutrale overboekingen van exploitatiebudget naar loonsombudget. Het totaal van de programmalasten stijgt hierdoor niet.

Goederen en diensten van derden

(bedragen x € 1.000)

Goederen en diensten	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Duurzame gebruiksgoederen	1.232	1.131	1.395	1.188
Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen	2.153	2.648	2.836	2.831
Energie en water	5.606	5.551	5.244	5.625
Huren, pachten en rechten	1.122	1.090	1.180	1.098
Verzekeringen	222	330	324	213
Belastingen	56	57	28	52
Onderhoud door derden	14.388	15.837	17.388	15.010
Overige diensten derden	21.439	21.289	20.220	16.968
Totaal	46.218	47.933	48.615	42.985

Duurzame gebruiksgoederen

Gebruiksgoederen die bestemd zijn voor gebruik gedurende één jaar of langer, behoren in beginsel niet in de exploitatierekening te worden verantwoord, maar te worden geactiveerd. Indien met de stichting of aankoop hiervan slechts een relatief gering bedrag gemoeid is, komt het echter in de praktijk voor dat de betreffende uitgaven niet worden geactiveerd, maar in één keer ten laste van de exploitatierekening worden gebracht. Deze verantwoording kan op deze kostensoort gebeuren. De kostensoort omvat dan ook de aanschaf van goederen met een economische levensduur van één jaar of langer die in de exploitatierekening worden verantwoord. Op de kostensoort duurzame gebruiksgoederen is € 264.000 meer uitgegeven dan was begroot.

Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen

De kostensoort omvat alle kosten die samenhangen met de aankoop van goederen die bestemd zijn voor gebruik en verbruik binnen de productieprocessen en minder dan een jaar ten dienste van het waterschap staan (en geen brandstoffen zijn). Gebruiksgoederen die bestemd zijn voor gebruik gedurende één jaar of langer en die in de exploitatierekening worden verantwoord, worden niet tot deze kostensoort gerekend, maar tot de kostensoort 'Duurzame gebruiksgoederen'. Op de kostensoort 'Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen' is € 188.000 meer uitgegeven dan was begroot.

Energie en water

Deze kostensoort heeft betrekking op het energieverbruik van het waterschap, alsmede op de aankoop van energiedragers. Op de kostensoort energie en water is € 307.000 minder uitgegeven dan begroot.

Huren, pachten en rechten

Deze kostensoort omvat de betaalde huren alsmede de betaalde recognities, precariobelasting, licentie-, auteurs-, repro- en octrooirechten en alle andere betaalde rechten. De huren kunnen betrekking hebben op onroerende goederen zoals gebouwen, (dienst)woningen en opstallen, en roerende goederen zoals vervoermiddelen, rollend en varend materieel, machines, werktuigen, gereedschappen, apparatuur, instrumenten en kantoormachines. Op de kostensoort huren, pachten en rechten is € 90.000 meer uitgegeven dan was begroot.

Verzekeringen

Tot de kostensoort 'verzekeringen' worden gerekend de door het verzekeringswezen verrichte diensten, met uitzondering van de diensten van sociale verzekeringsinstellingen (deze worden tot de kostensoort 'sociale lasten' gerekend). Tot de kostensoort behoren: brand-, inbraak- en stormschadeverzekering, glasschadeverzekering, verzekering wettelijke aansprakelijkheid, schadeverzekering roerende en onroerende goederen, verzekering van onderhoudswerkzaamheden, transportverzekering, fraude- en geldwaardeverzekering, reconstructieverzekering en de collectieve ongevallenverzekering. Op de kostensoort verzekeringen is € 6.000 minder uitgegeven dan was begroot.

Belastingen

Tot de 'belastingen' worden gerekend de kostprijsverhogende belastingen die door derden aan het waterschap worden opgelegd. Hieronder vallen de gemeentelijke belastingen, zoals de onroerende-zaakbelasting en rioolbelasting. Tot de kostensoort worden niet gerekend de bij levering van goederen en diensten verschuldigde belastingen zoals omzetbelasting, invoerrechten, accijnzen en assurantiebelasting. Deze laatste belastingen worden gerekend tot de kostensoort waartoe de betreffende levering van goederen of diensten behoort; ook in de gevallen waarin die belastingen afzonderlijk worden betaald. Op de kostensoort belastingen is € 29.000 minder uitgegeven dan was begroot.

Onderhoud door derden

'Onderhoud door derden' omvat de door het waterschap aan derden uitbestede werkzaamheden die tot doel hebben een bepaald object in stand te houden. Tot deze kostensoort behoort ook het groot onderhoud, dat nodig is om een verwaarloosd object weer in goede staat te brengen, mits de kosten van dit onderhoud niet worden afgeschreven. Indien in de aan derden te betalen vergoeding ook een bedrag voor verbruikt materiaal is opgenomen, wordt dit ook op deze kostensoort geboekt. Tot het 'Onderhoud door derden' behoren: onderhoud waterkeringen, onderhoud watergangen en kunstwerken, het onderhoud zuiveringsinstallaties, transportsystemen en slibverwerkingsinstallaties, schoonmaakwerkzaamheden, onderhoud kantoorgebouwen en daarbij behorende tuinen, alsmede van de in de gebouwen aanwezige inventaris en de daartoe behorende installaties, onderhoud kantoorcomputers zoals kopieermachines, computers en randapparatuur, onderhoud van software, onderhoud werkplaatsen, magazijnen en laboratoria, alsmede van de daarin aanwezige inventaris en de daartoe behorende installaties en het onderhoud aan rijdend en varend materieel. Op de kostensoort onderhoud is € 1.551.000 meer uitgegeven dan was begroot.

Overige diensten derden

Tot deze kostensoort behoren de door het waterschap aan derden uitbestede werkzaamheden en de door derden geleverde diensten voor zover deze niet behoren tot één van de voorgaande kostensoorten en waarvoor geldt dat er een rechtstreeks verband is tussen de geleverde dienst en de bijbehorende lasten. Tot de 'Overige diensten door derden' worden onder andere gerekend: juridische, financiële, technische en overige adviezen door derden, contributies en bijdragen aan verenigingen en stichtingen die prestaties leveren ten behoeve van het functioneren van het waterschap (Unie van Waterschappen, STOWA, enz.), diensten van taxateurs, notarissen, makelaars en andere tussenpersonen, proces- en gerechtskosten, honoraria van accountants, artsen en anderen met een vrij beroep, controle op geldelijk beheer, boekhouding en jaarrekening, diensten van het bankwezen, advertentie- en reclamekosten, telefoonkosten, portokosten, perceptiekosten bij uitbestede belastingheffing, incassokosten, dienstverleningen computerservicebureaus (externe gegevensverwerking), bewaking en beveiliging, kaartvervaardiging en luchtkartering, vergunningen (inclusief leges), opdrachten aan externe onderzoeksbureaus, bijdragen aan de publicatie van brochures, boeken, enz., aan derden uitbetaalde schadevergoedingen, gegevensverstrekking door derden (onder andere Kadaster en gemeenten), afvoer van afval, vuil en reststoffen (bijvoorbeeld van zuiveringsinstallaties en kantoorgebouwen), gemeentelijk reinigingsrechten, slibverwerking en -afvoer door derden, betalingen aan Rijk, provincies, gemeenten, andere waterschappen en overige publiekrechtelijke organen en particulieren voor door hen uitgevoerde werkzaamheden in het kader van de exploitatie (een voorbeeld is de aan een ander waterschap betaalde vergoeding voor de zuivering van grensoverschrijdend afvalwater). Op de kostensoort 'Overige diensten derden' is € 1.072.000 minder uitgegeven dan was begroot.

Toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien

(bedragen x € 1.000)

Toevoegingen voorzieningen/ onvoorzien	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Voormalig bestuur en personeel	100	100	173	228
Dubieuze belastingdebiteuren	400	400	188	81
Dubieuze debiteuren	-	-	-	1
Schadedossiers	-	-	-	1.383
Onvoorzien	130	77	-	-
Totaal	630	577	361	1.693

Tot de kostensoort toevoegingen aan voorzieningen behoren bedragen die in het jaar aan de voorzieningen zijn toegevoegd.

De toevoeging aan de voorziening voormalig bestuur en personeel komt voort uit nieuwe actuariële berekeningen van pensioenen, een inschatting van de duur van de wachtgeldregeling voor voormalig bestuursleden en de vastgelegde personeelsregelingen.

De dotatie aan de voorziening dubieuze belastingdebiteuren was primitief begroot op € 400.000. Uiteindelijk heeft er een dotatie plaatsgevonden ter hoogte van € 188.073.

Onvoorzien

Tot 'onvoorzien' behoren de op de begroting te ramen lasten die dienen om onvoorziene lasten te kunnen financieren. Op deze kostensoort worden geen bedragen verantwoord. In de primitieve begroting is voor onvoorziene uitgaven een bedrag van € 130.000 opgenomen.

8.2.3 Toelichting op de baten
Financiële baten

(bedragen x € 1.000)

Financiële baten	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Externe rentebaten (verstekte lening)	-	-	501	431
Dividend	20	20	66	44
Totaal	20	20	567	475

Deze opbrengstsoort heeft betrekking op de door derden aan het waterschap betaalde vergoedingen in verband met vorderingen en verstrekte leningen, de tegenboeking van de berekende, bespaarde rente over eigen financieringsmiddelen (interne rentebaten) en de door bedrijven uitgekeerde opbrengsten uit bedrijfsvoeringen wegens kapitaaldeelname van het waterschap in de vorm van aandelen of anderszins.

De externe rentebaten (versterkte lening) hebben betrekking op de aan Windpark Hanze B.V. verstrekte lening. Sinds het jaar 2019 hebben we weer dividendinkomsten op de aandelen van de Nederlandse Waterschapsbank N.V.

Personeelsbaten

(bedragen x € 1.000)

Personeelsbaten	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Uitkeringen personeel	-	-	48	106
Totaal	-	-	48	106

Tot deze opbrengst behoren de baten van de overige loonkostenvergoedingen die ontvangen zijn van derden, zoals de uitkering van het UWV voor zwangerschaps- en bevallingsverlof.

Goederen en diensten aan derden

(bedragen x € 1.000)

Goederen en diensten aan derden	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Retributies	102	100	297	295
Inkomsten bestuursdwang	-	-	10	2
Bijdrage exploitatie overheden	-	684	849	1.065
Opbrengst materialen en diensten	-	-	-	-
Levering warmte & elektriciteit	27	27	89	79
Opbrengst uit eigendommen	585	572	918	721
Totaal	714	1.383	2.163	2.162

Op de opbrengstsoort goederen en diensten aan derden is volgens bovenstaande specificatie € 780.000 meer ontvangen dan was begroot. Hoofdoorzaken van deze hogere opbrengsten zijn de hogere retributies, een hogere doorbelasting van kosten aan medeoverheden en meer opbrengsten uit huur en pacht

Bijdragen van derden

De bijdragen van derden omvatten vooral bijdragen van derden aan het waterschap waarbij geen rechtstreeks verband is tussen de bijdrage en de door het waterschap verrichte dienst of uitgevoerd werk. Onder deze categorie worden alle subsidieopbrengsten verantwoord. Ook de 'opbrengsten' kostendeling worden op deze post verantwoord.

Waterschapsbelastingen

(bedragen x € 1.000)

Waterschapsbelasting	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Watersysteemtaak	50.205	50.205	51.603	50.029
Zuiveringstaak	33.869	33.869	34.415	34.027
Totaal	84.074	84.074	86.018	84.056
Watersysteemheffing				
Watersysteemheffing ingezetenen	15.218	15.218	15.366	15.026
Watersysteemheffing gebouwd	22.412	22.412	23.374	22.505
Watersysteemheffing ongebouwd	10.718	10.718	10.772	10.487
Watersysteemheffing wegen	760	760	771	742
Watersysteemheffing natuur	1.237	1.237	1.180	1.206
Verontreinigingsheffing	731	731	785	777
Watersysteemheffing voorgaande jaren	-	-	88	61
Subtotaal watersysteemheffing	51.076	51.076	52.336	50.804
Zuiveringsheffing				
Zuiveringsheffing huishoudens	25.601	25.601	25.770	25.005
Zuiveringsheffing bedrijven	9.562	9.562	9.683	9.286
Zuiveringsheffing voorgaande jaren	-	-	13	808
Subtotaal zuiveringsheffing	35.163	35.163	35.466	35.099
Kwijtschelding				
Kwijtschelding watersysteemheffing	- 871	- 871	- 733	- 775
Kwijtschelding zuiveringsheffing	- 1.294	- 1.294	- 1.051	- 1.072
Subtotaal kwijtschelding	- 2.165	- 2.165	- 1.784	- 1.847
Onttrekking aan voorziening Maxima centrale/natuurbezwaren	-	-	-	-
Totaal	84.074	84.074	86.018	84.056

De aanslagoplegging en invordering van de waterschapsbelastingen geschiedt door het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT). De gerealiseerde belastingopbrengsten zijn ontleend aan het jaaroverzicht belastingopbrengsten 2022, dat is opgesteld door GBLT. De controle op de juistheid en volledigheid van de belastingopbrengsten maakt onderdeel uit van het controleprogramma van de accountant van GBLT.

Voor een analyse van de gerealiseerde opbrengsten waterschapbelastingen ten opzichte van de begrote opbrengsten verwijzen wij u naar de verplichte paragraaf Waterschapbelastingen.

Interne verrekeningen

(bedragen x € 1.000)

Interne verrekeningen	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Onttrekking voorzieningen	-	-	379	-
Totaal	-	-	379	-

Tot en met het boekjaar 2017 werd de eigen bijdrage aan investeringen, zoals het inzetten van eigen personeel, conform het toen geldende activabeleid geactiveerd en opgenomen in de post geactiveerde lasten. In 2017 heeft de Algemene Vergadering besloten om vanaf het boekjaar 2018 de inzet van eigen personeel niet meer te activeren. Eind 2020 heeft de AV besloten om personeelslasten voor grote projecten wel te activeren (met een ondergrens van € 85.000).

Inzet reserves

De werkelijke inzet van de tariefegalisatie reserve is gelijk aan de begrote inzet van de tariefegalisatie reserve. De inzet van de bestemmingsreserves is gelijk aan de door de Algemene Vergadering vastgestelde lasten te dekken uit deze reserves. De lasten die gedekt worden door de inzet van bestemmingsreserves zijn opgenomen in de exploitatierekening. De lasten zijn veelal niet begroot, omdat vaak niet duidelijk is in welk jaar een bepaalde activiteit wordt uitgevoerd waarvan de lasten worden gedekt door een onttrekking van eenzelfde bedrag aan de daarvoor ingestelde bestemmingsreserve.

8.3. Exploitatierekening naar programma's

Algemeen

In deze paragraaf is de realisatie van de begroting naar programma's opgenomen. De gerealiseerde bedragen worden per programma in beeld gebracht conform de door de Algemene Vergadering vastgestelde programma-indeling. In het jaarverslag zal op de realisatie van de beoogde resultaten en de realisatie van de geplande activiteiten worden ingegaan. Voor een goede vergelijkbaarheid van de cijfers zijn zowel de baten als de lasten van de zaken die via de bestemmingsreserves lopen in de overzichten opgenomen.

Systematiek van kostentoe rekening

Bij Waterschap Zuiderzeeland wordt het principe van integrale kostentoe rekening toegepast. Dit betekent dat zowel directe als indirecte kosten, zoveel mogelijk aan een product worden toegerekend. Hieronder vallen materiële kosten, loonkosten en kapitaallasten.

Programma Bestuur en omgeving

Het programma Bestuur en omgeving omvat zowel de functionele overheidstaak als de taken op het gebied van omgeving en organisatie, water en ruimte.

Overzicht programma Bestuur en omgeving (bedragen x € 1.000.000)

	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Bestuur en omgeving	11,9	12,4	10,6	9,4

De realisatie van de lasten van het programma Bestuur en omgeving wijkt € 1,8 miljoen af van de bijgesteld begrote cijfers. De grootste afwijkingen zijn een lagere dotatie aan de APPA voorziening, lagere lasten oninbare belastingdebiteuren, een lagere bijdrage aan GBLT en een niet benutte post onvoorzien. Daarnaast zijn er niet begrote opbrengsten van rente op uitstaande leningen en extra leges.

Programma Waterveiligheid

Het programma Waterveiligheid omvat de waterkeringen van het waterschap. Om de polders te beschermen tegen het water uit het IJsselmeer, het Markermeer, het IJmeer en de randmeren, onderhoudt en beheert Waterschap Zuiderzeeland ruim tweehonderd kilometer waterkeringen.

Overzicht programma Waterveiligheid (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Waterveiligheid	8,1	8,3	7,4	7,2

De realisatie van de lasten van het programma Waterveiligheid wijkt 0,9 miljoen af van de bijgestelde begrote cijfers. De lasten voor beleid en planvorming waterveiligheid waren lager dan begroot en ook de beheerlasten van de waterkeringen vielen lager uit.

Programma Voldoende en gezond water

In het programma Voldoende en gezond water gaat het om het voorkomen van wateroverlast. Water komt door regenbuien de polder in, maar ook doordat kwelwater vanuit de ondergrond omhoogkomt en door dijken heen sijpelt. Als er in een korte tijd heel veel neerslag valt, is de kans groot dat delen van de polders onder water komen te staan. Het wateroverschot wordt met behulp van zeven hoofdgemalen van het waterschap uit de polders gepompt. Aan de andere kant kan het, als er lange tijd geen neerslag valt, soms ook te droog worden in de polder. Zorgen voor voldoende en gezond water betekent de ene keer water wegpompen en de andere keer juist water binnenlaten.

Waterschap Zuiderzeeland werkt aan gezond water in het gehele beheergebied. Gezond water betekent een goed watersysteem. Het watersysteem wordt als goed beoordeeld als het goed is vanuit chemisch oogpunt (niet vervuild), biologisch oogpunt (goede leefomgeving) en vanuit het oogpunt van de gebruikers (belevingswaarde). De belevingswaarde is met name relevant voor het stedelijk waterbeheer.

Overzicht programma Voldoende en gezond water (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Voldoende en gezond water	24,1	25,0	24,2	25,6

De bijgesteld begrote cijfers wijken af van de primitieve begroting door begrotingswijzigingen voor inflatie. De realisatie van de lasten van het programma Voldoende water is € 0,8 miljoen lager dan de bijgesteld begrote cijfers.

Programma Schoon, gezuiverd water

Het programma schoon, gezuiverd water omvat de totale taak van zuivering van afvalwater. Waterschap Zuiderzeeland werkt aan schoon water in het gehele beheergebied. Zij zuivert het afvalwater uit de provincie in vijf afvalwaterzuiveringsinstallaties (AWZI's). Dit afvalwater wordt merendeels aangevoerd via de gemeentelijke riolering. Na zuivering in de AWZI's wordt het afvalwater teruggebracht naar het oppervlaktewater. Waterschap Zuiderzeeland stelt strenge vergunningseisen aan bedrijven die afvalwater willen lozen. Ook worden er maatregelen genomen ten behoeve van het verbeteren van de kwaliteit van het oppervlaktewater.

Overzicht programma Schoon, gezuiverd water (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Schoon, gezuiverd water	22,6	23,1	23,0	21,2

De bijgesteld begrote cijfers wijken vooral af van de primitieve begroting door begrotingswijzigingen voor inflatie. De realisatie van de lasten van het programma Schoon, gezuiverd water is nagenoeg gelijk aan de bijgesteld begrote cijfers.

Programma Financiën, organisatie en informatie

Het programma financiën, organisatie en informatie omvat de totale ondersteuning van de primaire taken. Waterschap Zuiderzeeland zorgt voor een optimale inzet van mensen en middelen om de gestelde doelen te realiseren. Hierbij is het van belang om een financieel gezonde positie te behouden. Dit doet het waterschap vanuit een transparant en maatschappelijk aanvaardbaar financieel beleid. Het waterschap, als moderne werkgever, investeert in zijn medewerkers zodat hun talent optimaal benut wordt.

Overzicht programma Financiën, organisatie en informatie (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Financiën, organisatie en informatie	18,3	19,1	19,9	15,8

De bijgesteld begrote cijfers wijken af van de primitieve begroting door begrotingswijzigingen ter dekking van de gestegen lasten voor onder andere inflatie en loonontwikkeling. De realisatie van de lasten van het programma Financiën, organisatie en informatie wijkt € 0,8 miljoen af van de bijgesteld begrote cijfers. De grootste oorzaak hiervan zijn de uitgaven voor SaaS investeringen, die niet mogen worden geactiveerd maar gelijk in de exploitatie moeten worden genomen. Er is hierdoor

sprake is van een begrotingsoverschrijding. Dit is eind december 2022 aan de Algemene Vergadering gemeld. Het College is van mening dat dit passend is binnen het huidige beleid.

Algemene dekkingsmiddelen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen. Het betreft de omslagen en de zuiveringsheffing. De omslagen zijn ter financiering van de watersysteemtaak, de zuiveringsheffing is ter financiering van de zuiveringstaak.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Programma Bestuur en omgeving	11,9	12,4	10,6	9,4
Programma Waterveiligheid	8,1	8,3	7,4	7,2
Programma Voldoende water	24,1	25,0	24,2	25,6
Programma Schoon water	22,6	23,1	23,0	21,2
Programma Financiën, organisatie en informatie	18,3	19,1	19,9	15,8
Totaal programmalasten	85,0	87,9	85,1	79,2
Dekkingsmiddelen				
Belastingopbrengsten ¹	84,0	84,0	86,0	84,1
Inzet tarief egalisatiereserve	1,3	1,3	1,3	0,5
Totaal dekkingsmiddelen	85,3	85,3	87,3	84,6
Inschatting lasten toekomstige ontwikkelingen	- 0,3	- 0,3	-	-
Gerealiseerd resultaat	-	- 2,9	2,2	5,4

¹ De belastingopbrengsten zijn opgenomen inclusief de kwijtschelding

Het totaal van de programmalasten wijkt € 2,8 miljoen af van de bijgestelde begrote lasten. De gerealiseerde belastingopbrengst is € 2,0 miljoen hoger dan de bijgestelde begrote belastingopbrengst. In paragraaf Waterschapsbelastingen wordt uitgebreid ingegaan op de belangrijkste oorzaken van dit verschil.

In het jaar 2022 zijn de volgende onttrekkingen geweest aan de bestemmingsreserves onderverdeeld naar programma's. Deze onttrekkingen leiden niet tot een technische begrotingswijziging.

Overzicht onttrekkingen bestemmingsreserves per programma (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Bedrag
Programma Bestuur en omgeving	-
Programma Waterveiligheid	0,1
Programma Voldoende en gezond water	1,1
Programma Schoon, gezuiverd water	2,3
Programma Financiën, organisatie en informatie	0,3
Totaal	3,8

8.4. Exploitatierkening naar kostendragers

Algemeen

In deze paragraaf is de realisatie van de begroting naar de wettelijke kostendragers opgenomen. Voor een analyse van het resultaat wordt verwezen naar de voorgaande paragrafen. Voor wat betreft de systematiek van kostentoe rekening wordt verwezen naar de vorige paragraaf.

Watersysteemtaak

De watersysteemtaak omvat de taken van het waterschap op het gebied van het waterkeringsbeheer, het waterkwantiteitsbeheer en het kwaliteitsbeheer van oppervlaktewateren, voor zover die activiteiten niet vallen onder het transporteren en/of behandelen van afvalwater.

Overzicht kostendrager watersysteem (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Netto lasten	50,7	52,5	49,9	48,3
Kwijtschelding	0,9	0,9	0,7	0,7
Oninbaar	0,2	0,2	0,1	0,1
Totaal lasten watersysteemtaak	51,8	53,6	50,7	49,1
Dekkingsmiddelen				
Belastingopbrengsten	51,1	51,1	52,3	50,8
Mutatie tariefegalisatie reserve	0,9	0,9	0,9	0,6
Totaal dekkingsmiddelen	52,0	52,0	53,2	51,4
Inschatting lasten toekomstige ontwikkelingen	- 0,2	- 0,2	-	-

Gerealiseerd resultaat	-	- 1,8	2,5	2,3
-------------------------------	---	-------	-----	-----

Ten opzichte van het bijgestelde begroot resultaat is de realisatie € 2,2 miljoen hoger. Dit komt voor een groot deel door de extra belastingopbrengsten. Een uitgebreide analyse van het resultaat op de belastingopbrengsten wordt gegeven in de toelichting op de exploitatierekening.

Voorgenomen besluiten watersysteemtaak

De Algemene Vergadering heeft in het jaar 2022 de onderstaande besluiten genomen aangaande de resultaatbestemming 2022.

Overzicht voorgenomen resultaatbestemming watersysteem (bedragen x € 1.000.000)

Voorgenomen resultaatbestemming	Water-systeemtaak
Bestemmingsreserve Windpark Hanze	0,2
Totaal	0,2

Zuiveringstaak

De zuiveringstaak omvat het transporteren en/of behandelen van afvalwater.

Overzicht kostendrager zuiveren (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Netto lasten	33,9	35,0	35,0	30,8
Kwijtschelding	1,3	1,3	1,0	1,1
Oninbaar	0,2	0,2	0,1	-
Totaal lasten zuiveringstaak	35,4	36,5	36,1	31,9
Dekkingsmiddelen				
Belastingopbrengsten	35,2	35,2	35,5	35,1
Mutatie tariefegalisatie reserve	0,3	0,3	0,3	- 0,1
Totaal dekkingsmiddelen	35,5	35,5	35,8	35,0
Inschatting lasten toekomstige ontwikkelingen	- 0,1	- 0,1	-	-
Gerealiseerd resultaat	-	- 1,1	- 0,3	3,1

Ten opzichte van het bijgestelde begroot resultaat is de realisatie € 1,1 miljoen hoger. Een uitgebreide analyse van het resultaat op de belastingopbrengsten wordt gegeven in de toelichting op de exploitatierekening.

Voorgenomen besluiten zuiveringstaak

De Algemene Vergadering heeft in het jaar 2022 de onderstaande besluiten genomen aangaande de resultaatbestemming 2022.

Overzicht voorgenomen resultaatbestemming zuiveren (bedragen x € 1.000.000)

Resultaatbestemming	Zuiverings- taak
Bestemmingsreserve Windpark Hanze	0,2
Gerealiseerd resultaat	0,2

8.5. Melding in het kader van de WNT

De WNT is van toepassing op Waterschap Zuiderzeeland. Het Waterschap Zuiderzeeland toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Bezoldiging topfunctionarissen

Naam	W. Slob
Functiegegevens	
Functie	Secretaris-directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01 tot en met 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 145.262
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.678
Subtotaal	€ 167.941
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging 2022	€ 167.941
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Gegevens 2021	
Naam	W. Slob
Functie	Secretaris-directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01-01 tot en met 31-12
Deeltijdfactor 2021 in fte	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 135.810
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.027
Totale bezoldiging 2021	€ 157.837

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

9. Overige gegevens

9.1. Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen belangrijke gebeurtenissen te melden na balansdatum die van invloed kunnen zijn op het vermogen van Waterschap Zuiderzeeland dan wel het resultaat over het boekjaar.

9.2. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Analyse begroting en resultaat en bestemming resultaat

10. Analyse begroting en resultaat

10.1. Begroting en prognose financieel jaarresultaat

De presentatie van de begroting en de verantwoording hierover vindt volgens de Waterschapswet plaats op basis van de primitieve begroting, inclusief alle daarop betrekking hebbende begrotingswijzigingen en prognoses. In het onderstaande overzicht worden de begrotingswijzigingen zichtbaar gemaakt, die gedurende het jaar 2022 hebben plaatsgevonden.

**In alle overzichten in dit hoofdstuk worden:
lagere lasten/hogere opbrengsten gepresenteerd zonder teken. Hogere lasten/lagere opbrengsten worden gepresenteerd met een minteken.**

Begrotingswijzigingen

In het jaar 2014 heeft de Algemene Vergadering besloten om begrotingswijzigingen niet meer op te sparen tot bij de Bestuursrapportage, maar deze, zodra zij zich voordoen, aan de Algemene Vergadering ter vaststelling voor te leggen. De begrotingswijzigingen in het jaar 2022 zijn dan ook niet via de Bestuursrapportage gelopen, maar gedurende het jaar 2022 voorgelegd. Alle in het jaar 2022 voorgestelde begrotingswijzigingen zijn door de Algemene Vergadering vastgesteld.

De begrotingswijzigingen in het jaar 2022 waren:

(bedragen x € 1.000.000)

Begrotingswijzigingen	Jaar 2022
Energiestrategie	- 0,4
Klimaataanpak	- 0,2
Herstructurering leningenportefeuille	- 0,6
Onderzoek RKC	- 0,0
Pilot omgevingsbewust maaibeheer	- 0,0
Bijdrage GR	- 0,0
Bijdrage HWBP	- 0,2
Jaarresultaat 2021 en begroting 2022 GR HWH	- 0,2
CAO en prijsontwikkelingen 2022	- 1,4
Collegeplanmiddelen doelgroepbenadering	0,1
Totaal begrotingswijzigingen	- 2,9

Prognose financieel jaarresultaat

De Algemene Vergadering heeft een werkwijze vastgesteld waarin zowel resultaatmeldingen als begrotingswijzigingen bij de Algemene Vergadering worden neergelegd.

In rapportages aan de Algemene Vergadering wordt op basis van meldingen en begrotingswijzigingen een verwachting van het jaarresultaat gegeven zodat de Algemene Vergadering daarvan kennis kan nemen, de voortgang kan monitoren en de consequenties daarvan in het begrotingsproces voor het komende jaar kan meenemen.

In 2022 is tweemaal een prognose gegeven van het verwachte jaarresultaat. Hierbij zijn de baten en lasten verdeeld in de categorieën exploitatiebudgetten, kapitaallasten en belastinginkomsten.

In het onderstaande schema zijn de prognoses weergegeven. De primitieve begroting gaat uit van een negatief saldo van baten en lasten van € 1,3 miljoen. Door de inzet van middelen van de tariefregalisatie-reserve bedraagt het totaalresultaat nihil.

In oktober 2022 is een vrij te bestemmen jaarresultaat geprognosticeerd van positief € 1,2 miljoen.

Prognose jaarresultaat 2022 (bedragen x € 1.000.000)

Prognose jaarresultaat 2021	In beeld in oktober 2022
Exploitatiebudgetten	0,1
Kapitaallasten	- 0,1
Subtotaal lasten	0,0
Belastinginkomsten ⁶	1,7
Exploitatieresultaat	1,7
Dotatie bestemmingsreserves op basis van (voorgenomen) bestuursbesluiten	- 0,5
Vrij te bestemmen resultaat	1,2

⁶ Het bedrag is inclusief de resultaat op de voorziening dubieuze belastingdebiteuren.

10.2. Analyse gerealiseerd resultaat

In hoofdstuk 9 (exploitatie rekening) van deze verantwoordingsrapportage is een aantal dwarsdoorsneden te vinden van het gerealiseerde resultaat ten opzichte van het begrote resultaat. Iedere dwarsdoorsnede geeft inzicht in de gerealiseerde afwijkingen. In de onderstaande tabel wordt een opstelling gegeven van de afwijkingen van het jaarresultaat ten opzichte van de primitieve begroting. De insteek hierbij is de oorzaken van het gerealiseerde resultaat zo goed mogelijk weer te geven, waarbij het beste inzicht van alle dwarsdoorsneden samen gebruikt wordt.

Gerealiseerd resultaat op afwijkingen (bedragen x € 1.000.000)

Resultaat	Laatste prognose	Jaarresultaat 2022
Exploitatielasten	0,1	- 0,3
Kapitaallasten	- 0,1	0,4
Subtotaal lasten	0,0	0,1
Belastinginkomsten ⁷	1,7	2,1
Exploitatieresultaat	1,7	2,2
Dotatie bestemmingsreserves op basis van bestuursbesluiten ⁸	- 0,5	- 0,5
Vrij te bestemmen resultaat	1,2	1,7

In de primitieve begroting is uitgegaan van een geplande onttrekking aan de tariefegalisatie reserve van € 1,3 miljoen. Deze bijdrage is in het bovenstaande overzicht niet meegenomen.

Algemeen

De Algemene Vergadering is in 2022 een aantal malen geïnformeerd over de verwachting van het jaarresultaat. In de laatste verwachting is een financieel jaarresultaat van positief € 1,2 miljoen afgegeven. De realisatie wijkt hiervan € 0,5 miljoen af. Het positieve jaarresultaat 2022 wordt voor een groot deel veroorzaakt door hogere belastinginkomsten bij met name de watersysteemheffing, een lagere dotatie aan de voorziening dubieuze belastingdebiteuren en lagere kwijtschelding.

⁷ Het bedrag is inclusief de resultaat op de voorziening dubieuze belastingdebiteuren.

⁸ Dit betreft de dotatie aan de bestemmingsreserve Windpark Hanze en de voorgenomen dotatie aan de bestemmingsreserve HWBP

11. Bestemming resultaat

In het jaar 2022 of daarvoor is door de Algemene Vergadering een aantal besluiten genomen betreffende de resultaatbestemming 2022. Het restant van het resultaat is door de AV vrij te bestemmen.

Door de Algemene Vergadering in het jaar 2022 besloten resultaatbestemmingen

Bestemmingsreserve Windpark Hanze

In de Algemene Vergadering van 27 maart 2018 is besloten een bestemmingsreserve in te stellen vanuit de opbrengsten uit het windpark in de meerjarenbegroting door het jaarlijks doteren van de netto-opbrengsten uit het windpark. Voor het jaar 2022 gaat het om een bedrag van € 367.460.

Door de Algemene Vergadering in het jaar 2022 voorgenomen resultaatbestemmingen

Bestemmingsreserve HWBP

In de Algemene Vergadering van 27 oktober 2022 is aangegeven dat er een overschot wordt verwacht bij de verkenningsfase IJsselmeerdijk. De verwachting was dat de uitgaven van de verkenningsfase IJsselmeerdijk lager uitkomen dan de 90% subsidie. Dat betekent dat we enerzijds subsidie overhouden en anderzijds onze 10% projectbijdrage niet leveren voor deze fase. Aangegeven is dat bij het vaststellen van de Jaarstukken 2022 zal worden voorgesteld het overschot te doteren aan een bestemmingsreserve HWBP projecten in afwachting van landelijke afspraken. Het overschot van € 120.351 valt uiteindelijk iets lager uit dan eerder was voorzien.

Bestemmingsreserve overcommittering POP-3 gelden

De provincie heeft het waterschap begin 2019 verzocht om in het kader van POP3-water middelen garant te staan voor overcommittering. Om tot een volledige uitputting van de Europese middelen (POP3) te kunnen komen, heeft het nationale Regiebureau POP de provincies geadviseerd om 10% over te committeren op de maatregelen. De Algemene Vergadering heeft in februari 2019 ingestemd met het verstrekken van 6,7% overcommittering (risico van maximaal € 437.000). Het maximale overcommitteringsrisico is voor 50% afgedekt in de Begroting 2022 en 2023. Als bij de afrekening blijkt dat er sprake is van overcommittering dan zal aan het Waterschap gevraagd worden dat deel voor haar rekening te nemen. In het jaar 2022 is er geen beroep gedaan op het waterschap. Het is nog onduidelijk of dit alsnog het geval zal zijn in het jaar 2023. Daarom wordt voorgesteld het niet benutte budget te doteren aan de hiervoor in te stellen bestemmingsreserve.

Vrij te bestemmen resultaat

Algemene reserve

Voorgesteld is het positieve resultaat 2022 bij de watersysteemtaak toe te voegen aan de algemene reserve van deze taak.

Tariefegalisatie reserve

Voorgesteld is het negatieve resultaat 2022 bij de zuiveringstaak te onttrekken aan de tariefegalisatie reserve van deze taak.

De Algemene Vergadering wordt voorgesteld het jaarresultaat 2022 te bestemmen conform de onderstaande tabellen.

Resultaatbestemming door de AV besloten bestemmingen (bedragen x € 1.000)

Door de AV besloten bestemmingen	Water-systeemtaak	Zuiverings-taak	Totaal
Bestemmingsreserve Windpark Hanze	220	147	367
Totaal besloten bestemmingen	220	147	367

Resultaatbestemming door de AV voorgenomen bestemmingen (bedragen x € 1.000)

Door de AV voorgenomen bestemmingen	Water-systeemtaak	Zuiverings-taak	Totaal
Bestemmingsreserve HWBP	121	-	121
Bestemmingsreserve overcommittering POP-3	109	-	109
Totaal besloten bestemmingen	230	-	230

Resultaatbestemming vrij te bestemmen resultaat (bedragen x € 1.000)

Vrij te bestemmen resultaat	Water-systeemtaak	Zuiverings-taak	Totaal
Algemene reserve	2.090	-	2.090
Tariefegalisatiereserve	-	- 507	- 507
Totaal vrij te bestemmen resultaat	2.090	- 507	1.583

Totaal resultaatbestemming (bedragen x € 1.000)

Totaal resultaatbestemming	Water-systeemtaak	Zuiverings-taak	Totaal
Door de AV besloten bestemmingen	220	147	367
Door de AV voorgenomen bestemmingen	230	-	230
Vrij te bestemmen resultaat	2.090	- 507	1.583
Totaal resultaatbestemming	2.540	- 360	2.180

Reserves na bestemming jaarresultaat

De reserves van Waterschap Zuiderzeeland zien er na de bestemming van het jaarresultaat 2022 als volgt uit:

Reserves na bestemming jaarresultaat (bedragen x € 1.000.000)

Algemene reserve	
Watersysteemtaak	10,1
Zuiveringstaak	8,8
Totaal algemene reserve per taak	18,9
Tariefegalisatiereserve	
Watersysteemtaak	6,1
Zuiveringstaak	5,1
Totaal tariefegalisatie reserve per taak	11,2
Bestemmingsreserves	
Bestemmingsreserve baggeren	1,6
Bestemmingsreserve duurzame oevers	0,5
Bestemmingsreserve Bestuursprogramma	0,1
Bestemmingsreserve Windpark Hanze	0,8
Bestemmingsreserve slibeindverwerking	2,5
Bestemmingsreserve vervanging gecreosoteerde oevers	0,2
Bestemmingsreserve HWBP projecten	0,1
Bestemmingsreserve overcommittering POP-3 gelden	0,1
Totaal bestemmingsreserves	5,9
Totaal reserves	36,0